

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ
การศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษายโสธร เขต 2

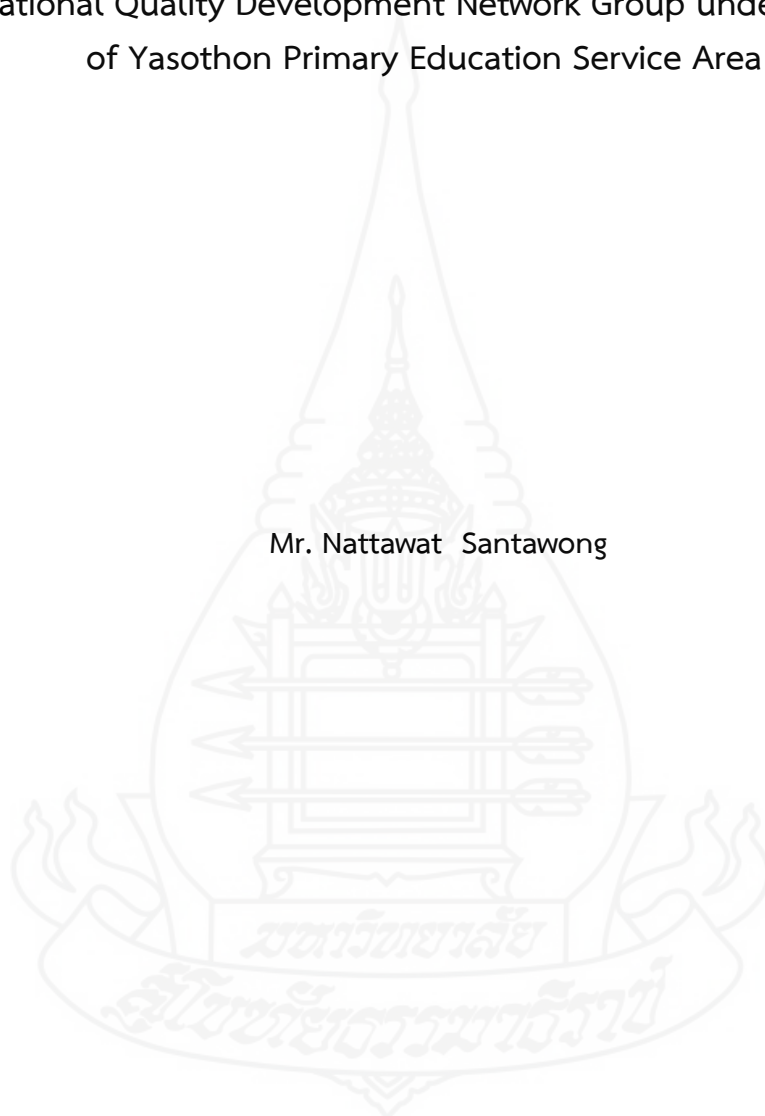
นายณัฐวัฒน์ สารทะวงศ์

การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาบริหารการศึกษา สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
พ.ศ. 2556

Academic Leadership of School Administrators in Nong Nae-Phon Ngam
Educational Quality Development Network Group under the Office
of Yasothon Primary Education Service Area 2

Mr. Nattawat Santawong

An Independent Study Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
the Degree of Master of Education in Educational Administration

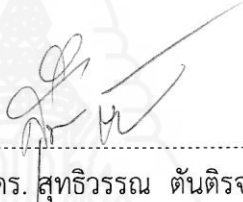
School of Educational Studies
Sukhothai Thammathirat Open University

2013

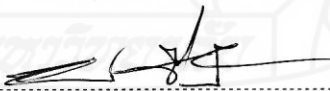
หัวข้อการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย พัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2
ชื่อและนามสกุล	นายณัฐวัฒน์ สารทะวงศ์
แขนงวิชา	บริหารการศึกษา
สาขาวิชา	ศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
อาจารย์ที่ปรึกษา	รองศาสตราจารย์ ดร. สุธิทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์

การศึกษาคั่นคว่ำอิสระนี้ ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม 2557

คณะกรรมการสอบการศึกษาคั่นคว่ำอิสระ

..... ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร. สุธิทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์)

..... กรรมการ
(อาจารย์ ดร. บุญลือ ทองอยู่)

.....
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. อรรณพ จินะวัฒน์)
ประธานกรรมการประจำสาขาวิชาศึกษาศาสตร์

ชื่อการศึกษาค้นคว้าอิสระ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2

ผู้ศึกษา นายณัฐวัฒน์ สารทะวงศ์ **รหัสนักศึกษา** 2522301122

ปริญญา ศีษศาสตรมหาบัณฑิต (การบริหารการศึกษา)

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ **ปีการศึกษา** 2556

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 และ (2) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 จำแนก ตามขนาดของโรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ปีการศึกษา 2556 จำนวน 110 คน ได้มาจากการสุ่มอย่างง่ายเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถามแบบมาตราประมาณค่ามีค่าความเที่ยงเท่ากับ .89 สถิติที่ใช้ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการวิเคราะห์ความแปรปรวน

ผลการวิจัยพบว่า (1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 โดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน เรียงตามลำดับ ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และ (2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน

คำสำคัญ ภาวะผู้นำทางวิชาการ กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา ประถมศึกษา

Independent Study title: Academic Leadership of School Administrators in Nong Nae-Phon Ngam Educational Quality Development Network Group under the Office of Yasothon Primary Education Service Area 2

Author: Mr. Nattawat Santawong; **ID:** 2522301122;

Degree: Master of Education (Educational Administration);

Independent Study advisor: Dr. Suttiwan Tuntirojanawong, Associate Professor;

Academic year: 2013

Abstract

The purposes of this research were (1) to study academic leadership of school administrators in Nong Nae-Phon Ngam Educational Quality Development Network Group under the Office of Yasothon Primary Education Service Area 2; and (2) to compare academic leadership levels of school administrators in Nong Nae-Phon Ngam Educational Quality Development Network Group under the Office of Yasothon Primary Education Service Area 2, as classified by school size.

The sample consisted of 110 randomly selected teachers in Nong Nae-Phon Ngam Educational Quality Development Network Group under the Office of Yasothon Primary Educational Service Area 2 during the 2013 academic year 2013. The employed research instrument was a rating scale questionnaire with reliability coefficient of .89. Statistics employed for data analysis were the mean, standard deviation, and analysis of variance.

Research findings indicated that (1) both the overall and by-aspect academic leaderships of school administrators in Nong Nae-Phon Ngam Educational Quality Development Network Group under the Office of Yasothon Primary Education Service Area 2 were rated at the high level; when individual aspects of leadership were considered, they could be ranked as follows: the instructional management aspect, the curriculum management aspect, the learning measurement and evaluation aspect, the instructional supervision aspect, and the research for educational quality development aspect, respectively; and (2) no significant difference was found regarding the overall academic leadership levels of the administrators of schools with different sizes in Nong Nae-Phon Ngam Educational Quality Development Network Group under the Office of Yasothon Primary Education Service Area 2.

Keywords: Academic leadership, Educational Quality Development Network Group, Primary education

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้ สำเร็จได้โดยได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจาก รองศาสตราจารย์ ดร. สุทธิวรรณ ตันติรจนาวงศ์ ที่ให้คำแนะนำและติดตามการศึกษาค้นคว้า อิสระครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา และขอขอบพระคุณอาจารย์ ดร. บุญลือ ทองอยู่ ที่ให้ความกรุณา เป็นกรรมการสอบการศึกษาค้นคว้าอิสระ และได้สละเวลาช่วยชี้แนะและตรวจแก้ไขการศึกษาค้นคว้า อิสระนี้จนสำเร็จเรียบร้อยได้ด้วยดี ซึ่งผู้ศึกษารู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่าน จึงขอกราบ ขอบพระคุณเป็นอย่างสูงไว้ ณ โอกาสนี้ด้วย

ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณผู้ทรงคุณวุฒิทั้ง 3 ท่าน นายอมร ชูรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียน บ้านสร้างแต่นาประเสริฐ นายวาทีน กองทอง ผู้อำนวยการโรงเรียนแดงหนองแซง นายไมตรี สร้อยศิลา ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านโพนดินแดง ที่ได้กรุณาสละเวลาตรวจสอบ และให้ คำแนะนำ แก้ไขเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา รวมทั้งผู้บริหารโรงเรียนและครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนา คุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามจนทำให้การศึกษาค้นคว้าอิสระนี้สำเร็จลงได้ด้วยดี และตลอดจนผู้เกี่ยวข้องทุกท่าน ผู้ศึกษาขอขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณทุกท่านที่คอยเป็นกำลังใจในระหว่างศึกษา ให้คำแนะนำ ตลอดจน ช่วยเหลืองานทุกอย่างจนการศึกษาค้นคว้าอิสระในครั้งนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยดีคุณค่าและประโยชน์อัน พึงได้จากการศึกษาค้นคว้าอิสระฉบับนี้ ผู้ศึกษาขอมอบให้แก่ทุกท่านที่มีส่วนสำคัญต่อความสำเร็จ และผู้สนใจในการศึกษาทั้งหมด

ณัฐวัฒน์ สารทะวงศ์

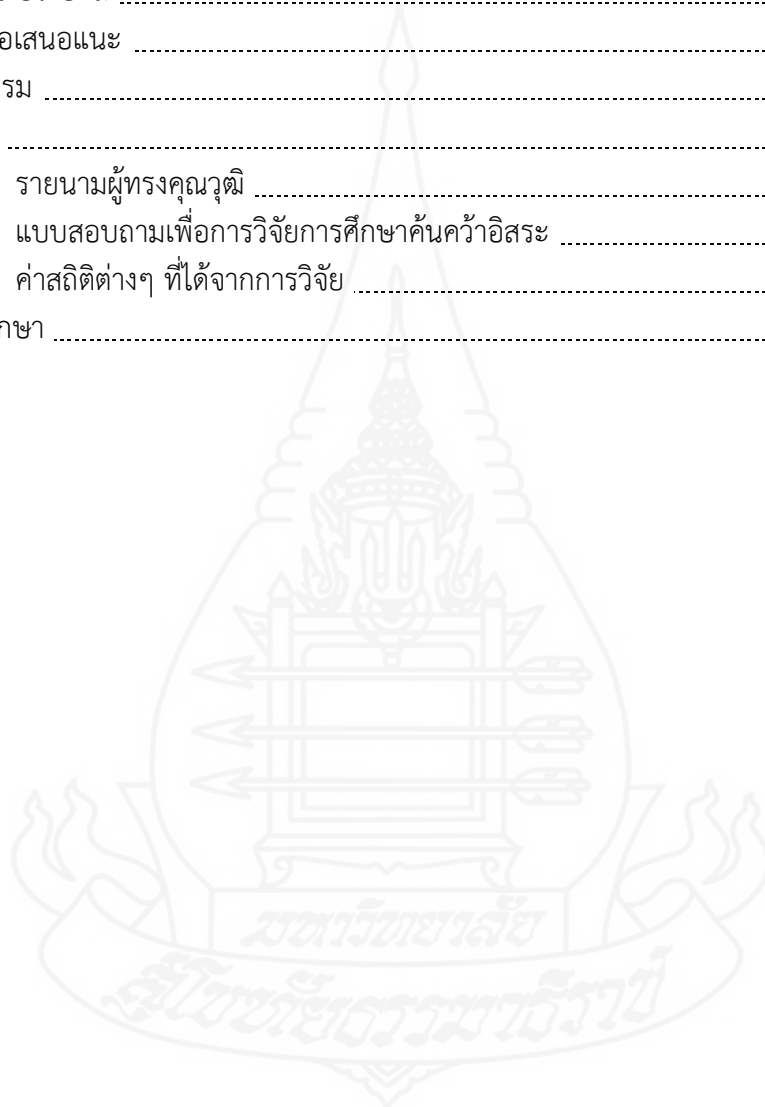
พฤษภาคม 2557

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ณ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	3
กรอบแนวคิดการวิจัย	3
สมมติฐานการวิจัย	4
ขอบเขตการวิจัย	4
นิยามศัพท์เฉพาะ	5
ประโยชน์ที่ได้รับ	6
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
แนวคิดเกี่ยวกับการบริหารการศึกษา	7
แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ	10
การบริหารงานโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา หนองแห่นโปนงาม	31
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	37
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	41
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	41
การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	41
การเก็บและรวบรวมข้อมูล	43
การวิเคราะห์ข้อมูล	43
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	45
ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม	45
ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย พัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโปนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2	46
ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโปนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 จำแนก ตามขนาดของโรงเรียน	57

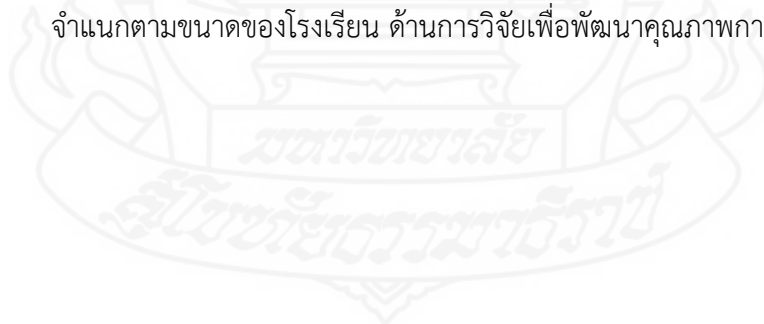
สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 5 สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	68
สรุปการวิจัย	68
อภิปรายผล	71
ข้อเสนอแนะ	75
บรรณานุกรม	77
ภาคผนวก	84
ก รายงานผู้ทรงคุณวุฒิ	85
ข แบบสอบถามเพื่อการวิจัยการศึกษาค้นคว้าอิสระ	87
ค ค่าสถิติต่างๆ ที่ได้จากการวิจัย	93
ประวัติผู้ศึกษา	126

สารบัญตาราง (ต่อ)

	หน้า
ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการบริหารหลักสูตร	61
ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน	62
ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน	63
ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน	65
ตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	66

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 ภาพกรอบแนวคิดการวิจัย	4
ภาพที่ 2.1 รูปแบบของการบริหารแบบตาข่ายNine-Nine Style (9, 9 style)	14

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การพัฒนาประเทศสู่ความสมดุลและยั่งยืน จะต้องให้ความสำคัญกับการเสริมสร้างทุนของประเทศที่มีอยู่ให้เข้มแข็งและมีพลังเพียงพอในการขับเคลื่อนกระบวนการพัฒนาประเทศ โดยเฉพาะการพัฒนาคนหรือทุนมนุษย์ให้เข้มแข็ง พร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของโลกในยุคศตวรรษที่ 21 และการเสริมสร้างปัจจัยแวดล้อมที่เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของคน ทั้งในเชิงสถาบัน ระบบโครงสร้างของสังคมให้เข้มแข็งสามารถเป็นภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลงต่างๆ ที่จะเกิดขึ้นในอนาคต

อย่างไรก็ตามสถานการณ์การพัฒนาที่ผ่านมาส่งผลกระทบต่อคนและสังคมไทยหลายประการ แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่สิบเอ็ด พ.ศ. 2555-2559 กระทรวงศึกษาธิการ เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑) เป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. ๒๕๕๒-๒๕๖๑) มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน ทั้งนี้เพื่อให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ ไม่ว่าจะอย่างไรก็ตามคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาเป็นสิ่งสำคัญที่ทุกฝ่ายที่มีส่วนในการจัดการศึกษาต้องตระหนักและดำเนินการจนบรรลุผลในที่สุด (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2553: 2)

การศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นการจัดการศึกษาตั้งแต่ระดับก่อนประถมศึกษา จนถึงระดับมัธยมศึกษาซึ่งโรงเรียนเป็นองค์กรที่มีความจำเป็นและมีบทบาทสำคัญยิ่งต่อการจัดการศึกษาของประเทศ เพราะโรงเรียนมีหน้าที่หลักในการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานให้สำหรับประชาชนทุกคนโดยถ้วนหน้าและครอบคลุมการศึกษาภาคบังคับซึ่งจะมีผลต่อความเจริญพัฒนาของประเทศทุกด้าน โดยเฉพาะการบริหารงานวิชาการซึ่งถือว่าเป็นหัวใจของโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนจึงต้องให้ความสำคัญแก่งานวิชาการในโรงเรียนและการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้นำทางวิชาการสามารถที่จะอำนวยความสะดวกด้านการเรียนการสอนได้ดี เพื่อก่อให้เกิดการประสานทั้งการบริหารและการสอนได้อย่างเป็นระบบรวมทั้งการให้การสนับสนุนด้านทรัพยากรต่างๆตามความจำเป็นการจัดการศึกษาในระดับนี้จำเป็นต้องจัดให้เป็นไปและสอดคล้องกับกฎหมายและระเบียบที่เกี่ยวข้อง

ดังนั้นมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานที่กระทรวงศึกษาธิการประกาศ ใน มาตรฐานที่ ๘ ผู้บริหารปฏิบัติงานตามบทบาทหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพ และเกิดประสิทธิผล มีภาวะผู้นำและความคิดริเริ่มที่เน้นการพัฒนาผู้เรียนใช้หลักการบริหารแบบมีส่วนร่วมและใช้ข้อมูลผลการประเมินหรือผลการวิจัยเป็นฐานคิดทั้งด้านวิชาการและการจัดการสามารถบริหารจัดการการศึกษาให้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ในแผนปฏิบัติการส่งเสริมและพัฒนาศักยภาพบุคลากรให้พร้อมรับการกระจายอำนาจเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนพึงพอใจผลการบริหารการจัดการศึกษาและเอาใจใส่การจัดการศึกษาเต็มศักยภาพและเต็มเวลา (มาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานของ สำนักงาน

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2554: 3) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ สารัตน์ พวงเงิน อาคม มหามาศย์ (2551: 95) พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา มีความแตกต่างกัน 2 ด้าน คือ ด้านการบริหารจัดการหลักสูตร และด้านการบริหารตนเอง ทีมงานและชุมชนทั้งนี้อาจเป็น เพราะ ผู้บริหารสถานศึกษามีภารกิจที่ต้องปฏิบัติมากมาย ต้องปฏิบัติในหน้าที่ถึง 4 งาน ได้แก่ งานบริหารวิชาการ งานแผนและงบประมาณ งานบุคลากร และงานบริหารงานทั่วไป นอกจากนี้ยังต้อง ปฏิบัติในโครงการพิเศษต่างๆ ทำให้ผู้บริหารสถานศึกษาไม่ค่อยมีเวลาปฏิบัติงานวิชาการอย่างเต็มที่ ดังนั้นประสิทธิผลของโรงเรียนและการจัดการศึกษาขึ้นอยู่กับผู้บริหารเป็นสำคัญผู้บริหารโรงเรียนเป็นผู้รับผิดชอบการบริหารงานการแก้ปัญหาในโรงเรียนจะต้องนำโรงเรียนไปสู่การเป็นโรงเรียนชั้นนำที่มีคุณภาพเป็นที่ยอมรับของชุมชนจึงต้องใช้องค์ประกอบในการบริหารไม่ว่าจะเป็นการจัดสภาพแวดล้อมภาวะผู้นำการตัดสินใจการติดต่อสื่อสารการจูงใจมาใช้ในโรงเรียนผู้บริหารโรงเรียนต้อง ได้รับการพัฒนาในด้านการบริหารและด้านวิชาการรวมทั้งวิสัยทัศน์ให้กว้างขวางและสามารถนำไปใช้ในการปฏิบัติงานได้อีกทั้งการบริหารของผู้บริหารมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับสิ่งจูงใจและความพึงพอใจในการทำงานของครู ดังนั้นงานวิชาการถือว่าเป็นหัวใจของการบริหารการศึกษา เพราะจุดมุ่งหมายของสถานศึกษาก็คือ การจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ ซึ่งขึ้นอยู่กับงานวิชาการทั้งสิ้น งานวิชาการเป็น กิจกรรมการจัดการเกี่ยวกับงานด้านหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ แบบเรียน งานการเรียนการสอน งานสื่อการเรียนการสอน งานวัดผลและประเมินผล งานห้องสมุด งานนิเทศการศึกษา งานวางแผน การศึกษา และงานประชุมอบรมทางวิชาการ เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุจุดหมายของการศึกษาที่กำหนดไว้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ผู้บริหารโรงเรียน มีหน้าที่เป็นหัวหน้าหน่วยงาน หรือสถานศึกษา รับผิดชอบการจัดการศึกษาในสถานศึกษา ตามที่กฎหมายกำหนด โดยนำ กฎ ระเบียบ เกณฑ์ และ มาตรฐานที่กำหนดโดยรัฐ มาดำเนินการให้เกิดผลในทางปฏิบัติ ดำเนินการตามแนวทาง เป้าหมาย และวัตถุประสงค์ที่คณะกรรมการสถานศึกษากำหนด รวมทั้งบริหารงานวิชาการ บริหารงาน งบประมาณ บริหารงานบุคคลและบริหารงานทั่วไป ในฐานะผู้บังคับบัญชาข้าราชการครูและบุคลากร ทางการศึกษาในสถานศึกษาของตนเอง จะเห็นได้ว่างานวิชาการเป็นงานที่มีขอบข่ายครอบคลุมหลาย ด้าน อันจะก่อให้เกิดประโยชน์ส่งเสริมให้เกิดประสิทธิภาพแก่ผู้เรียนทุกด้าน ในปีการศึกษา 2556 การประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนอง แหนโพรงงานสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 2 จำนวน 12 โรงเรียนใช้การ ประเมินคุณภาพตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ ด้านผู้บริหารคือด้านปัจจัยด้านกระบวนการและด้าน ผลผลิตมีการประเมิน 5 มาตรฐาน 15 ตัวบ่งชี้โดยมีเกณฑ์ประเมินเป็นระดับคุณภาพ 3 ระดับได้แก่ ระดับคุณภาพปรับปรุง (ต่ำกว่าร้อยละ 50) ระดับคุณภาพพอใช้ (ร้อยละ 50-74) และระดับคุณภาพดี (ร้อยละ 75-89) ระดับคุณภาพดีมาก (ร้อยละ 90 ขึ้นไป) ผลการประเมินพบว่า มีผู้บริหารโรงเรียนได้ ระดับดี 9 โรงเรียน และมีผู้บริหารโรงเรียนได้ในระดับดีมาก 3 โรงเรียน แต่ในทางตรงกันข้ามคือผล การทดสอบทางการศึกษาระดับชาตินี้พื้นฐานชั้น ประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 (O-NET_2556) ของกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแวนโพรงงาน สังกัดสำนักงานเขต พื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 พบว่าคะแนนเฉลี่ยของวิชาภาษาไทย เท่ากับ 45.18 คะแนนเฉลี่ยของวิชาคณิตศาสตร์เท่ากับ 38.33 คะแนนเฉลี่ยของวิชาวิทยาศาสตร์เท่ากับ 35.33 สังคมศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรมเท่ากับ 40.40 คะแนนเฉลี่ยของวิชาภาษาอังกฤษเท่ากับ 24.07

คะแนนเฉลี่ยของวิชาสุขศึกษาและพลศึกษาเท่ากับ 58.06 คะแนนเฉลี่ยของวิชาศิลปะเท่ากับ 48.28 การงานอาชีพและเทคโนโลยีเท่ากับ 56.74 (สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 กลุ่มนิเทศ ติดตามและประเมินผลการจัดการศึกษา O-NET_2556) เมื่อพิจารณาวิชาที่มี คะแนนเฉลี่ยร้อยละ 50 ขึ้นไป พบว่ามีเพียงวิชาเดียวคือวิชาสุขศึกษาและพลศึกษา และคะแนนเฉลี่ย ของรายวิชาส่วนใหญ่ต่ำกว่าร้อยละ 50 ของคะแนนเต็ม จะเห็นได้ว่าผลการทดสอบทางการศึกษา ระดับชาติขั้นพื้นฐานชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2556 (O-NET_2556) ของกลุ่มเครือข่าย พัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ตรงกันข้ามกับผลการประเมินของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา หนองแห่นโพรงงาม อย่างชัดเจน

ผู้ศึกษาจึงสนใจศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนา คุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประกอบการพิจารณา กำหนดนโยบายในการพัฒนาผู้บริหารและพัฒนางานวิชาการของโรงเรียนเพื่อก่อให้เกิดผลดีในการจัด การศึกษาให้ถูกต้องตามกรอบการปฏิรูปการศึกษาของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติและให้การ จัดการเรียนการสอนมีประสิทธิภาพเกิดผลดี สอดคล้องกับจุดประสงค์และเป็นไปตามเป้าหมายของ การจัดการศึกษาต่อไป

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

2.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนา คุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2

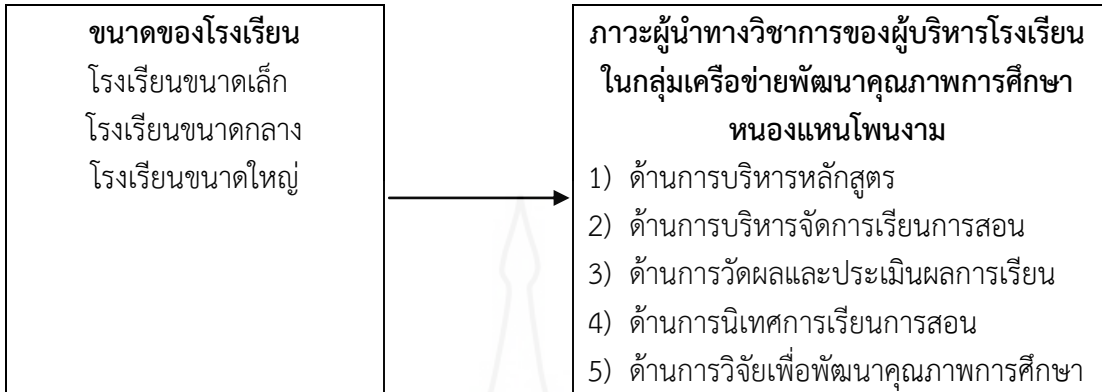
2.2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนา คุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จำแนก ตามขนาดของโรงเรียน

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพ การศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธรเขต 2 ผู้วิจัยได้ สืบเคราะห์จากแนวคิดของ วิลด์และดิมมอค (Wildy and Dimmock อ้างถึงใน ประยูร อาคม 2548: 12) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๕๑ ขวัญจิตต์ เนียมเกตต์ 2552: 26

กรุง (Krug อ้างถึงในศุทธิพงษ์ ภูวรัชวรานนท์ 2554: 37-38) ผู้วิจัยทำการสืบเคราะห์ แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ สามารถสรุปได้ว่าภาวะผู้นำหมายถึง บทบาทหน้าที่ของ ผู้บริหารใน 5 ด้าน คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผล และประเมินผลการเรียน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา นำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาคั้งนี้

ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพที่ 1.1 กรอบแนวคิดในการศึกษา

4. สมมติฐานของการวิจัย

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองหานโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธรเขต 2 จำแนก ตามขนาดของโรงเรียนแตกต่างกัน

5. ขอบเขตของการการวิจัย

การศึกษาครั้งนี้มีขอบเขตดังนี้

5.1 ขอบเขตด้านเนื้อหา

ในการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองหานโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธรเขต 2 ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาใน 5 ด้าน ดังนี้

- 5.1.1 ด้านการบริหารหลักสูตร
- 5.1.2 ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน
- 5.1.3 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน
- 5.1.4 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน
- 5.1.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

5.2 ขอบเขตด้านประชากร

การศึกษาครั้งนี้ประชากร ได้แก่ ครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองหานโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธรเขต 2 จำนวน 143 คน จาก 12 โรงเรียน

5.3 ตัวแปรที่ใช้

5.3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่ ขนาดของโรงเรียนจำแนกเป็น ขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่

5.3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่ ภาวะผู้นำทางวิชาการใน 5 ด้าน ประกอบด้วย 1) ด้านการบริหารหลักสูตร 2) ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียน 4) ด้านการนิเทศการเรียนการสอน 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

6. นิยามศัพท์เฉพาะ

6.1 ภาวะผู้นำ (Leadership) หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในการใช้ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนโดยใช้แรงจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายขององค์กร

6.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมของผู้บริหารที่แสดงออกในการสนับสนุนพัฒนาการเรียนรู้ของผู้เรียนประกอบด้วยภาระงานที่สำคัญดังนี้ งานด้านการบริหารหลักสูตร การบริหารจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผล การเรียน การนิเทศการเรียน การสอนและการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา เพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร ที่กำหนดไว้

6.2.1 ด้านการบริหารหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร ประกอบด้วย การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่นและชุมชน การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ครูและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดให้มีศูนย์รวมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลาง เพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง พัฒนาครูในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้อตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของหลักสูตร นิเทศติดตามการใช้หลักสูตร ครูและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

6.2.2 ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการกำหนดภาระงานการสอนให้ตรงกับวุฒิการศึกษาของครู ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สนับสนุนให้ภูมิปัญญาท้องถิ่น เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีห้องสมุด และห้องพิเศษต่างๆ มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดหา วัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนอย่างพอเพียง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

6.2.3 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน หมายถึง การประเมินเพื่อพัฒนา โดยมีการกำหนดนโยบายในการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน จัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ประชุม อบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล จัดทำเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้/ทุกชั้น จัดทำคลังข้อสอบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกชั้นเรียน ประเมินผลนักเรียนอย่างหลากหลาย ดำเนินการวัดผลตามสภาพจริง นำผลการประเมินไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้

6.2.4 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน หมายถึง การจัดทำปฏิทินตารางการนิเทศ การสอนทุกภาคเรียน นิเทศโดยใช้การมีส่วนร่วมของชุมชน จัดการนิเทศที่หลากหลาย ประเมินผล การจัดการเรียนการสอนของครูทุกคนอย่างสม่ำเสมอ ให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหาและนำผลไปพัฒนาครู อย่างต่อเนื่อง ครูและบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ และนำผลการนิเทศไปพัฒนาครูอย่างเป็น ระบบ

6.2.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การสนับสนุนให้ ครูผู้สอนทำการวิจัยโดยจัดหาคู่มือและให้คำแนะนำในการทำวิจัยให้แก่ครู ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อ ปรับปรุงคุณภาพนักเรียน เชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนแก่ครู ครูเข้า ร่วมอบรมเกี่ยวกับการวิจัยใน ชั้นเรียนที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการทำ วิจัยในชั้นเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียน การสอน ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน

6.3 ผู้บริหารโรงเรียน หมายถึง ผู้ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย พัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2

6.4 ครู หมายถึง ข้าราชการ พนักงานราชการ ครูอัตราจ้าง ของโรงเรียนในกลุ่ม เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธรเขต 2

6.5 ขนาดของโรงเรียน หมายถึง การกำหนดขนาดสถานศึกษาโดยใช้จำนวนนักเรียน เป็นเกณฑ์ (สำนักทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน 2549: 3) แบ่งเป็น 3 ขนาดคือ

6.5.1 โรงเรียนขนาดเล็ก	มีจำนวนนักเรียนไม่เกิน	120 คน
6.5.2 โรงเรียนขนาดกลาง	มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่	121-300 คน
6.5.3 โรงเรียนขนาดใหญ่	มีจำนวนนักเรียนตั้งแต่	301 คน ขึ้นไป

6.6 โรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม หมายถึง การรวมโรงเรียนหลายแห่งไว้ด้วยกัน ในลักษณะกลุ่ม เพื่อร่วมมือกันปฏิบัติการกิจด้านพัฒนาคุณภาพ การศึกษา โดยเน้นที่พัฒนางานวิชาการเป็นหลักมีทั้งหมด 12 โรงเรียนซึ่งสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต 2

7. ประโยชน์ที่ได้รับ

7.1 เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับผู้บริหารในการพัฒนาตนเองทางด้านภาวะผู้นำทาง วิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงามสังกัด สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธรเขต 2

7.2 ผลการวิจัยสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการวางแผนพัฒนาผู้บริหารโรงเรียนใน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงามสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธรเขต 2

บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน กลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา โยธาธรเขต 2 ผู้ศึกษาได้ศึกษาค้นคว้า เอกสาร แนวคิดทฤษฎีและผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง มีรายละเอียด ดังนี้

1. แนวคิดด้านการบริหารการศึกษา
 - 1.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา
 - 1.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา
2. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ
 - 2.1 ความหมาย ของภาวะผู้นำ
 - 2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ
 - 2.3 ความหมาย ของภาวะผู้นำทางวิชาการ
 - 2.4 บทบาทของการเป็นผู้นำทางวิชาการ
 - 2.4.1 ด้านการบริหารหลักสูตร
 - 2.4.2 ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน
 - 2.4.3 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน
 - 2.4.4 ด้านการนิเทศในโรงเรียน
 - 2.4.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา
3. การบริหารงานในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

1. แนวคิดด้านการบริหารการศึกษา

การบริหารสถานศึกษาจะต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่มีความสมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้คู่คุณธรรม จริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข จึงจะเป็นการพัฒนาที่ยั่งยืนและถาวร

1.1 ความหมายของการบริหารการศึกษา

มีนักวิชาการหลายคนได้กล่าวถึงการบริหารการศึกษา ดังนี้

กล้า ทองขาว(2547:12) ได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การบริหารและดำเนินการด้านการศึกษาของผู้ที่เกี่ยวข้อง ทั้งการศึกษาในระบบ นอกกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัยที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและสถานศึกษา

ชาญชัย อาจिनสมอาจารย์ (2547: 39) ได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหาร การศึกษา หมายถึง การใช้อิทธิพลต่อคนกลุ่มหนึ่งนั่นก็คือ นักเรียน เพื่อให้เกิดความเจริญงอกงามสู่ วัตถุประสงค์ที่กำหนด โดยใช้กลุ่มคนกลุ่มที่สอง ซึ่งได้แก่ ครู ในฐานะตัวแทนดำเนินการเพื่อให้ วัตถุประสงค์บรรลุผลสำเร็จ การบริหารจะประกอบด้วยสิ่งต่างๆที่เรียกว่า การปกครอง และจะ สัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับคำต่างๆเหล่านี้ เช่น การวางแผน การสั่งการ การจัดองค์การ การควบคุม การแนะแนว และการออกระเบียบ

ทรงวิทย์ ชูวงศ์ (2550 : 11) ได้ให้ความหมายของคำว่า การบริหารการศึกษา หมายถึงการดำเนินการของกลุ่มบุคคลในการบริหารจัดการในด้านวิชาการงบประมาณบุคลากรและ การบริหารทั่วไปโดยยึดหลักการกระจายอำนาจหลักการมีส่วนร่วมหลักการคืนอำนาจจัดการศึกษาให้ ประชาชนหลักการบริหารตนเองหลักการตรวจสอบถ่วงดุลเพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้สามารถพัฒนา คน (นักเรียน) ให้มีคุณภาพและอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข

บังอร จันกรม(2552: 26) ได้สรุปความหมายของคำว่าการบริหารการศึกษา หมายถึงกระบวนการที่ใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาได้ร่วมกันปฏิบัติ เพื่อเป็นการพัฒนากระบวนการทำงานให้ประสบผลสำเร็จตามเป้าหมายที่โรงเรียนตั้งไว้ประกอบด้วย การบริหาร 4 ด้านคือการบริหารงานวิชาการการบริหารงานงบประมาณการบริหารงานบุคคลและ การบริหารงานทั่วไปทั้งนี้เพื่อการพัฒนาศักยภาพของโรงเรียนและผลผลิตของโรงเรียนคือนักเรียนที่ สำเร็จออกไปให้เป็นที่ยอมรับจากภายนอกและภายในอย่างแท้จริง

สมคิด มาวงค์(2554: 11) ได้สรุปว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การดำเนินการ ในกิจกรรมต่างๆเกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาในทุกด้านที่เกิดจากบุคลากรหลายๆคนร่วมมือกัน บริหารจัดการโดยใช้กระบวนการทางการบริหารอย่างมีประสิทธิภาพอาศัยวิธีการจัดการองค์การที่ เหมาะสมและสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษาหรือหน่วยงานแต่ละแห่ง

สิริทร คงคุณ(2556: 13) ได้สรุปว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง ภารกิจที่มี บุคคลตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ร่วมมือกันดำเนินการเพื่อร่วมกันจัดการศึกษาในสถานศึกษา โดยอาศัย กระบวนการความร่วมมือ ซึ่งกันและกัน โดยใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ ตลอดจนเทคนิคต่างๆ อย่าง หลากหลาย มีระบบ ระเบียบในการทำงานเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์อย่างใดอย่างหนึ่งหรือหลายอย่าง ร่วมกัน รวมทั้งมีแผนการใช้ทรัพยากรทางการศึกษาอย่างเหมาะสม

ขวัญจิตต์ เนียมเกตุ(2552: 9)ได้สรุปว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การ ดำเนินการใดๆ ของสถานศึกษาในการใช้ทรัพยากรที่จำกัดโดยอาศัยความร่วมมือจากบุคลากร องค์กร หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียนให้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า การบริหารการศึกษา หมายถึง การที่บุคคลหลายฝ่าย ร่วมมือกันปฏิบัติ กิจกรรมโดยใช้ความร่วมมือกันในการจัดการศึกษา ที่อาศัยความสอดคล้องกับบริบทของสถานศึกษา และชุมชน เพื่อให้ผู้เรียน มีความรู้ความสามารถ และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามเจตนารมณ์ ของการศึกษา

1.2 แนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการบริหารการศึกษา

กูลิคและเออร์วิค (Luther H.Gulick and LyndallUrwick, อ้างถึงใน สุพจน์ พันธุ์เพชร, 2548: 12) ได้กล่าวถึงกระบวนการในการบริหารงานของซึ่งได้เสนอกระบวนการบริหารไว้ 7 ประการเรียก ย่อๆว่า “POSDCoRB” โดยมีกระบวนการบริหารดังนี้

1. การวางแผน (Planning) หมายถึงการวางแผนแนวทางในการปฏิบัติงานตลอดจนวิธีการปฏิบัติงานไว้ล่วงหน้าเพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของหน่วยงาน
2. การจัดหน่วยงาน (Organizing) หมายถึงการจัดโครงสร้างอำนาจหน้าที่การแบ่งส่วนงานการจัดสายงาน
3. การจัดตัวบุคคล (Staffing) หมายถึงการบริหารงานด้านบุคลากรอันได้แก่การจัดอัตรากำลังการสรรหาการรักษาสภาพการทำงานการควบคุมการปฏิบัติงาน
4. การอำนวยการ (Direction) หมายถึงการดำเนินการในการตัดสินใจและการสั่งการในกิจการ ต่างๆให้ดำเนินไปอย่างมีระเบียบแบบแผนทั้งในลักษณะทั่วไปและในลักษณะเฉพาะตลอดจนการให้คำแนะนำและการควบคุมการปฏิบัติงาน
5. การประสานงาน (Coordinating) หมายถึงการร่วมมือในการปฏิบัติงานในส่วนต่างๆให้ประสานสอดคล้องกันและกลมกลืนกัน
6. การรายงาน (Reporting) หมายถึงการรายงานผลการปฏิบัติงานของหน่วยงานให้ผู้บริหารและสมาชิกของหน่วยงานได้ทราบความเคลื่อนไหวและความก้าวหน้าของกิจการในหน่วยงาน
7. งบประมาณ (Budgeting) หมายถึงการควบคุมการใช้จ่ายให้รอบคอบและรัดกุมรวมถึงการจัดสรรงบประมาณการทำบัญชี

พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูรธมมจิตโต) (2549: 3-5) กล่าวถึงการบริหารเป็นวิธีการทำให้งานสำเร็จโดยอาศัยผู้อื่น (Getting things done through other people) และกล่าวว่าหน้าที่ของผู้บริหารเป็นกรอบในการพิจารณาของผู้บริหารให้สำเร็จมี 5 ประการตามคำย่อภาษาอังกฤษว่า “POSDC” ดังนี้คือ

P คือ Planning หมายถึงการวางแผนเป็นการกำหนดแนวทางการดำเนินงานเพื่อความสำเร็จที่จะตามมาในอนาคตของผู้บริหารที่ดีต้องมีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกลเพื่อกำหนดทิศทางขององค์กร

O คือ Organizing หมายถึงคือการจัดองค์กรเป็นการกำหนดโครงสร้างความสัมพันธ์ของสมาชิกและสายบังคับบัญชาภายในองค์กรมีการแบ่งงานกันทำและการกระจายอำนาจ

S คือ Staffing หมายถึงงานบุคลากรเป็นการสรรหาบุคลากรใหม่การพัฒนาบุคลากรและการใช้คนให้เหมาะสมกับงาน

D คือ Directing หมายถึงการอำนวยการเป็นการสื่อสารเพื่อให้เกิดการดำเนินการตามแผนผู้บริหารต้องมีมนุษยสัมพันธ์ที่ดีและต้องมีภาวะผู้นำ

C คือ Controlling หมายถึงการกำกับดูแลเป็นการควบคุมคุณภาพของการปฏิบัติงานภายในองค์กรรวมทั้งกระบวนการแก้ปัญหาภายในองค์กร

มาวงศ์(2554: 13) ได้สรุปว่ากระบวนการบริหารการศึกษาคือแนวทางเทคนิคหรือวิธีการซึ่งประกอบด้วยกระบวนการหลักๆ คือการวางแผนการจัดองค์การการอำนวยการ

การประสานงานการควบคุมงานการตัดสินใจการจัดคนเข้าทำงานการจัดสรรทรัพยากร การติดต่อสื่อสารการประเมินผลและการปรับปรุงรวมทั้งการกระตุ้นหรือการจูงใจที่ผู้บริหารนำมาใช้ในการปฏิบัติการกิจการบริหารการศึกษาให้ประสบความสำเร็จบรรลุเป้าหมายและวัตถุประสงค์อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลดังนั้นหัวใจหลักของผู้บริหารจำเป็นต้องทราบกระบวนการทางการบริหารและต้องมีทักษะในการใช้กระบวนการทางการบริหารทุกขั้นตอนอย่างมีแนวคิดและความเหมาะสม

จากที่ได้นำเสนอข้างต้นสามารถสรุปได้ว่า แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหาร เป็นพฤติกรรมอย่างหนึ่งซึ่งเป็นกระบวนการทางสังคมที่ผู้บริหารใช้สำหรับตัดสินใจเพื่อเป็นแนวทางในการบริหารหน่วยงานหรือองค์กรต่างๆที่เป็นหน่วยงานของรัฐหรือเอกชนเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้โดยนำทรัพยากรมาใช้อย่างประหยัดโดยการดำเนินการดังกล่าวนี้ต้องใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์เพื่อให้บุคคลต่างๆเกิดความร่วมมือกันในการปฏิบัติงานซึ่งกระบวนการบริหารดังกล่าวนี้ถือว่าเป็นภารกิจของผู้บริหารต้องปฏิบัติ ตามลำดับขั้นตอนให้เป็นระบบเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลสูงสุดต่อองค์กร

2. แนวคิดเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ

2.1 ความหมายของภาวะผู้นำ

คำว่า “ภาวะผู้นำ” ได้มีนักวิชาการให้ความหมายไว้หลายทัศนะด้วยกัน ดังนี้ Stogdill (2003 อ้างถึงในชฎากาญจน์ เจริญชนม์ 2553: 37) กล่าวว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง ความคิดริเริ่มสร้างสรรค์และการธำรงรักษาให้เป็นไปตามโครงสร้างของความคาดหวังและปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

Koontz และ Weilhrich (1988 อ้างถึงในพัชรินทร์ พันธุ์โตติ 2556: 11) ภาวะผู้นำ หมายถึง เกี่ยวกับการใช้ศิลปะหรือกระบวนการในการใช้อิทธิพลต่อบุคคลอื่น เพื่อให้มีความเต็มใจและตั้งใจกระตือรือร้นในการปฏิบัติงานจนประสบผลสำเร็จ

Bartol and Martin (1994อ้างถึงในพัฒนา อำท้าว 2548: 9) ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการของอิทธิพลที่มีต่อบุคคลอื่นเพื่อบรรลุเป้าหมายขององค์กร

สิริทร คงคุณ (2556: 21) ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการใช้อิทธิพลของผู้นำต่อบุคคลหรือกลุ่มบุคคลโดยใช้กระบวนการติดต่อสื่อสารและความสามารถในการให้ผู้อื่นยอมรับ ทาตามด้วยความเต็มใจเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย ตามที่ได้กำหนดไว้

นายปฐม ปริบุญงูร (2553: 12) ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกถึงความสามารถของผู้นำ ที่มีในการบริหารตนเองและผู้อื่น สามารถครองใจผู้ใต้บังคับบัญชา สร้างความเชื่อมั่นและให้การสนับสนุน โนมน้าวจิตใจผู้ใต้บังคับบัญชาให้ร่วมมือในการ ปฏิบัติงานเพื่อให้การปฏิบัติงานให้สำเร็จบรรลุวัตถุประสงค์ตามเป้าหมายที่มีการกำหนดไว้

ชฎากาญจน์ เจริญชนม์ (2553: 37-38) ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมส่วนตัวของบุคคลคนหนึ่งที่จะชักนำกิจกรรมของกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายร่วมกัน (Shared Goal) หรือเป็นความสัมพันธ์ที่มีอิทธิพลระหว่างผู้นำ (Leaders) และผู้ตาม (Followers) ซึ่งทำให้เกิดการ

เปลี่ยนแปลงเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายร่วมกัน(Shared Purposes) หรือเป็นความสามารถที่จะสร้างความเชื่อมั่นและให้การสนับสนุนบุคคลเพื่อให้บรรลุเป้าหมายองค์การ ซึ่ง “ภาวะผู้นำ” (Leadership) ต้องใช้ความสามารถในการใช้อิทธิพลที่หลากหลายกับบุคคลอื่นให้ได้มาถึงความสำเร็จของงานนั้น และกระบวนการที่ใช้อิทธิพลต่อบุคคลหรือกลุ่มอันที่จะก่อให้เกิดการกระทำกิจกรรมหรือการเปลี่ยนแปลง เพื่อให้บรรลุวัตถุประสงค์ของกลุ่มโดยใช้การจูงใจให้บุคคลหรือกลุ่มปฏิบัติตามความคิดเห็น ตามความต้องการของตนด้วยความเต็มใจและยินดีที่จะให้ความ ร่วมมือ โดยการใช้อิทธิพลที่เหนือบุคคลอื่นในกลุ่ม โน้มน้าว ชักจูงให้บุคคลอื่นปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติที่ก่อให้เกิดผลต่อส่วนรวมภายในกลุ่ม ลักษณะการแสดงออกมานั้นก็คือ ความเป็นผู้นำหรือภาวะผู้นำนั่นเอง ดังนั้น “ภาวะผู้นำ” จึงมีความสำคัญมาก ต่อการพัฒนาองค์การและการจัดการ เพราะจะทำให้มีการปฏิบัติที่ทำให้จุดมุ่งหมายขององค์การบรรลุเป้าหมายองค์การไม่ว่าจะเป็นภาครัฐหรือเอกชน ภาวะผู้นำล้วนมีความสำคัญ เพราะก่อให้เกิดผลที่แตกต่างอย่างเห็นได้ชัด

ละอองดาว ปะโพธิ (2554 12) ภาวะผู้นำ หมายถึง ความสามารถของผู้นำในการที่จะชักจูงให้ผู้อื่นปฏิบัติตามเป้าหมายที่วางไว้ให้บรรลุผลสำเร็จสามารถเปลี่ยนแปลงทัศนคติของบุคคลที่มีต่อตนเองและองค์กรไปในทิศทางที่ดีและสามารถบริหารในสภาพที่เปลี่ยนแปลงไปของสังคมได้เป็นอย่างดี

จุฑามาศ อินนามเพ็ง (2552: 26) ภาวะผู้นำ หมายถึง กระบวนการที่บุคคลใช้วิธีการนำ เพื่อนำกลุ่มให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันขององค์กร โดยมุ่งอิทธิพล แรงจูงใจ วิสัยทัศน์ ในการเป็นผู้นำเพื่อให้สัมฤทธิ์ผลในทุกสถานการณ์

สารัตน์ พวงเงิน (2551: 14) ภาวะผู้นำ หมายถึง การปฏิบัติของผู้บริหารที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำให้ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการจัดการเรียนการสอน เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมาย และโครงสร้างสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตรการศึกษา

วันเผด็จ มีชัย (2554: 17) กระบวนการที่มีอิทธิพลต่อบุคคลอื่นในการชักจูงผู้อื่นให้ร่วมกันทำงานด้วยความเต็มใจ และมีความกระตือรือร้น เพื่อให้บรรลุเป้าหมายร่วมกันตามที่กำหนดไว้

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำ หมายถึง พฤติกรรมที่แสดงออกในการใช้ความสามารถของผู้บริหารโรงเรียนโดยใช้แรงจูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติให้บรรลุเป้าหมายขององค์การ

2.2 ทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ

สมัยโบราณมนุษย์มีความเชื่อว่าการเป็นผู้นำเป็นเรื่องของความสามารถที่เกิดขึ้นเฉพาะตระกูลหรือเฉพาะบุคคลและสืบเชื้อสายกันได้บุคลิกและลักษณะของการเป็นผู้นำ เป็นสิ่งที่มีมาแต่กำเนิดและเป็นคุณสมบัติเฉพาะตัว สามารถถ่ายทอดทางพันธุกรรมได้ ผู้ที่เกิดในตระกูลของผู้นำย่อมจะต้องมีลักษณะผู้นำด้วย

แนวคิดเกี่ยวกับผู้นำเริ่มเปลี่ยนแปลงไปตามยุคสมัย มีการศึกษาและรวบรวมทฤษฎีเกี่ยวกับภาวะผู้นำ โดยแบ่งตามระยะการพัฒนา ดังนี้

1. ทฤษฎีคุณลักษณะภาวะผู้นำ (Trait Theories)
2. ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ (Behavioral Theories)

3. ทฤษฎีตามสถานการณ์ (Situational or Contingency Leadership Theories)
4. ทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leadership Theories)

2.2.1 ทฤษฎีคุณลักษณะภาวะผู้นำ (Trait Theories)

ระยะแรกของการศึกษาภาวะผู้นำเริ่มในปี ค.ศ. 1930-1940 แนวคิดมาจาก ทฤษฎีมหาบุรุษ (Greatman Theory of Leadership) ของกรีกและโรมันโบราณ มีความเชื่อว่า ภาวะผู้นำเกิดขึ้นเองตามธรรมชาติหรือโดยกำเนิด (Born leader) ไม่สามารถเปลี่ยนแปลงได้แต่สามารถพัฒนาขึ้นได้ ลักษณะผู้นำที่ดีและมีประสิทธิภาพสูงจะประกอบด้วย ความเฉลียวฉลาด มีบุคลิกภาพซึ่งแสดงถึงการเป็นผู้นำและต้องเป็นผู้ที่มีความสามารถด้วย ผู้นำในยุคนี้ได้แก่ พระเจ้าโนเลียน ฮิตเลอร์ พ่อขุนรามคำแหงมหาราช สมเด็จพระนเรศวรมหาราช พระเจ้าตากสินมหาราช เป็นต้น ตัวอย่างการศึกษาเกี่ยวกับ Trait Theories ของ Gardner ได้แก่

1) The tasks of Leadership: กล่าวถึงงานที่ผู้นำจำเป็นต้องมี 9 อย่าง ได้แก่ มีการกำหนดเป้าหมายของกลุ่ม มีบรรทัดฐานและค่านิยมของกลุ่ม รู้จักสร้างและใช้แรงจูงใจ มีการบริหารจัดการ มีความสามารถในการปฏิบัติการสามารถอธิบายได้ เป็นตัวแทนของกลุ่ม แสดงถึงสัญลักษณ์ของกลุ่ม และมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

2) Leader-constituent interaction เชื่อว่าผู้นำต้องมีพลังพิเศษเหนือบุคคลอื่นหรือมีอิทธิพลเหนือบุคคลอื่น ๆ เพื่อที่สนองตอบความต้องการขั้นพื้นฐาน ความคาดหวังของบุคคล และผู้นำต้องมีความเป็นตัวของตัวเอง สามารถพัฒนาตนเองและพัฒนาให้ผู้อื่นตาม มีความแข็งแกร่ง และสามารถยืนอยู่ด้วยตนเองอย่างอิสระทฤษฎีนี้พบว่า ไม่มีคุณลักษณะที่แน่นอนหรือชี้ชัดของผู้นำ เพราะผู้นำอาจไม่แสดงลักษณะเหล่านี้ออกมา

2.2.2 ทฤษฎีพฤติกรรมผู้นำ (Behavioral Theories)

เป็นการพัฒนาในช่วงปี ค.ศ.1940-1960 แนวคิดหลักของทฤษฎี คือ ให้มองในสิ่งที่ผู้นำปฏิบัติและชี้ให้เห็นว่าทั้งผู้นำและผู้ตามต่างมีอิทธิพลซึ่งกันและกัน นักทฤษฎี ได้แก่ Kurt Lewin, Rensis Likert, Blake and Mouton และ Douglas McGregor

1) Kurt Lewin's Studies Lewin แบ่งลักษณะผู้นำเป็น 3 แบบ คือ

(1) ผู้นำแบบอัตถนิยมหรืออัตตา (Autocratic Leaders) จะตัดสินใจด้วยตนเอง ไม่มีเป้าหมายหรือวัตถุประสงค์แน่นอนขึ้นอยู่กับตัวผู้นำเอง คิดถึงผลงานไม่คิดถึงคน บางครั้งทำให้เกิดศัตรูได้ ผู้นำลักษณะนี้จะใช้ได้ดีในช่วงภาวะวิกฤตเท่านั้น ผลของการมีผู้นำลักษณะนี้จะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาไม่มีความเชื่อมั่นในตัวเอง และไม่เกิดความคิดริเริ่มสร้างสรรค์

(2) ผู้นำแบบประชาธิปไตย (Democratic Leaders) ใช้การตัดสินใจของกลุ่มหรือให้ผู้ตามมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ รับฟังความคิดเห็นส่วนรวม ทำงานเป็นทีม มีการสื่อสารแบบ 2 ทาง ทำให้เพิ่มผลผลิตและความพึงพอใจในการทำงาน บางครั้งการอิงกลุ่มทำให้ใช้เวลานานในการตัดสินใจ ระยะเวลาที่เร่งด่วนผู้นำลักษณะนี้ไม่เกิดผลดี

(3) ผู้นำแบบตามสบายหรือเสรีนิยม (Laissez-Faire Leaders) จะให้อิสระกับผู้ใต้บังคับบัญชาเต็มที่ในการตัดสินใจแก้ปัญหา จะไม่มีการกำหนดเป้าหมายที่แน่นอน ไม่มีหลักเกณฑ์ ไม่มีระเบียบ จะทำให้เกิดความคับข้องใจหรือความไม่พอใจของผู้ร่วมงานได้และได้ผลผลิตต่ำ การทำงานของผู้นำลักษณะนี้เป็นภาระกระจายงานไปที่กลุ่ม ถ้ากลุ่มมีความรับผิดชอบและมี

แรงจูงใจในการทำงานสูง สามารถควบคุมกลุ่มได้ดี มีผลงานและความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ ลักษณะผู้นำแต่ละแบบจะสร้างบรรยากาศในการทำงานที่แตกต่างกัน ดังนั้นการเลือกใช้ลักษณะผู้นำแบบใดย่อมขึ้นอยู่กับความเหมาะสมของสถานการณ์ด้วย

2) Likert's Michigan Studies

(1) Rensis Likert และสถาบันวิจัยสังคม มหาวิทยาลัยมิชิแกนทำการวิจัยด้านภาวะผู้นำโดยใช้เครื่องมือที่ Likert และกลุ่มคิดขึ้น ประกอบด้วย ความคิดรวบยอดเรื่อง ภาวะผู้นำ แรงจูงใจ การติดต่อสื่อสาร การปฏิสัมพันธ์และการใช้อิทธิพล การตัดสินใจ การตั้งเป้าหมาย การควบคุมคุณภาพและสมรรถนะของเป้าหมาย โดยแบ่งลักษณะผู้นำเป็น 4 แบบ คือ

ก. แบบใช้อำนาจ (Exploitive-Authoritative) ผู้บริหารใช้อำนาจเผด็จการสูง ใ้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชาเล็กน้อย บังคับบัญชาแบบขู่เข็ญมากกว่าการชมเชย การติดต่อสื่อสารเป็นแบบทางเดียวจากบนลงล่าง การตัดสินใจอยู่ในระดับเบื้องบนมาก

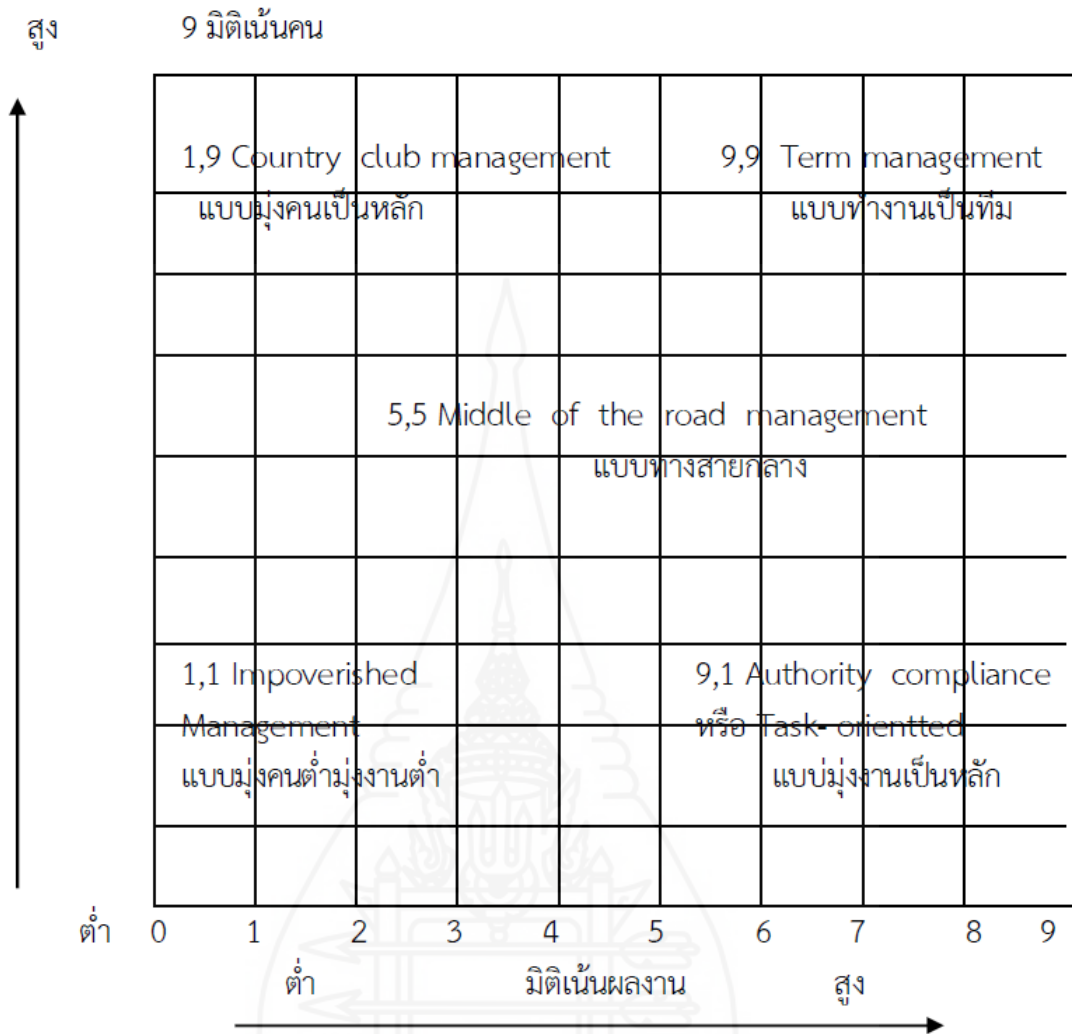
ข. แบบใช้อำนาจเชิงเมตตา (Benevolent-Authoritative) ปกครองแบบพ่อปกครองลูก ให้ความใ้วางใจผู้ใต้บังคับบัญชา จูงใจโดยการให้รางวัล แต่บางครั้งขู่ลงโทษ ยอมให้การติดต่อสื่อสารจากเบื้องล่างสู่เบื้องบนได้บ้าง รับฟังความคิดเห็นจากผู้ใต้บังคับบัญชาบ้าง และบางครั้งยอมให้การตัดสินใจแต่อยู่ภายใต้การควบคุมอย่างใกล้ชิดของผู้บังคับบัญชา

ค. แบบปรึกษาหารือ (Consultative-Democratic) ผู้บริหารจะให้ความใ้วางใจ และการตัดสินใจแต่ไม่ทั้งหมด จะใช้ความคิดและความเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ ให้รางวัลเพื่อสร้างแรงจูงใจ จะลงโทษนานๆครั้งและใช้การบริหารแบบมีส่วนร่วม มีการติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทางจากระดับล่างขึ้นบนและจากระดับบนลงล่าง การวางนโยบายและการตัดสินใจมาจากระดับบน ขณะเดียวกันก็ยอมให้การตัดสินใจบางอย่างอยู่ในระดับล่าง ผู้บริหารเป็นที่ปรึกษาในทุกด้าน

ง. แบบมีส่วนร่วมอย่างแท้จริง (Participative-Democratic) ผู้บริหารให้ความใ้วางใจ และเชื่อถือผู้ใต้บังคับบัญชา ยอมรับความคิดเห็นของผู้ใต้บังคับบัญชาเสมอ มีการให้รางวัลตอบแทนเป็นความมั่นคงทางเศรษฐกิจแก่กลุ่ม มีการบริหารแบบมีส่วนร่วม ตั้งจุดประสงค์ร่วมกัน มีการประเมินความก้าวหน้า มีการติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทางทั้งจากระดับบนและระดับล่าง ในระดับเดียวกันหรือในกลุ่มผู้ร่วมงานสามารถตัดสินใจเกี่ยวกับการบริหารได้ทั้งในกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มผู้ร่วมงาน

3) Blake and Mouton's managerial Grid

Blake and Mouton กล่าวว่า ภาวะผู้นำที่ดีมีปัจจัย 2 อย่างคือ คน (People) และผลผลิต (Product) โดยกำหนดคุณภาพและลักษณะสัมพันธภาพของคนเป็น 1-9 และกำหนดผลผลิตเป็น 1-9 เช่นกัน และสรุปว่าถ้าคนมีคุณภาพสูงจะส่งผลให้ผลผลิตมีปริมาณและคุณภาพสูงตามไปด้วย เรียกรูปแบบนี้ว่า Nine-Nine Style (9, 9 style) ซึ่งรูปแบบของการบริหารแบบตาข่ายนี้จะแบ่งลักษณะเด่นๆ ของผู้นำไว้ 5 แบบ คือ แบบมุ่งงานเป็นหลัก แบบมุ่งคนเป็นหลัก แบบมุ่งงานต่ำมุ่งคนต่ำ แบบทางสายกลาง และแบบทำงานเป็นทีม

ภาพที่ 2.1 รูปแบบของการบริหารแบบตาข่ายNine-Nine Style (9, 9 style)

ที่มา : Blake and McCauley (1991 : 29)

ตามแนวคิดของ Blake and Mouton รูปแบบของผู้นำมี 5 รูปแบบ ได้แก่

1. แบบมุ่งงาน (Task-Oriented/Authority Compliance) แบบ 9,1 ผู้นำจะมุ่งเอาแต่งานเป็นหลัก (Production Oriented) สนใจคนน้อย มีพฤติกรรมแบบเผด็จการ จะเป็นผู้วางแผนกำหนดแนวทางการปฏิบัติ และออกคำสั่งให้ผู้ใต้บังคับบัญชาปฏิบัติตาม เน้นผลผลิต ไม่สนใจสัมพันธ์ภาพของผู้ร่วมงาน ห่างเหินผู้ร่วมงาน
2. แบบมุ่งคนสูง (Country Club Management) แบบ 1,9 ผู้นำจะเน้นการใช้มนุษยสัมพันธ์และเน้นความพึงพอใจของผู้ตามในการทำงาน ไม่คำนึงถึงผลผลิตขององค์กร ส่งเสริมให้ทุกคนมีความรู้สึกเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัวใหญ่ที่มีความสุข นำไปสู่สภาพการณ์

สิ่งแวดล้อมและงานที่น้อยอยู่ จะมุ่งผลงานโดยไม่สร้างความกดดันแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา โดยผู้บริหารมีความเชื่อว่า บุคลากรมีความสุขในการทำงาน การนิเทศในการทำงานควรมีเพียงเล็กน้อยไม่จำเป็นต้องมีการควบคุมในการทำงาน ลักษณะคล้ายการทำงานในครอบครัวที่มุ่งเน้นความพึงพอใจ ความสนุกสนานในการทำงานของผู้ร่วมงาน เพื่อหลีกเลี่ยงการต่อต้านต่างๆ

3. แบบมุ่งงานต่ำมุ่งคนต่ำ (Impoverished) แบบ 1,1 ผู้บริหารจะสนใจคนและสนใจงานน้อยมาก ใช้ความพยายามเพียงเล็กน้อยเพื่อให้งานดำเนินไปตามที่มุ่งหมาย และคงไว้ซึ่งสมาชิกภาพขององค์กร ผู้บริหารมีอำนาจในตนเองต่ำ มีการประสานงานกับผู้ใต้บังคับบัญชาน้อยเพราะขาดภาวะผู้นำ และมักจะมอบหมายให้ผู้ใต้บังคับบัญชาทำเป็นส่วนใหญ่

4. แบบทางสายกลาง (Middle of The Road Management) แบบ 5,5 ผู้บริหารหวังผลงานเท่ากับขวัญและกำลังใจของผู้ปฏิบัติงาน ใช้ระบบราชการที่มีกฎระเบียบแบบแผน ผลงานได้จากการปฏิบัติตามระเบียบ โดยเน้นขวัญ ความพึงพอใจ หลีกเลี่ยงการใช้กำลังและอำนาจ ยอมรับผลที่เกิดขึ้นตามความคาดหวังของผู้บริหาร มีการจัดตั้งคณะกรรมการในการทำงาน หลีกเลี่ยงการทำงานที่เสี่ยงเกินไป มีการประนีประนอมในการจัดการกับความขัดแย้ง ผู้ร่วมงานคาดหวังว่าผลประโยชน์มีความเหมาะสมกับการปฏิบัติงานที่ได้กระทำลงไป

5. แบบทำงานเป็นทีม (Team Management) แบบ 9,9 ผู้บริหารให้ความสนใจทั้งเรื่องงานและขวัญกำลังใจผู้ใต้บังคับบัญชา คือ ความต้องการขององค์กรและความต้องการของคนทำงานจะไม่ขัดแย้งกัน เน้นการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพ บรรยากาศในการทำงานสนุก ผลสำเร็จของงานเกิดจากความรู้สึกยึดมั่นของผู้ปฏิบัติในการพึ่งพาอาศัยซึ่งกันและกันระหว่างสมาชิก สัมพันธภาพระหว่างผู้บริหารกับผู้ตาม เกิดจากความไว้วางใจ เคารพนับถือซึ่งกันและกัน ผู้บริหารแบบนี้เชื่อว่า ตนเป็นเพียงผู้เสนอแนะหรือให้คำปรึกษาแก่ผู้ใต้บังคับบัญชาเท่านั้น อำนาจการวินิจฉัยสั่งการและอำนาจการปกครองบังคับบัญชายังอยู่ที่ผู้ใต้บังคับบัญชา มีการยอมรับความสามารถของแต่ละบุคคล ก่อให้เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

4) McGregor's: ทฤษฎี X and ทฤษฎี y

Douglas McGregor เป็นนักจิตสังคมชาวอเมริกา ซึ่งทฤษฎีนี้เกี่ยวข้องกับทฤษฎีแรงจูงใจและทฤษฎีความต้องการขั้นพื้นฐานของมาสโลว์ ซึ่ง McGregor มีความเห็นว่าการทำงานกับคนจะต้องคำนึงถึง ธรรมชาติของมนุษย์และพฤติกรรมของมนุษย์ คือ มนุษย์มีความต้องการพื้นฐาน และต้องการแรงจูงใจ ผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพจะต้องให้สิ่งที่ผู้ตามหรือผู้ใต้บังคับบัญชาต้องการจึงจะทำให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดความศรัทธา และกระตือรือร้นช่วยกันปฏิบัติงานให้บรรลุจุดมุ่งหมาย

ทฤษฎี X พื้นฐานของคน คือ ไม่ชอบทำงาน พื้นฐานคนขี้เกียจ อยากรับเงิน อยากรีบสบาย เพราะฉะนั้นบุคคลกลุ่มนี้จำเป็นต้องคอยควบคุม และต้องมีการลงโทษมีกฎระเบียบอย่างเคร่งครัด

ทฤษฎี Y เป็นกลุ่มที่มองในแง่ดี มีความตระหนักในหน้าที่ความรับผิดชอบเต็มใจทำงาน มีการเรียนรู้ มีการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน มีความคิดสร้างสรรค์ และมีศักยภาพในตนเอง

2.2.3 ทฤษฎีตามสถานการณ์ (Situational or Contingency Leadership Theories)

เป็นทฤษฎีที่นำปัจจัยสิ่งแวดล้อมของผู้นำมาพิจารณาว่ามีความสำคัญต่อความสำเร็จของผู้บริหาร ขึ้นอยู่กับสิ่งแวดล้อมหรือสถานการณ์ที่อำนวยให้ ได้แก่

1) แนวคิดทฤษฎี 3-D Management Style Litwin, G. H., & Stringer Litwin, G. H., & Stringer เพิ่มมิติประสิทธิผลเข้ากับมิติพฤติกรรมด้านงาน และมิติพฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์ เรตตินกล่าวว่าแบบภาวะผู้นำต่างๆอาจมีประสิทธิผลหรือไม่ก็ได้ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ซึ่งประสิทธิผลจะหมายถึง การที่ผู้บริหารประสบความสำเร็จในผลงานตามบทบาทหน้าที่และความรับผิดชอบที่มีอยู่ แบบภาวะผู้นำจะมีประสิทธิผลมากหรือน้อยไม่ได้ขึ้นอยู่กับพฤติกรรมการบริหารที่มุ่งงานหรือมนุษยสัมพันธ์ ซึ่งแบบภาวะผู้นำกับสถานการณ์ที่เข้ากันได้เหมาะสม เรียกว่า มีประสิทธิผล แต่ถ้าไม่เหมาะสมกับสถานการณ์ เรียกว่า ไม่มีประสิทธิผล และ เรตตินยังแบ่งผู้นำออกเป็น 4 แบบ

ผู้นำที่ไม่มีประสิทธิภาพ	ลักษณะพื้นฐานภาวะผู้นำ	ผู้นำที่มีประสิทธิภาพ
1. Deserter คือ ผู้นำแบบละทิ้งหน้าที่และหนึ่งงาน	Separated	Bureaucrat คือ ทำงานแบบเครื่องจักรไม่มีความคิดสร้างสรรค์ให้งานเสร็จไปวันๆ
2. Autocrat คือ ผู้นำที่เอาแต่ผลของงานอย่างเดียว	Dedicated	Benevolent Autocrat คือ มีความเมตตากรุณาผู้ร่วมงานมากขึ้น
3. Missionary คือ เห็นแก่สัมพันธภาพเสียสละทำคนเดียวจึงได้คุณภาพงานต่ำ	Related	Developer คือ ต้องรู้จักพัฒนาผู้ตามให้มีความรับผิดชอบงานมากขึ้น
4. Compromiser คือ ผู้ประนี ประนอมทุกๆเรื่อง	Integrated	Executive คือ ต้องมีผลงานดีเลิศและสัมพันธภาพที่ดีด้วย

Litwin, G. H., & Stringer กล่าวว่า องค์ประกอบที่สำคัญในการระบุสถานการณ์มี 5 ประการ คือ เทคโนโลยี ปรัชญาองค์การ ผู้บังคับบัญชา เพื่อนร่วมงาน และผู้ใต้บังคับบัญชา และเรตตินได้เสนอแนะว่าองค์ประกอบทางสถานการณ์ที่มีอิทธิพลต่อรูปแบบภาวะผู้นำที่เหมาะสม ได้แก่ องค์ประกอบทางเทคโนโลยี องค์การ และคน ดังนั้นในการบริหารจึงขึ้นอยู่กับผู้บริหารที่จะใช้วิจารณ์พิจารณาว่าจะยึดองค์ประกอบตัวใดเป็นหลักในการใช้รูปแบบภาวะผู้นำได้อย่างเหมาะสมและมีประสิทธิภาพสูงสุด

2) Theory Z Organization

Koh, William Lok Kiang เชื่อว่า มนุษย์ทุกคนมีความคิดสร้างสรรค์และความดีอยู่ในตัว ควรเปิดโอกาสให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีส่วนร่วมในการพัฒนางาน และมีการกระจาย

อำนาจไปสู่ส่วนล่าง (Decentralization) และพัฒนาถึงคุณภาพชีวิต ผู้นำเป็นเพียงผู้ที่คอยช่วยประสานงาน ร่วมคิดพัฒนาและใช้ทักษะในการอยู่ร่วมกัน

3. Life – Cycle Theories

Hersey and Blanchard ได้เสนอทฤษฎีวงจรชีวิต โดยได้รับอิทธิพลจากทฤษฎีเรตดิน และยังมียึดหลักการเดียวกัน คือ แบบภาวะผู้นำอาจมีประสิทธิภาพหรือไม่ก็ได้ ขึ้นอยู่กับสถานการณ์องค์ประกอบของภาวะผู้นำตามสถานการณ์ตามทฤษฎีของเฮอร์เชย์และบลันชาร์ด ประกอบด้วย

1. ปริมาณการออกคำสั่ง คำแนะนำต่างๆหรือพฤติกรรมด้านงาน
2. ปริมาณการสนับสนุนทางอารมณ์ สังคม หรือพฤติกรรมด้านมนุษยสัมพันธ์
3. ความพร้อมของผู้ตามหรือกลุ่มผู้ตาม

เฮอร์เชย์และบลันชาร์ด แบ่งภาวะผู้นำออกเป็น 4 แบบ คือ

1. ผู้นำแบบบอกทุกอย่าง (Telling) ผู้นำประเภทนี้จะให้คำแนะนำอย่างใกล้ชิดและดูแลทุกอย่างใกล้ชิด เหมาะสมกับผู้ตามที่มีความพร้อมอยู่ในระดับที่ 1 คือ (M1) บุคคลมีความพร้อมอยู่ในระดับต่ำ

2. ผู้นำแบบขายความคิด (Selling) ผู้นำประเภทนี้จะคอยชี้แนะบ้างว่าผู้ตามขาดความสามารถในการทำงาน แต่ถ้าผู้ตามได้รับการสนับสนุนให้ทำพฤติกรรมนั้นดดยการให้รางวัลก็จะทำให้เกิดความเต็มใจที่จะรับผิดชอบงานและกระตือรือร้นที่จะทำงานมากขึ้น ผู้บริหารจะใช้วิธีการติดต่อสื่อสารแบบ 2 ทาง และต้องคอยสั่งงานโดยตรง อธิบายให้ผู้ตามเข้าใจ จะทำให้ผู้ตามเข้าใจและตัดสินใจในการทำงานได้ดี เหมาะกับผู้ตามที่มีความพร้อมในการทำงานอยู่ในระดับที่ 2 คือ (M2) บุคคลมีความพร้อมอยู่ในระดับต่ำถึงปานกลาง

3. ผู้นำแบบเน้นการทำงานแบบมีส่วนร่วม (Participation) ผู้นำประเภทนี้จะคอยอำนวยความสะดวกต่างๆในการตัดสินใจ มีการซักถาม มีการติดต่อสื่อสาร 2 ทางหรือรับฟังเรื่องราวปัญหาต่างๆจากผู้ตาม คอยให้ความช่วยเหลือในด้านต่างๆทั้งทางตรงและทางอ้อม ทำให้ผู้ตามปฏิบัติงานได้เต็มความรู้ความสามารถและมีประสิทธิภาพ เหมาะกับผู้ตามที่มีความพร้อมอยู่ในระดับ 3 (M3) คือความพร้อมของผู้ตามอยู่ในระดับปานกลางถึงระดับสูง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีความสามารถแต่ไม่เต็มใจที่จะรับผิดชอบงาน

4. ผู้นำแบบมอบหมายงานให้ทำ (Delegation) ผู้บริหารเพียงให้คำแนะนำและช่วยเหลือเล็กน้อยๆ ผู้ตามคิดและตัดสินใจเองทุกอย่าง เพราะถือว่าผู้ตามที่มีความพร้อมในการทำงานระดับสูงสามารถทำงานให้มีประสิทธิภาพได้ดี เหมาะกับผู้ตามที่มีความพร้อมอยู่ในระดับ 4 (M4) คือ ความพร้อมอยู่ในระดับสูง ซึ่งเป็นบุคคลที่มีทั้งความสามารถและเต็มใจหรือมั่นใจในการรับผิดชอบการทำงาน

4. Fiedler's Contingency Model of Leadership Effectiveness

Fiedler กล่าวว่า ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพต้องประกอบด้วยปัจจัย 3 ส่วน คือ ความสัมพันธ์ระหว่างผู้นำและผู้ตาม บุคลิกภาพของผู้นำ มีส่วนสำคัญ ที่จะทำให้กลุ่มยอมรับ โครงสร้างของงาน งานที่ให้ความสำคัญ เกี่ยวกับโครงสร้างของงานอำนาจของผู้นำจะลดลง แต่ถ้างานใดต้องใช้ความคิด การวางแผน ผู้นำจะมีอำนาจมากขึ้น

อำนาจของผู้นำ ผู้นำที่ดีที่สุด คือ ผู้ที่เห็นงานสำคัญที่สุด แต่ถ้าผู้นำที่จะทำเช่นนี้ได้ผู้นำต้องมีอำนาจและอิทธิพลมาก แต่ถ้าผู้นำมีอิทธิพลหรืออำนาจไม่มากพอจะกลายเป็นผู้นำที่เห็นความสำคัญของสัมพันธ์ภาพระหว่างผู้นำและผู้ตามมากกว่าเห็นความสำคัญของงานทฤษฎีของ Fiedler ภาวะผู้นำที่มีประสิทธิภาพหรือไม่มีประสิทธิภาพขึ้นอยู่กับสถานการณ์ ถ้าสัมพันธ์ภาพของผู้นำและผู้ตามดี และมีโครงสร้างของงานชัดเจน ผู้นำจะสามารถควบคุมสถานการณ์ขององค์กรได้

2.2.4 ทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leadership Theories)

จากสภาพแวดล้อมที่มีการเปลี่ยนแปลงตลอดเวลา มีการแข่งขันเพื่อชิงความเป็นเลิศ ดังนั้นวิธีที่จะทำให้ผู้บริหารประสบความสำเร็จสูงสุด คือ ผู้บริหารต้องเปลี่ยนแปลงตนเอง เบิร์นส์(Burns) เสนอความเห็นว่าการแสดงความเป็นผู้นำยังเป็นปัญหาอยู่จนทุกวันนี้ เพราะบุคคลไม่มีความรู้เพียงพอในเรื่องกระบวนการของความเป็นผู้นำ เบิร์นส์ อธิบายความเข้าใจในธรรมชาติของความเป็นผู้นำว่าตั้งอยู่บนพื้นฐานของความแตกต่างระหว่างความเป็นผู้นำกับอำนาจที่มีส่วนสัมพันธ์กับผู้นำและผู้ตาม อำนาจจะเกิดขึ้นเมื่อผู้นำจัดการบริหารทรัพยากร โดยเข้าไปมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมของผู้ตามเพื่อบรรลุเป้าหมายที่ตนหวังไว้ ความเป็นผู้นำจะเกิดขึ้นเมื่อการบริหารจัดการทำให้เกิดแรงจูงใจ และนำมาซึ่งความพึงพอใจต่อผู้ตาม ความเป็นผู้นำถือว่าเป็นรูปแบบพิเศษของการใช้อำนาจ (Special form of power)

เบิร์นส์(Burns) ได้เสนอ ทฤษฎีความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leadership Theory) เดิม เบิร์น เชื่อว่า ผู้บริหารควรมีลักษณะความเป็นผู้นำเชิงเป้าหมาย (Transactional Leadership) โดยอธิบายว่าเป็นวิธีการที่ผู้บริหารจูงใจผู้ตามให้ปฏิบัติตามที่คาดหวังไว้ ด้วยการระบุข้อกำหนดงานอย่างชัดเจน และให้รางวัล เพื่อการแลกเปลี่ยนกับความพยายามที่จะบรรลุเป้าหมายของผู้ตาม การแลกเปลี่ยนนี้จะช่วยให้สมาชิกพึงพอใจในการทำงานร่วมกันเพื่อบรรลุเป้าหมายของงาน ความเป็นผู้นำเชิงเป้าหมายจะมีประสิทธิภาพสูงภายใต้สภาพแวดล้อมที่ค่อนข้างคงที่ ผู้บริหารจะใช้ความเป็นผู้นำแบบนี้ดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายอย่างมีประสิทธิภาพเพียงชั่วระยะเวลาหนึ่งที่ค่อนข้างสั้น แต่เมื่อสภาพแวดล้อมเปลี่ยนแปลงไปอย่างรวดเร็ว

ปัจจุบันแต่ละองค์กรมีการแข่งขันมากขึ้น เบิร์นส์ จึงได้เสนอวิธีการของความเป็นผู้นำแบบใหม่ที่สามารถจูงใจให้ผู้ตามปฏิบัติงานได้มากกว่าที่คาดหวังไว้ เรียกว่า ความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leadership Theory) การที่ผู้นำและผู้ตามช่วยเหลือซึ่งกันและกันเพื่อยกระดับขวัญและแรงจูงใจของแต่ละฝ่ายให้สูงขึ้น แนวคิดใหม่ของ เบิร์นส์ เชื่อว่า ความเป็นผู้นำเชิงเป้าหมายกับความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป เป็นรูปแบบที่แยกจากกันโดยเด็ดขาด และการแสดงความเป็นผู้นำที่มีประสิทธิภาพสำหรับสถานการณ์ปัจจุบัน คือ การแสดงพฤติกรรมความเป็นผู้นำในเชิงปฏิรูป

เบิร์นส์ สรุปลักษณะผู้นำเป็น 3 แบบ ได้แก่

1. ผู้นำการแลกเปลี่ยน (Transactional Leadership) ผู้นำที่ติดต่อกับผู้ตามโดยการแลกเปลี่ยนซึ่งกันและกัน และสิ่งแลกเปลี่ยนนั้นต่อมากลายเป็นประโยชน์ร่วมกัน ลักษณะนี้พบได้ในองค์กรทั่วไป เช่น ทำงานดีก็ได้เลื่อนขั้น ทำงานก็จะได้ค่าจ้างแรงงาน และในการเลือกตั้งผู้แทนราษฎรมีข้อแลกเปลี่ยนกับชุมชน เช่น ถ้าตนได้รับการเลือกตั้งจะสร้างถนนให้ เป็นต้น

2. ผู้นำการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ผู้นำที่ตระหนักถึงความต้องการของผู้ตาม พยายามให้ผู้ตามได้รับการตอบสนองสูงกว่าความต้องการของผู้ตาม เน้นการพัฒนาผู้ตาม กระตุ้นและยกย่องซึ่งกันและกันจนเปลี่ยนผู้ตามเป็นผู้นำ และมีการเปลี่ยนต่อๆ กันไป เรียกว่า Domino effect ต่อไปผู้นำการเปลี่ยนแปลงก็จะเปลี่ยนเป็นผู้นำจริยธรรม ตัวอย่างผู้นำลักษณะนี้ได้แก่ ผู้นำชุมชน

3. ผู้นำจริยธรรม (Moral Leadership) ผู้นำที่สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงที่สอดคล้องกับความต้องการของผู้ตาม ซึ่งผู้นำจะมีความสัมพันธ์กับผู้ตามในด้านความต้องการ (Needs) ความปรารถนา (Aspirations) ค่านิยม (Values) และควมรียดีจริยธรรมสูงสุดคือ ความเป็นธรรมและความยุติธรรมในสังคม ผู้นำลักษณะนี้มุ่งไปสู่การเปลี่ยนแปลงที่ตอบสนองความต้องการ และความจำเป็นอย่างแท้จริงของผู้ตาม ตัวอย่างผู้นำจริยธรรมที่สำคัญคือ พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวภูมิพลอดุลยเดช ท่านทรงเป็นนักวางแผนและมองการณ์ไกล นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลง เช่น โครงการอีสานเขียว โครงการน้ำพระทัยจากในหลวง โครงการแก้มลิง เป็นต้น

ปี ค.ศ.1985 แบสส์ (Bass) พบว่า แนวคิดพฤติกรรมความเป็นผู้นำของเขาขัดแย้งกับแนวคิดของเบิร์นส์ ซึ่ง แบสส์ พบว่า พฤติกรรมของผู้นำในการนำกลุ่มให้ปฏิบัติงานได้อย่างหนึ่งให้ได้ผลดียิ่งขึ้นหรือให้ได้ผลเกินความคาดหวัง ผู้นำจะต้องแสดงความเป็นผู้นำทั้ง 2 ลักษณะร่วมกัน คือ ความเป็นผู้นำเชิงเป้าหมาย และความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป โดยทิศทางแสดงพฤติกรรมความเป็นผู้นำจะออกมาในสัดส่วนของความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูปหรือเชิงเป้าหมายมากขึ้นเพียงใดนั้นขึ้นอยู่กับ

1. สิ่งแวดล้อมภายนอกองค์กร ได้แก่ เศรษฐกิจ การเปลี่ยนแปลงในสังคม วัฒนธรรม และประเพณีของแต่ละท้องถิ่น

2. สิ่งแวดล้อมภายในองค์กร ได้แก่ งาน เพื่อนร่วมงาน ผู้บังคับบัญชา ผู้ใต้บังคับบัญชา และวัฒนธรรมองค์กร

3. คุณลักษณะส่วนตัวของผู้นำเอง ได้แก่ บุคลิกภาพ ความสามารถเฉพาะบุคคล และความสนใจของแต่ละบุคคล

ความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป (Transformational Leadership) ตามแนวคิดของแบสส์ หมายถึง การที่ผู้นำให้ความช่วยเหลือเกื้อกูลแก่ผู้ตามเพื่อให้เกิดขวัญและแรงใจในระดับที่สูงขึ้น ผู้นำสามารถทำให้ผู้ตามเกิดแรงดลใจในการทำงาน และพยายามที่จะทำงานให้ได้มากกว่าที่คาดหวังไว้ ซึ่งความเป็นผู้นำเชิงปฏิรูป ประกอบด้วย

1. บุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ (Charisma)

2. การยอมรับความแตกต่างของบุคคล (Individualized consideration)

3. การกระตุ้นให้ใช้สติปัญญา (Intellectual stimulation)

ความเป็นผู้นำเชิงเป้าหมาย (Transactional Leadership) หมายถึง การที่ผู้นำชี้แนะหรือจูงใจให้ผู้ตามปฏิบัติตามเป้าหมายที่กำหนด โดยระบุความชัดเจนด้านบทบาท โครงสร้างงานและสิ่งที่ต้องการจากงานซึ่งจะแลกเปลี่ยนกันด้วยสิ่งตอบแทนที่ผู้ตามต้องการ เพื่อเป็นแรงผลักดันให้งานบรรลุจุดมุ่งหมายตามที่คาดหวังไว้ แบสส์ได้เสนอแนวทาง 2 ประการ ในการแสดงความเป็นผู้นำเชิงเป้าหมาย

1. การให้รางวัลตามสถานการณ์ (contingent reward)
2. การจัดการโดยยึดกฎระเบียบ (management by exception)

การแยกผู้นำเชิงปฏิรูป และผู้นำเชิงเป้าหมาย แยกที่ความสามารถในการกระตุ้นให้ผู้ตามเกิดสติปัญญา รู้จักคิดแก้ปัญหาเก่าในแนวทางใหม่ มีความคิดสร้างสรรค์ มีโลกทัศน์ที่กว้างไกลในการทำงาน เพราะผู้นำเชิงปฏิรูปจะไม่ยึดติดกับสถานการณ์ที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและพยายามที่จะหาวิธีทางใหม่ในการทำงาน เพื่อให้งานประสบความสำเร็จมากที่สุดเท่าที่โอกาสจะอำนวยให้เขาทำได้ ในขณะที่ผู้นำเชิงเป้าหมายยังคงให้ความสำคัญอยู่กับการคงสภาพของระบบการทำงานในปัจจุบันต่อไป เพื่อให้งานสำเร็จไปแบบวันต่อวัน มั่นคง และไม่เสี่ยง

2.3 ความหมายของภาวะผู้นำทางวิชาการ

ได้มีนักการศึกษา ได้กล่าวเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการ และได้ให้ความหมายภาวะผู้นำทางวิชาการไว้หลายท่านดังนี้

Murphy (1990 อ้างถึงใน สุภักดาญจน์ ฤทธิละคร 2548: 11) กล่าวว่า ภาวะความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร ควรจะให้ความสำคัญในเรื่องของหลักสูตรเหมือนกับการสอน ในการบริหารด้านการศึกษา Murphy ได้ชี้ให้เห็นความสำคัญของหลักการบริหารที่ยึดเอาหลักสูตรเป็นแนวปฏิบัติ ดังนี้ 1) จำนวนของเนื้อหา 2) การจัดเนื้อหา 3) การจัดเรียงลำดับเนื้อหา 4) ความชัดเจนและความลึกซึ้งของเนื้อหา 5) ความหลากหลายของวิธีการให้ความรู้ 6) การบ้านหรืองานที่ได้รับมอบหมาย 7) การวางแผนแนวปฏิบัติของหลักสูตร 8) คุณภาพของจุดประสงค์

Wildy and Dimmock (1993 อ้างถึงในวันเผด็จ มีชัย 2554: 20) กล่าวว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ กล่าวรวมถึง ภาระงานของผู้บริหารเองหรือการมอบหมายงานให้ผู้อื่นปฏิบัติแทน เพื่อสนับสนุนการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียนซึ่งประกอบด้วยภาระงานที่สำคัญด้านต่างๆ ดังนี้ กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานของโรงเรียน เตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในกระบวนการเรียนการสอน กำกับติดตามนิเทศครู เป็นคณะกรรมการอำนวยการหรือประสานงาน ส่งเสริมสัมพันธภาพของบุคลากร

ละอองดาว ปะโพธิ (2554: 14) ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้บริหารแสดงออกถึงความรู้ และทักษะในการบริหารวิชาการ โดยเน้นเกี่ยวกับกิจกรรมการเรียนการสอนและปฏิบัติงานในชั้นเรียนของครู เพื่อให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร ซึ่งเกี่ยวกับการเตรียมสื่อวัสดุอุปกรณ์ที่จำเป็นในกระบวนการเรียนการสอน การติดตาม นิเทศการเรียนการสอน กำกับติดตามนิเทศครู เป็นคณะกรรมการอำนวยการหรือประสานงาน ส่งเสริมสัมพันธภาพอันดีของบุคลากร เพื่อนำครูให้ทำกิจกรรมด้านวิชาการให้บรรลุผลสำเร็จตามเป้าหมายของการจัดการศึกษา

ศรุติพงศ์ ภูวธีรวรานนท์(2554: 29) ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติของผู้บริหารโรงเรียนที่มีจุดมุ่งหมายเพื่อนำให้ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนการสอน รวมทั้งการสร้างสิ่งแวดล้อมในการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สามารถเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมายและโครงสร้างสาระการเรียนรู้ที่กำหนดไว้ในหลักสูตร รวมทั้งการให้ความสำคัญต่อการพัฒนาวิชาชีพครู

วาสนา สารกรณ์(2556 : 23) ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ของผู้บริหารในการใช้อิทธิพล กระบวนการให้ผู้ร่วมงานให้ความร่วมมือปฏิบัติกิจกรรมเพื่อนำไปสู่ความมีประสิทธิภาพทางการเรียนการสอนให้สำเร็จ บรรลุตามวัตถุประสงค์ตามที่กำหนด

สุภคกาญจน์ ฤทธิ์ละคร (2548 : 12) ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ลักษณะการปฏิบัติงาน และการบริหารจัดการในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษาที่จะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษา ผู้บริหารจะต้องมีวิสัยทัศน์ในด้านงานวิชาการจะต้องเป็นผู้ นำ ผู้แนะนำส่งเสริมให้ครูในการจัดกิจกรรมในการเรียนการสอน

วันเผด็จ มีชัย (2554: 20) ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรม ลักษณะการปฏิบัติงานและการบริหารจัดการในสถานศึกษาของผู้บริหารสถานศึกษา ที่จะต้องเป็นผู้นำทางวิชาการ ซึ่งเป็นงานหลักของสถานศึกษาที่มีอิทธิพลต่อการเพิ่มพูนการเรียนรู้ของนักเรียน โดยอาศัยกระบวนการเกี่ยวกับการกำหนดวิสัยทัศน์ เป้าหมายและพันธกิจการเรียนรู้ การบริหารจัดการหลักสูตรและการสอน การพัฒนานักเรียน การพัฒนาครูและการส่งเสริมบรรยากาศ สิ่งแวดล้อมและวัฒนธรรมการเรียนรู้ กำกับติดตามนิเทศครู

นัยนา เตียงงา (2556: 10) ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง ผู้ที่มีความรู้ความสามารถด้าน การบริหารงานวิชาการ การบริหารจัดการหลักสูตร การจัดการเรียนรู้มีการส่งเสริมการพัฒนาบุคลากรและสนับสนุนด้านการเรียนของนักเรียนให้มีคุณภาพบรรลุตามที่คาดหวังไว้

สรุปได้ว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการ หมายถึง พฤติกรรมผู้บริหารที่แสดงออกถึงความสามารถในการสนับสนุน ส่งเสริม ครูและผู้เกี่ยวข้องทุกฝ่ายเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดกระบวนการเรียนการสอน ด้านการบริหารหลักสูตร การบริหารจัดการเรียนการสอน การวัดผลและประเมินผลการเรียน การนิเทศการเรียนการสอน การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนบรรลุวัตถุประสงค์ตามหลักสูตร ที่กำหนดไว้

2.4 บทบาทของการเป็นผู้นำทางวิชาการ

บุหงา วชิระศักดิ์มงคล (2553 :1) บทบาทของผู้นำเป็นการแสดงออกโดยอิสระที่มีผลดีต่อผู้อื่นหรือสังคม เช่น การตัดสินใจ การจูงใจให้คนทำงาน การแสดงออกทางความคิด การพูด พฤติกรรมทางอารมณ์ การอยู่ร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม เป็นต้น

1. เป็นผู้ชี้แนะให้คาปรึกษาหารือในสิ่งที่ถูกต้องเหมาะสมและเป็นธรรม ในสังคมแห่งความรู้มีความต้องการบุคคลที่มีความรู้ ความสามารถชี้แนะ หรือให้คาปรึกษาในฐานะเป็นผู้ชำนาญการ หรือผู้เชี่ยวชาญ เป็นผู้นำทางปัญญายอมเป็นผู้รอบรู้ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ชัดเจนเรียกว่า ระดับมืออาชีพ (Professional) เช่น ครูมืออาชีพ ผู้บริหารมืออาชีพ นักธุรกิจมืออาชีพ เป็นต้น คุณลักษณะมืออาชีพประกอบด้วยความรู้และประสบการณ์ รวมทั้งเจตคติที่ดี มีคุณธรรม จริยธรรมในวิชาชีพของตนเอง

2. เป็นผู้จูงใจให้ผู้อื่นปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องตามตัวแบบหรือตัวอย่างที่ดีได้ ผู้นำจึงต้องปฏิบัติตนเป็นตัวอย่างที่ดี ทำให้ผู้อื่นเชื่อถือ ศรัทธา ยอมรับในบุคลิกภาพ ความคิดเห็น และยอมรับในพฤติกรรมดังกล่าว เช่น ครู อาจารย์ พระสงฆ์ โตะครู โตะอิหม่าม นายกรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี องครักษ์ปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นต้น การจูงใจไม่ใช่เพียงแต่การพูดเพื่อให้ผู้อื่นเชื่อและปฏิบัติตาม

เท่านั้น แต่ผู้นำยังต้องแสดงพฤติกรรมที่ทำให้เป็นตัวอย่างที่น่าเคารพ ศรัทธา ทำให้ผู้อื่นรับรู้และปฏิบัติตาม เกิดความเชื่อ ความชอบ และชื่นชม

3. เป็นผู้พัฒนาให้เกิดความเปลี่ยนแปลงในสิ่งที่พึงประสงค์ขององค์การหรือสังคม ผู้นำจำเป็นต้องมีวิสัยทัศน์ มองไกลในอนาคต และทาประโยชน์เพื่อส่วนรวมมากกว่าส่วนตน ไม่เห็นแก่ตัวและพวกพ้องตนเองมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคมและเป็นผู้พัฒนาให้สังคมอยู่อย่างมีความสุข สร้างความสามัคคี ความเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ต่อผู้อื่น และมีความคิดเชิงบวก มองโลกในทางดี ทาตนให้เป็นประโยชน์แก่สังคม

4. บทบาทในเชิงวิชาการ ผู้นำควรต้องมีความรู้ ความสามารถด้านวิชาการที่เป็นวิชาชีพของตนอย่างลุ่มลึก จนสามารถชี้ใน การให้คำแนะนำ ให้ข้อเสนอแนะเพื่อใช้ความรู้ในสาขาของตนเพื่อการอธิบายเหตุการณ์ และจัดสถานการณ์เพื่อให้เกิดผลดีต่อภารกิจ/องค์กร เพื่อป้องกันปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดถึงสามารถให้คาปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาที่เผชิญอยู่ได้สำเร็จในระดับหนึ่ง รวมทั้งมีผลงานเป็นที่ยอมรับ มีการพัฒนานวัตกรรมเชิงวิชาชีพ และมีผลงานเผยแพร่

5. บทบาทในการเป็นบุคคลที่มีความรอบรู้ เฉลียวฉลาด อารมณ์มั่นคง มีความฉลาด มีอารมณ์ดี และมีคุณธรรมและจริยธรรมสูง มีมนุษยสัมพันธ์สามารถทำงานร่วมกับผู้อื่นได้ เป็นทีมงานที่เข้มแข็ง มีบุคลิกภาพทั้งภายนอก และภายในงดงาม

Knezevick (1984: 55) ได้สรุปบทบาทและความสามารถในการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา ได้แก่ ผู้อำนวยการอาจารย์ใหญ่ หรือครูใหญ่ รวมทั้งเรียกชื่อเป็นอย่างอื่นแล้วแต่สถานศึกษา ได้กำหนดบทบาทไว้ 17 ข้อ ดังนี้

1. บทบาทเป็นผู้กำหนดทิศทาง (Direction Setter) สามารถเป็นผู้กำหนดนโยบาย แนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษา เพื่อเป็นไปตามจุดมุ่งหมายของสถานศึกษา

2. บทบาทเป็นผู้กระตุ้นความเป็นผู้นำ (Leader Catalyst) สามารถเป็นผู้นำในด้านต่างๆ ของสถานศึกษา เป็นผู้มื่ออิทธิพลและแรงจูงใจให้ผู้อื่นคล้อยตามได้

3. บทบาทของนักวางแผน (Planner) สามารถเป็นผู้วางแผนทั้งระยะสั้นและระยะยาวร่วมกับคณะกรรมการสถานศึกษา

4. บทบาทเป็นผู้ตัดสินใจ (Decision Maker) สามารถเป็นผู้กำหนดโครงสร้างบริหารงานในสถานศึกษา

5. บทบาทเป็นนักจัดองค์การ (Organizer) สามารถเข้าใจเกี่ยวกับการจัด และการพัฒนาองค์การ รวมทั้งพฤติกรรมขององค์การเป็นอย่างดี

6. บทบาทเป็นผู้จัดการเปลี่ยนแปลง (Change Manager) สามารถเป็นผู้นำในการเปลี่ยนแปลง การจูงใจในการเปลี่ยนแปลง

7. บทบาทเป็นผู้ประสานงาน (Coordinator) สามารถเป็นผู้ประสานงานกับหน่วยงานต่างๆ ในสถานศึกษา

8. บทบาทเป็นผู้สื่อสาร (Communicator) สามารถรู้จักใช้เครื่องมือสื่อสารที่ดีทั้งในการพูด และการเขียนทั้งในและนอกองค์การ รู้จักวิธีให้ข้อมูลข่าวสารและรู้หลักประชาสัมพันธ์

9. ความสามารถในการแก้ความขัดแย้ง (Conflict manager) สามารถจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในโรงเรียนและรู้จักหากวิธีที่ดีมาใช้ในการแก้ปัญหาความขัดแย้ง

10. ความสามารถในการเป็นผู้แก้ปัญหา (Problem manager) สามารถวินิจฉัยสาเหตุของปัญหา รู้กระบวนการแก้ปัญหา และสามารถจัดการกับปัญหาที่เกิดขึ้นได้

11. ความสามารถในการเป็นผู้วิเคราะห์และจัดระบบ (System manager) สามารถเข้าใจรูปแบบของทฤษฎีการบริหารและสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับการบริหารงานได้อย่างชาญฉลาด

12. ความสามารถในการเป็นผู้บริหารการเรียนการสอน (Instructional manager) เข้าใจกระบวนการเรียนรู้ การพัฒนาการของมนุษย์ การนำเทคโนโลยีมาช่วยในการเรียนการสอน การจัดการสถานศึกษาและการพัฒนาหลักสูตร

13. ความสามารถในการบริหารงานบุคคล (Personal manager) รู้เทคนิคในการสร้างภาวะผู้นำรู้จักเจรจาต่อรอง ยกย่องชมเชย และสร้างขวัญกำลังใจแก่ผู้ใต้บังคับบัญชา

14. ความสามารถในการบริหารทรัพยากร (Resource manager) ความสามารถในการจัดการ เกี่ยวกับการเงินของสถานศึกษา วัสดุ งานด้านธุรการ และการอำนวยความสะดวกต่างๆ

15. ความสามารถในการเป็นผู้ประเมินผล (Appraiser) สามารถเข้าใจกระบวนการวัดและประเมินผล และมีความรู้เกี่ยวกับเรื่องสถิติต่างๆ

16. ความสามารถในการเป็นนักประชาสัมพันธ์ (Public relater) สามารถมีทักษะในการติดต่อสื่อสาร รู้กระบวนการกลุ่ม และปฏิสัมพันธ์กับระหว่างบุคคล ตลอดจนการพิจารณาเลือกใช้สื่อเพื่อการประชาสัมพันธ์

17. ความสามารถในการเป็นผู้นำในงานสังคม (Ceremonial head) สามารถเป็นผู้นำในการร่วมงานสังคมด้วย

Trusty (1986) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของผู้บริหารสถานศึกษาในฐานะที่เป็นผู้นำทางวิชาการไว้ 17 ประการ คือ

1. ส่งเสริมให้ครูได้พัฒนาเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางวิชาการของสถานศึกษา
2. ส่งเสริมให้ครูนำเป้าหมายและวัตถุประสงค์ทางวิชาการของสถานศึกษาไปปฏิบัติ
3. สร้างความเชื่อมั่นว่ากิจกรรมของสถานศึกษาและของห้องเรียนสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของสถานศึกษา

4. สร้างความเชื่อมั่นว่าโครงการทางวิชาการของสถานศึกษาเป็นผลมาจากการวิจัยและการปฏิบัติทางการศึกษา

5. มีการวางแผนร่วมกับคณะครูเกี่ยวกับโครงการต่างๆ ทางวิชาการเพื่อให้บรรลุความต้องการของนักเรียน

6. ส่งเสริมให้ครูนำโครงการทางวิชาการไปปฏิบัติ
7. ปฏิบัติงานร่วมกับคณะครูในการประเมินโครงการทางวิชาการของโรงเรียน
8. ติดต่อสื่อสารกับครูและนักเรียนด้วยความคาดหวังที่สูงในด้านมาตรฐานทางวิชาการ

9. ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมทางสังคมของนักเรียน

10. ให้การสนับสนุนในการจัดกิจกรรมเพื่อเสริมสร้างเชาว์ปัญญาของนักเรียน

11. มีการจัดสรรเวลาเพื่องานวิชาการร่วมกับครูไว้อย่างชัดเจน

12. ให้ความร่วมมือกับนักเรียนในการกำหนดระเบียบเพื่อแก้ปัญหาด้านวินัย
13. ร่วมมือกับนักเรียนให้มีการนำระเบียบกฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นมากแก้ปัญหาด้านวินัย
14. ร่วมมือกับคณะครูให้มีการนำระเบียบกฎเกณฑ์ที่สร้างขึ้นมากใช้ในการแก้ปัญหา
ด้านวินัยของนักเรียน

15. มีการปฐมนิเทศคณะครูเกี่ยวกับโครงการของสถานศึกษา
16. มีการประเมินผลการปฏิบัติงานของครูอย่างยุติธรรม
17. ช่วยเหลือครูในการพัฒนาระบบงาน เพื่อให้มีความก้าวหน้าทางวิชาชีพ

จากบทบาทของการเป็นผู้นำทางวิชาการที่กล่าวมาข้างต้นการวิเคราะห์ความเป็นผู้นำทางวิชาการผู้บริหารสถานศึกษาจำเป็นต้องมีความเป็นผู้นำทางวิชาการซึ่งเป็นคุณสมบัติสำคัญในการบริหารงานสถานศึกษา เนื่องจากสถานศึกษาเป็นองค์กรที่มีลักษณะแตกต่างจากองค์กรทางโดยทั่วไป เพราะองค์กรทางโดยทั่วไปนั้นจะมีจุดมุ่งหมายและพันธกิจที่ไม่ซับซ้อนเท่ากับองค์กรทางการศึกษา เนื่องจากองค์กรทางการศึกษานั้นนอกจากจะมีจุดมุ่งหมายและพันธกิจเหมือนองค์กรทั่วไปแล้ว องค์กรทางการศึกษาหรือสถานศึกษานั้นยังมีเป้าหมายในการจัดการศึกษาอีก ซึ่งผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องคำนึงถึงจุดมุ่งหมายทั้งสองประการนี้ เพื่อนำไปห้องค์กรบรรลุทั้งเป้าหมายของการบริหารองค์กร และบรรลุเป้าหมายของการจัดการศึกษา คือ การบรรลุถึงคุณภาพของผู้เรียนอันเป็นเป้าหมายสูงสุดของการจัดการศึกษา จึงสามารถสรุปได้ 5 ด้านดังนี้

2.4.1 ด้านการบริหารหลักสูตร

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551: 1) กล่าวว่า การบริหารจัดการหลักสูตร (Curriculum Administration) เป็นการบริหารงานที่มีขอบข่ายกว้างขวางครอบคลุมหลายมิติ เกี่ยวข้องกับบุคคลหลายฝ่าย และต้องอาศัยองค์ประกอบปัจจัยเกื้อหนุนต่าง ๆ มากมาย เปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียนที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพสูงสุด อย่างไรก็ตาม ข้อมูลในเอกสารฉบับนี้จะเน้นเฉพาะประเด็นสำคัญในเรื่องของการพัฒนาหลักสูตร การส่งเสริมสนับสนุน และการกำกับ ดูแลคุณภาพการใช้หลักสูตรโดยนำเสนอให้เห็นภาพตลอดแนวตั้งแต่ระดับชาติ ระดับท้องถิ่น และสถานศึกษา และจะเน้นเป็นพิเศษเกี่ยวกับการดำเนินการในสถานศึกษาซึ่งถือเป็นหน่วยงานสำคัญที่สุดในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติเอกสารฉบับนี้จะช่วยให้ ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียนเห็นแนวทางในการดำเนินงานในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา การจัดการเรียนการสอน รวมทั้งการส่งเสริม และดูแลด้านคุณภาพการจัดการศึกษาให้บรรลุผลตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร

รัตนา ดวงแก้ว (2555: 6) กล่าวว่า หลักสูตร ประกอบด้วยผลลัพธ์ที่ต้องการหรือมาตรฐานการเรียนรู้ของหลักสูตร เนื้อหาสาระ ประสบการณ์การเรียนรู้ และวิธีการสอนที่จะนำไปสู่ผลลัพธ์ที่คาดหวัง และการประเมินผล

สุรศักดิ์ ราศี (2554: 1) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การจัดการและการดำเนินการ การควบคุม ส่งเสริมและสนับสนุนให้การจัดกิจกรรมต่างๆ ในสถานให้ตอบสนองต่อจุดมุ่งหมายหรือจุดมุ่งหมายของหลักสูตรโดยใช้ทรัพยากรการบริหารที่มีอยู่อย่างจำกัดในสถานศึกษานั้นให้เกิดประโยชน์และมีประสิทธิภาพสูงสุด

ขวัญจิตต์ เนียมเกตุ (2552: 33) กล่าวว่า ขั้นตอนในการบริหารหรือกระบวนการในการพัฒนาหลักสูตร ผู้บริหารจะต้องมี การประชุมชี้แจงให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหลักสูตร การวิเคราะห์สภาพปัจจุบันของสถานศึกษา กำหนดนโยบายและแผนงานวิชาการตลอดปี การศึกษา การส่งเสริมจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้ององกับหลักสูตรแกนกลางและเหมาะสมกับท้องถิ่น การจัดทำคู่มือเกี่ยวกับหลักสูตรสถานศึกษา การประเมินการใช้หลักสูตรสถานศึกษา

ชวลิต ชูภาพง (2550: 64-65) การบริหารหลักสูตร หมายถึง เป็นการบริหารงานด้านวิชาการ ซึ่งเปรียบเสมือนการบริหารกิจกรรมทุกชนิดในโรงเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการปรับปรุงพัฒนาการเรียนการสอนให้ได้ผลดีและมีประสิทธิภาพมากที่สุด การบริหารหลักสูตรนั้นเป็นระบบของหลักสูตร จะต้องบริหารอย่าง เป็นระบบระเบียบและรวมถึงกระบวนการเรียนการสอนด้วย ระบบการบริหารหลักสูตรจะต้อง มีองค์ประกอบ 3 ส่วนคือ การวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร

ปฐม ปริบุญงกูร (2553: 33) บริหารหลักสูตร หมายถึง เป็นการดำเนินการเกี่ยวกับหลักสูตรอันประกอบด้วย การวางแผนหลักสูตร การนำหลักสูตรไปใช้ และการประเมินหลักสูตร รวมถึงการควบคุมกำกับดูแล การจัดระบบ ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดระกระบวนการเรียนการสอน เพื่อให้ประโยชน์สูงสุดแก่ สามารถพัฒนาความรู้ เจตคติและทักษะ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมของผู้เรียนตามที่กำหนดไว้ในหลักสูตร

ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2553: 49) การบริหารหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตรเพื่อให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้โดยมีการเตรียมการเกี่ยวกับหลักสูตร ได้แก่การวางแผนเกี่ยวกับการใช้หลักสูตร การประชาสัมพันธ์หลักสูตร โดยการตรวจสอบหลักสูตรแม่บทก่อนนำไปใช้การเตรียมความพร้อมด้านต่างๆ เช่นบุคลากร อาคารสถานที่งบประมาณ การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ การจัดทำโครงการสอน เป็นต้น

สรุปได้ว่า การบริหารหลักสูตร หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับหลักสูตร ประกอบด้วย การศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่นและชุมชน การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ครูและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดให้มีศูนย์รวมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลาง เพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง พัฒนาครูในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของหลักสูตร นิเทศติดตามการใช้หลักสูตร ครูและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

2.4.2 ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน

กระทรวงศึกษาธิการ (2551: 25) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ว่าเป็นกระบวนการสำคัญในการนำหลักสูตรสู่การปฏิบัติ หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน เป็นหลักสูตรที่มีมาตรฐานการเรียนรู้ สมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์เป็นเป้าหมายที่สำคัญสำหรับพัฒนาเด็กและเยาวชน ผู้สอนต้องพยายามคัดสรรกระบวนการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้ เพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีคุณภาพตามมาตรฐานการเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ รวมทั้งปลูกฝังเสริมสร้างคุณลักษณะอันพึงประสงค์ พัฒนาทักษะต่างๆ อันเป็นสมรรถนะที่สำคัญที่ต้องการ ให้เกิดแก่ผู้เรียน

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552 5) กล่าวถึงการจัดการเรียนรู้ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 มีมาตรฐานการเรียนรู้/ตัวชี้วัด เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียน และนำพาผู้เรียนให้เกิดสมรรถนะสำคัญของผู้เรียน และมีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ ในการจัดการเรียนรู้ครูผู้สอนต้องคำนึงถึงการจัดการเรียนรู้ที่มุ่งเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ คำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคล พัฒนาการทางสมอง และเน้นคุณธรรม จริยธรรม ค่านิยมที่พึงประสงค์ ใช้สื่อการเรียนรู้ แหล่งเรียนรู้ ภูมิปัญญาท้องถิ่น ศูนย์สื่อการเรียนรู้ ระบบสารสนเทศ เครือข่ายการเรียนรู้ เป็นเครื่องมือสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพผู้เรียนให้เกิด การเรียนรู้ตามเป้าหมายของหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 สถานศึกษาต้องมีการวัดและประเมินผลการเรียนรู้และนำผลที่ได้ใช้เป็นข้อมูลเพื่อพัฒนาปรับปรุงการจัด การเรียนรู้ให้เกิดคุณภาพสูงสุดต่อผู้เรียน

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๕ และ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๓ กล่าวว่า ความมุ่งหมายและหลักในการจัดการเรียนการสอนมีดังนี้

1. การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม มีจริยธรรมและวัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข

2. ในกระบวนการเรียนรู้ต้องมุ่งปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้องเกี่ยวกับการเมือง การปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข รู้จักรักษาและส่งเสริมสิทธิหน้าที่ เสรีภาพ ความเคารพกฎหมาย ความเสมอภาค และศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีความภาคภูมิใจในความเป็นไทย รู้จักรักษาผลประโยชน์ส่วนรวมและของประเทศชาติ รวมทั้งส่งเสริมศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรมของชาติ การกีฬา ภูมิปัญญาท้องถิ่น ภูมิปัญญาไทย และความรู้อันเป็นสากล ตลอดจนอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม มีความสามารถในการประกอบอาชีพ รู้จักพึ่งตนเอง มีความริเริ่มสร้างสรรค์ ใฝ่รู้และเรียนรู้ด้วยตนเองอย่างต่อเนื่อง

3. การจัดการศึกษาให้ยึดหลักดังนี้

3.1 เป็นการศึกษาตลอดชีวิตสำหรับประชาชน

3.2 ให้สังคมมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา

3.3 การพัฒนาสาระและกระบวนการเรียนรู้ให้เป็นไปอย่างต่อเนื่อง

4. การจัดระบบ โครงสร้าง และกระบวนการจัดการศึกษา ให้ยึดหลักดังนี้

4.1 มีเอกภาพด้านนโยบาย และมีความหลากหลายในการปฏิบัติ

4.2 มีการกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา และองค์กร

ปกครองส่วนท้องถิ่น

4.3 มีการกำหนดมาตรฐานการศึกษา และจัดระบบประกันคุณภาพ การศึกษาทุกระดับและประเภทการศึกษา

4.4 มีหลักการส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาอย่างต่อเนื่อง

4.5 ระดมทรัพยากรจากแหล่งต่างๆ มาใช้ในการจัดการศึกษา

4.6 การมีส่วนร่วมของบุคคล ครอบครัว ชุมชน องค์กรชุมชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เอกชน องค์กรเอกชน องค์กรวิชาชีพ สถาบันศาสนา สถานประกอบการ และสถาบันสังคมอื่น

ปฐม ปริญญาญัต (2553: 38) การจัดการเรียนรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมหรือประสบการณ์การเรียนรู้ทั้ง 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ และการปลูกฝัง ส่งเสริม คุณลักษณะอันพึงประสงค์ เพื่อให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้และบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนด

ชฎากาญจน์ เจริญชนม์ (2553: 47) การจัดการเรียนการสอน หมายถึง ศาสตร์และศิลป์อาศัยหลักการและวิธีการต่างๆ ที่ต้องศึกษาเล่าเรียนและฝึกฝนกันพอสมควร การจัดการเรียนการสอนในโรงเรียนควรเป็นกิจกรรมร่วมกันระหว่างผู้บริหารโรงเรียนกับครูในโรงเรียน ดังนั้น พฤติกรรม การปฏิบัติงานของผู้บริหารที่เกี่ยวข้องและส่งผลต่อการปฏิบัติการสอนของครูและการเรียนรู้ของนักเรียน ควรจะเป็นพฤติกรรมต่อไปนี้

สรุปได้ว่า ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน หมายถึง การดำเนินงานเกี่ยวกับการกำหนดภาระงานการสอนให้ตรงกับวุฒิการศึกษาของครู ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สนับสนุนให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีห้องสมุด และห้องพิเศษต่างๆ มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดหา วัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนอย่างพอเพียง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

2.4.3 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2551 : 91) กล่าวว่า

1. การวัด (Measurement) หมายถึง การกำหนดตัวเลขให้กับวัตถุ สิ่งของ เหตุการณ์ ปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมต่างๆ ของผู้เรียน ซึ่งการจะได้มาซึ่งตัวเลขนั้น อาจต้องใช้เครื่องมือวัด เพื่อให้ได้ตัวเลข ที่สามารถแทนคุณลักษณะต่างๆ ที่ต้องการวัด

2. ประเมิน (Assessment) หมายถึง กระบวนการเก็บข้อมูล ตีความ บันทึก และใช้ข้อมูลเกี่ยวกับคำตอบของผู้เรียน ที่ทำในภาระงาน/ ชิ้นงาน ว่าผู้เรียนรู้อะไร สามารถทำอะไรได้ และจะทำต่อไปอย่างไร ด้วยวิธีการและเครื่องมือที่หลากหลาย

3. การประเมินค่า/การตัดสิน (Evaluation) หมายถึง การนำเอาข้อมูลต่างๆ ที่ได้จากการวัดหลายๆอย่างมาเป็นข้อมูลในการตัดสินผลการเรียน โดยการเปรียบเทียบกับเกณฑ์ (criteria) ที่สถานศึกษากำหนดเพื่อประเมินการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าผู้เรียนมีความเก่งหรืออ่อนเพียงใด บรรลุเป้าหมายที่ต้องการมากน้อยเพียงใด ซึ่งคือการสรุปผลการเรียนนั่นเอง

4. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ในชั้นเรียน (Classroom Assessment) จึงหมายถึง กระบวนการเก็บรวบรวม วิเคราะห์ ตีความ บันทึกข้อมูลที่ได้จากการวัดและประเมินทั้งที่เป็นทางการและไม่เป็นทางการโดยในการดำเนินการดังกล่าวเกิดขึ้นตลอดระยะเวลาของการจัดการเรียนการสอนนับตั้งแต่ก่อนการเรียนการสอน ระหว่างการเรียนการสอน และหลังการเรียนการสอน โดยใช้เครื่องมือที่หลากหลาย เหมาะสมกับวัยของผู้เรียน มีความสอดคล้องและเหมาะสมกับพฤติกรรมที่ต้องการวัด นำผลที่ได้มาตีค่าเปรียบเทียบกับเกณฑ์ที่กำหนดในตัวชี้วัดของมาตรฐานสาระ

การเรียนรู้ของหลักสูตร ข้อมูลที่ได้ก็นำไปใช้ในการให้ข้อมูลย้อนกลับเกี่ยวกับความก้าวหน้า จุดเด่น จุดที่ต้องปรับปรุงให้แก่ผู้เรียนการตัดสินใจผลการเรียนรู้รวบยอดในเรื่องหรือหน่วยการเรียนรู้หรือในรายวิชา และการวางแผน ออกแบบการจัดการเรียนการสอนของคุณครู

สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2552: 4-5) กล่าวถึง การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนว่าเป็นการประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน ซึ่งผู้เรียนจะต้องได้รับการพัฒนาและประเมินตามตัวชี้วัดเพื่อให้บรรลุตามมาตรฐานการเรียนรู้สะท้อนสมรรถนะสำคัญของผู้เรียนและคุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียนซึ่งมีเป้าหมายหลักในการวัดและประเมินผลในทุกระดับ

วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒผล (2553: 37) กล่าวถึงการวัดและประเมินผล การเรียนรู้ 4 ระดับ ได้แก่ 1) การประเมินระดับชั้นเรียน เป็นการวัดและประเมินผลที่อยู่ในกระบวนการจัดการเรียนรู้ เน้นการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง 2) การประเมินระดับสถานศึกษา เป็นการวัดและประเมินผลเป็นรายปี รายภาค รวมทั้งการอ่าน คิดวิเคราะห์และเขียน คุณลักษณะอันพึงประสงค์ และกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 3) การประเมินระดับเขตพื้นที่การศึกษา เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนตามมาตรฐานการเรียนรู้ เพื่อใช้เป็นข้อมูลพื้นฐานสำหรับการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของเขตพื้นที่ การศึกษา และ 4) การประเมินระดับชาติ เป็นการประเมินคุณภาพผู้เรียนในระดับชาติตามมาตรฐาน การเรียนรู้ที่สถานศึกษาต้องจัดให้ผู้เรียนทุกคนที่เรียนในระดับประถมศึกษาปีที่ 3 ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 เข้ารับการประเมิน

ปฐม ปริบุญนังกูร (2553 : 58) การวัดและประเมินผลการเรียนรู้หมายถึง การการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียนต้องอยู่บนหลักการพื้นฐานสองประการ คือ ประเมินเพื่อพัฒนาผู้เรียนและเพื่อตัดสินผลการเรียน สำหรับหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ แบ่งออกเป็น 4 ระดับ ประกอบด้วย ระดับชั้นเรียน ระดับสถานศึกษา ระดับเขตพื้นที่การศึกษาและระดับชาติ

นัยนา เตียงงา (2556 : 44) การวัดและประเมินผลหมายถึง กระบวนการที่ กำหนดจำนวนตัวเลขให้กับวัตถุสิ่งของหรือบุคคลตามความมุ่งหมาย และเปรียบเทียบลักษณะ ความแตกต่างที่ปรากฏอยู่ในสิ่งที่จะวัดนั้น ๆ แล้วพิจารณาตัดสินเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่าความจริง และการกระทำ ตามเกณฑ์ที่ตั้งไว้

สรุปได้ว่า ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน หมายถึง การประเมินเพื่อพัฒนาโดยมีการกำหนดนโยบายในการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน จัดทำคู่มือ การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ประชุม อบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผล ประเมินผล จัดทำเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้/ทุกชั้น จัดทำคลัง ข้อสอบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกชั้นเรียน ประเมินผลนักเรียนอย่างหลากหลาย ดำเนินการ วัดผลตามสภาพจริง นำผลการประเมินไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้

2.4.4 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน

ชฎากาญจน์ เจริญชนม์ (2553: 48) การนิเทศการศึกษา หมายถึง กระบวนการจัดบริหารการศึกษาเพื่อที่จะแนะนำช่วยเหลือจัดบริการสิ่งอำนวยความสะดวกให้ความ

ร่วมมือกับครูและบุคคลที่เกี่ยวข้อง เพื่อปรับปรุงการเรียนการสอน อันจะมีผลต่อความเจริญก้าวหน้าของนักเรียนตามจุดมุ่งหมายของการศึกษา

ละอองดาว ปะโพธิ (2554: 31) การนิเทศการเรียนการสอน หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษาวางแผนโครงสร้างการนิเทศทั้งในระดับโรงเรียนและระดับกลุ่มสาระ จัดทำปฏิทินการนิเทศ กำหนดบทบาทหน้าที่ของครูให้ชัดเจน กำหนดกระบวนการบริหารงานนิเทศ กำหนดงบประมาณที่จะใช้สนับสนุนตามความจำเป็น ดำเนินการนิเทศอย่างต่อเนื่องตามลำดับขั้นตอนที่กำหนดไว้ ตรวจสอบและประเมินผลสำเร็จของการนิเทศ และนำข้อมูลที่ได้จากการประเมินผลมาปรับปรุงการนิเทศให้ดียิ่งขึ้น

ขวัญจิตต์ เนียมเกตุ (2552 : 39) การนิเทศการเรียนการสอน หมายถึง การส่งเสริม สนับสนุน หรือให้ความช่วยเหลือครูในโรงเรียนให้ครูมีความพึงพอใจ และมีกำลังใจ ให้ประสบความสำเร็จในการสอนหรือการสร้างเสริมพัฒนาการของนักเรียน ให้เต็มวัยและเต็มศักยภาพ โดยความร่วมมือของบุคลากรในโรงเรียน

จากสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการเรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ของ รัตนา ดวงแก้ว และคณะ (2553) พบว่าครูต้องการนิเทศเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ในส่วนพฤติกรรมของผู้นิเทศพบว่าผู้นิเทศมีทักษะระหว่างบุคคลและทักษะทางเทคนิคและผู้นิเทศมีพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการ นอกจากนี้พบว่าในโรงเรียนมีการนิเทศทั้งระดับโรงเรียน ระดับผู้บริหารโรงเรียน และระดับครู และการนิเทศภายในมีความสัมพันธ์กับสุขภาพองค์การบรรยากาศองค์การ และประสิทธิผลการสอนของครู อย่างไรก็ตามพบว่าปัญหาการนิเทศมี 3 ด้าน คือ ด้านการเตรียมการนิเทศ ด้านปฏิบัติการนิเทศและด้านประเมินผลการนิเทศ จากข้อมูลเหล่านี้สะท้อนให้เห็นว่าถึงแม้จะมีการดำเนินการนิเทศในสถานศึกษาระดับหนึ่ง แต่ก็ยังไม่ประสบความสำเร็จเท่าที่ควร ดังนั้นผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องแสดงภาวะผู้นำทางวิชาการในการนิเทศการเรียนการสอนเพื่อช่วยเพิ่มประสิทธิผลการสอนของครู

สรุปได้ว่า ด้านการนิเทศการเรียนการสอน หมายถึง หมายถึง การจัดทำปฏิทินตารางการนิเทศการสอนทุกภาคเรียน นิเทศโดยใช้การมีส่วนร่วมของชุมชน จัดการนิเทศที่หลากหลาย ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูทุกคนอย่างสม่ำเสมอ ให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหามาและนำไปพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ครูและบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ และนำผลการนิเทศไปพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ

2.4.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๔๒ แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ ๒) พ.ศ.๒๕๔๕ ได้กำหนดให้ทางการวิจัยมาใช้ในการวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้อย่างนี้

1. การวิจัยในกระบวนการเรียนรู้ มุ่งให้ผู้เรียนทาวิจัย เพื่อใช้กระบวนการวิจัยเป็นส่วนหนึ่งของการเรียนรู้ ผู้เรียนสามารถวิจัยในเรื่องที่สนใจหรือต้องการหาความรู้หรือต้องการแก้ไขปัญหาการเรียนรู้อย่างนี้ซึ่งกระบวนการวิจัยจะช่วยให้ผู้เรียนได้ฝึกการคิด ฝึกการวางแผน ฝึกการดำเนินงานและฝึกหาเหตุผลในการตอบปัญหา โดยผสมผสานองค์ความรู้แบบบูรณาการเพื่อให้เกิดประสบการณ์การเรียนรู้จากสถานการณ์จริง

สนับสนุนให้มีความรู้ทางวิชาการด้านการวิจัยแก่บุคลากรทางการศึกษาทุกระดับชั้นและสนับสนุนให้มีการทำการวิจัยและอำนวยความสะดวกให้สามารถทำการวิจัยได้อย่างหลากหลาย รวมทั้งการมีส่วนร่วมหรือเป็นที่ปรึกษาในการทำการวิจัยในชั้นเรียนของครูในโรงเรียน และพัฒนาศักยภาพของตนเองในการทําวิจัยในชั้นเรียน 5) การสร้างขวัญและกำลังใจ ด้วยการสร้างขวัญและกำลังใจและสร้างความสุขในการทำงานให้กับบุคลากรในโรงเรียน จัดให้มีการให้รางวัล การยกย่อง ชมเชย และการพิจารณาความดีความชอบแก่ครูที่ทำการวิจัยในชั้นเรียน

สมศักดิ์ ตลประสิทธิ์ (2551: 18) กล่าวว่า การวิจัยเพื่อการบริหารจัดการเป็นมิติของการทำงานของผู้บริหารสถานศึกษามีอาชีพที่ต้องแสวงหาข้อเท็จจริงหรือคำตอบจากการวิจัย และนำไปสู่การตัดสินใจที่สมเหตุสมผล เชิงวิทยาศาสตร์ การเริ่มต้นการวิจัยของผู้บริหารที่ดีที่สุดนั้นควรตระหนักว่าวิธีการทำงานปกติของผู้บริหารที่ต้องแก้ปัญหา ต้องรวบรวมข้อมูลเพื่อการตัดสินใจและต้องประเมินทั้งคนทั้งงาน นั่นคือ กระบวนการวิจัย และเริ่มจากปัญหาง่ายๆ ไปสู่ปัญหายากๆ และซับซ้อนมากขึ้น จึงจะทำให้ไม่เกิดความรู้สึกว่าการวิจัยเป็นภาระ เสียเวลาหรือมีความยุ่งยากอีกต่อไป ลองทำดู สักครั้งจะทำให้ผู้บริหารเห็นคุณค่าและประโยชน์ของการวิจัยได้อย่างแท้จริง

สรุปได้ว่า ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง การสนับสนุนให้ครูผู้สอนทำการวิจัยโดยจัดหาคู่มือและให้คำแนะนำในการทําวิจัยให้แก่ครู ครูทําวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพนักเรียน เชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนแก่ครู ครูเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการวิจัยใน ชั้นเรียนที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการทําวิจัยในชั้นเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน

3. การบริหารงานในโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม

หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 ราชกิจจานุเบกษา (2550: 29-34) กฎกระทรวง กำหนด หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2550 มาตรา 5 และมาตรา 3 วรรค 2 แห่งพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พิจารณาดำเนินการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาในด้านการบริหารงานวิชาการ ด้านการบริหารงานงบประมาณ ด้านการบริหารงานบุคคล และด้านการบริหารงานทั่วไป ไปยัง คณะกรรมการเขตพื้นที่การศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา หรือสถานศึกษาในอำนาจหน้าที่ ของตนแล้วแต่กรณีดังต่อไปนี้

กลุ่มเครือข่ายการศึกษา หมายถึง การจัดโรงเรียนเข้าด้วยกันเป็นกลุ่มโรงเรียน โดยคำนึงถึงเขตการปกครองส่วนท้องถิ่น การคมนาคม และศักยภาพ เพื่อร่วมกันบริหารและจัดการศึกษา โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาให้การส่งเสริม สนับสนุน และช่วยเหลือตามสภาพความพร้อมที่แตกต่างกัน

กลุ่มเครือข่ายคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม หมายถึง การรวมสถานศึกษาของรัฐ และเอกชนหลายๆ แห่งไว้ด้วยกัน ในลักษณะกลุ่ม เพื่อร่วมมือกันปฏิบัติการกิจด้านพัฒนาคุณภาพ การศึกษา โดยเน้นที่การพัฒนางานวิชาการเป็นหลัก ซึ่งมีทั้งหมด 12 โรงเรียน และมีการบริหารงาน แบ่งได้ดังนี้

3.1 ด้านการบริหารงานวิชาการ

การบริหารงานวิชาการ มุ่งให้มีการกระจายอำนาจในการบริหารจัดการไปให้ สถานศึกษาให้มากที่สุด ด้วยเจตนารมณ์ที่จะให้สถานศึกษาสามารถดำเนินการ โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว สอดคล้องกับความต้องการของผู้เรียน สถานศึกษา ชุมชน ท้องถิ่น และการมีส่วนร่วม

จากผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย ซึ่งจะเป็ปัจจัยสำคัญทำให้สถานศึกษามีความเข้มแข็งใน การบริหารและการจัดการสามารถ พัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ตลอดจนการวัดผล ประเมินผล รวมทั้งการวัดปัจจัยที่เกื้อหนุนการพัฒนาคุณภาพนักเรียน ชุมชน และท้องถิ่น ได้อย่างมี คุณภาพและมีประสิทธิภาพ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านวิชาการได้โดยอิสระ คล่องตัว รวดเร็ว และ สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน สถานศึกษา ชุมชน และท้องถิ่น

2. เพื่อให้การบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาได้มาตรฐานและมี คุณภาพสอดคล้องกับระบบประกันคุณภาพการศึกษา และการประเมินคุณภาพภายใน เพื่อพัฒนา ตนเอง และการประเมินจากหน่วยงานภายนอก

3. เพื่อให้สถานศึกษาพัฒนาหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ ตลอดจนจัดปัจจัย เกื้อหนุนการพัฒนาการเรียนรู้ที่สนองตามความต้องการของผู้เรียน ชุมชน และท้องถิ่น โดยยึดที่ ผู้เรียนเป็นสำคัญได้อย่างมีคุณภาพและประสิทธิภาพ

4. เพื่อให้สถานศึกษาได้ประสานความร่วมมือในการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของ สถานศึกษาและของบุคคล ครอบครัว องค์กร หน่วยงานและสถาบันอื่นๆ อย่างกว้างขวาง

ขอบข่าย ภารกิจ

1. การพัฒนาหรือการดำเนินการให้ความเห็นการพัฒนาสาระ หลักสูตรท้องถิ่น

2. การวางแผนงานด้านวิชาการ

3. การจัดการเรียนการสอนในสถานศึกษา

4. การพัฒนาหลักสูตรของสถานศึกษา

5. การพัฒนากระบวนการเรียนรู้

6. การวัดผล ประเมินผล และดำเนินการเทียบโอนผลการเรียน

7. การวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาในสถานศึกษา

8. การพัฒนาและส่งเสริมให้มีแหล่งเรียนรู้

9. การนิเทศการศึกษา

10. การแนะแนว

11. การพัฒนาระบบประกันคุณภาพภายในและมาตรฐานการศึกษา

12. การส่งเสริมชุมชนให้มีความเข้มแข็งทางวิชาการ

13. การประสานความร่วมมือในการพัฒนาวิชาการกับสถานศึกษา และองค์กรอื่น
14. การส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคคล ครอบครัวยุว องค์กร หน่วยงาน สถานประกอบการและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษา
15. การจัดการระเบียบและแนวปฏิบัติเกี่ยวกับงานด้านวิชาการของสถานศึกษา
16. การคัดเลือกหนังสือ แบบเรียนเพื่อใช้ในสถานศึกษา
17. การพัฒนาและใช้สื่อเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา

3.2 ด้านการบริหารงานงบประมาณ

การบริหารงานงบประมาณของสถานศึกษามุ่งเน้นความเป็นอิสระ ในการบริหารจัดการมีความคล่องตัว โปร่งใส ตรวจสอบได้ ยึดหลักการบริหารมุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน ให้มีการจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สินของสถานศึกษา รวมทั้ง จัดหารายได้จากบริการมาใช้บริหารจัดการเพื่อประโยชน์ทางการศึกษา ส่งผลให้เกิดคุณภาพที่ดีขึ้นต่อ ผู้เรียน

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้สถานศึกษาบริหารงานด้านงบประมาณมีความเป็นอิสระ คล่องตัว
2. โปร่งใสตรวจสอบได้
3. เพื่อให้ได้ผลผลิต ผลลัพธ์เป็นไปตามข้อตกลงการให้บริการ
4. เพื่อให้สถานศึกษาสามารถบริหารจัดการทรัพยากรที่ได้อย่างเพียงพอและมี ประสิทธิภาพ

ขอบข่าย ภารกิจ

1. การจัดทำแผนงบประมาณและคำขอตั้งงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวง ศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แล้วแต่กรณี
2. การจัดทำแผนปฏิบัติการใช้จ่ายเงิน ตามที่ได้รับจัดสรรงบประมาณจากสำนักงาน คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยตรง
3. การอนุมัติการใช้จ่ายงบประมาณที่ได้รับจัดสรร
4. การขอโอนและการขอเปลี่ยนแปลงงบประมาณ
5. การรายงานผลการเบิกจ่ายงบประมาณ
6. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้งบประมาณ
7. การตรวจสอบติดตามและรายงานการใช้ผลผลิตจากงบประมาณ
8. การระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา
9. การปฏิบัติงานอื่นใดตามที่ได้รับมอบหมายเกี่ยวกับกองทุนเพื่อการศึกษา
10. การบริหารจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา
11. การวางแผนพัสดุ
12. การกำหนดรูปแบบรายการหรือคุณลักษณะเฉพาะของครุภัณฑ์หรือสิ่งก่อสร้าง ที่ใช้เงินงบประมาณเพื่อเสนอต่อปลัดกระทรวงศึกษาธิการ หรือเลขาธิการคณะกรรมการการศึกษาขั้น พื้นฐาน แล้วแต่กรณี
13. การพัฒนาระบบข้อมูลและสารสนเทศเพื่อการจัดทาและจัดหาพัสดุ

14. การจัดหาพัสดุ
15. การควบคุมดูแล บำรุงรักษาและจำหน่ายพัสดุ
16. การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน
17. การเบิกเงินจากคลัง
18. การรับเงิน การเก็บรักษาเงิน และการจ่ายเงิน
19. การนำเงินส่งคลัง
20. การจัดหาบัญชีการเงิน
21. การจัดการรายงานทางการเงินและงบการเงิน
22. การจัดหาหรือจัดหาแบบพิมพ์บัญชี ทะเบียน และรายงาน

3.3 ด้านการบริหารงานบุคคล

การบริหารงานบุคคล เป็นภารกิจสำคัญมุ่งที่จะส่งเสริมให้สถานศึกษาสามารถปฏิบัติงานเพื่อตอบสนองภารกิจของสถานศึกษา เพื่อดำเนินการด้านการบริหารงานบุคคลให้เกิดความคล่องตัว อีสระภายใต้กฎหมาย ระเบียบ เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล ข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาได้รับการพัฒนา มีความรู้ ความสามารถ มีขวัญกำลังใจ ได้รับการยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้การดำเนินงานด้านการบริหารงานบุคคลถูกต้อง รวดเร็วเป็นไปตามหลักธรรมาภิบาล
2. เพื่อส่งเสริมบุคลากรให้มีความรู้ความสามารถและมีจิตสำนึกในการปฏิบัติภารกิจที่รับผิดชอบให้เกิดผลสำเร็จตามหลักการบริหารแบบมุ่งผลสัมฤทธิ์
3. เพื่อส่งเสริมให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาปฏิบัติงานเต็มตามศักยภาพ โดยยึดมั่นใน ระเบียบวินัย จรรยาบรรณ อย่างมีมาตรฐานแห่งวิชาชีพ
4. เพื่อให้ครูและบุคลากรทางการศึกษาที่ปฏิบัติงานได้ตามมาตรฐานวิชาชีพได้รับการ ยกย่องเชิดชูเกียรติ มีความมั่นคงและความก้าวหน้าในวิชาชีพ ซึ่งจะส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของผู้เรียนเป็นสำคัญ

ขอบข่าย ภารกิจ

1. การวางแผนอัตรากาลัง
2. การจัดสรรอัตรากาลังข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
3. การสรรหาและบรรจุแต่งตั้ง
4. การเปลี่ยนตำแหน่งให้สูงขึ้น การย้ายข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
5. การดำเนินการเกี่ยวกับการเลื่อนขั้นเงินเดือน
6. การลาทุกประเภท
7. การประเมินผลการปฏิบัติงาน
8. การดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
9. การสั่งพักราชการและการสั่งให้ออกจากราชการไว้ก่อน

10. การรายงานการดำเนินการทางวินัยและการลงโทษ
11. การอุทธรณ์และการร้องทุกข์
12. การออกจากราชการ
13. การจัดระบบและการจัดทาทะเบียนประวัติ
14. การจัดทำบัญชีรายชื่อ และให้ความเห็นเกี่ยวกับการเสนอขอพระราชทานเครื่องราชอิสริยาภรณ์
15. การส่งเสริมการประเมินวิทยฐานะข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
16. การส่งเสริมและยกย่องเชิดชูเกียรติ
17. การส่งเสริมมาตรฐานวิชาชีพและจรรยาบรรณวิชาชีพ
18. การส่งเสริมวินัย คุณธรรมและจริยธรรมสำหรับข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา
19. การริเริ่มส่งเสริมการขอรับใบอนุญาต
20. การพัฒนาข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา

3.4 ด้านการบริหารงานทั่วไป

การบริหารทั่วไปเป็นงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กร ให้บริการบริหารงานอื่นๆ ให้บรรลุผลตามมาตรฐาน คุณภาพและเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยมีบทบาทหลักในการประสานส่งเสริม สนับสนุนและการอำนวยความสะดวก ความสะดวกต่างๆ ในการให้บริการการศึกษาทุกรูปแบบ มุ่งพัฒนาสถานศึกษาให้ใช้นวัตกรรมและเทคโนโลยีอย่างเหมาะสม ส่งเสริมในการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ตามหลักการบริหารงานที่มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์ของงานเป็นหลัก โดยเน้นความโปร่งใส ความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ ตลอดจน การมีส่วนร่วมของบุคคล ชุมชนและองค์กรที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้การจัดการศึกษามีประสิทธิภาพและประสิทธิผล

วัตถุประสงค์

1. เพื่อให้บริการ สนับสนุน ส่งเสริม ประสานงานและอำนวยความสะดวกให้การปฏิบัติงานของสถานศึกษาเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
2. เพื่อประชาสัมพันธ์ เผยแพร่ข้อมูลข่าวสารและผลงานของสถานศึกษาต่อสาธารณชน ก่อให้เกิด ความรู้ ความเข้าใจ เจตคติที่ดี เลื่อมใส ศรัทธาและสนับสนุนการจัดการศึกษา
 ขอบข่าย ภารกิจ
 1. การพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศ
 2. การประสานงานและพัฒนาเครือข่ายการศึกษา
 3. การวางแผนการบริหารงานการศึกษา
 4. งานวิจัยเพื่อพัฒนานโยบายและแผน
 5. การจัดระบบการบริหารและพัฒนาองค์กร
 6. การพัฒนามาตรฐานการปฏิบัติงาน
 7. งานเทคโนโลยีเพื่อการศึกษา
 8. การดำเนินงานธุรการ
 9. การดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อม

10. การจัดหาสามะโนผู้เรียน
11. การรับนักเรียน
12. การเสนอความเห็นเกี่ยวกับเรื่องการจัดตั้ง ยุบ รวมหรือเลิกสถานศึกษา
13. การประสานการจัดการศึกษาในระบบ นอกกระบบและตามอัธยาศัย
14. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา
15. การทัศนศึกษา
16. งานกิจการนักเรียน
17. การประชาสัมพันธ์งานการศึกษา
18. การส่งเสริม สนับสนุนและประสานการจัดการศึกษาของบุคคล ชุมชนองค์กร
หน่วยงานและสถาบันสังคมอื่นที่จัดการศึกษา
19. งานประสานราชการกับส่วนภูมิภาคและส่วนท้องถิ่น
20. การรายงานผลการปฏิบัติงาน
21. การจัดระบบการควบคุมภายในหน่วยงาน
22. แนวทางการจัดกิจกรรมเพื่อปรับเปลี่ยนพฤติกรรมในการลงโทษนักเรียน
จากที่ได้นำเสนอข้างต้นสามารถสรุปข้อบ่งชี้และภารกิจการบริหารสถานศึกษา

ดังนี้

การบริหารงานวิชาการเป็นการใช้ศาสตร์และศิลป์ในการบริหารกิจกรรมต่างๆเพื่อพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษากระบวนการเรียนรู้กระบวนการวัดผลประเมินผลการเทียบโอนผลเรียนการวิจัยการจัดทำสื่อและนวัตกรรมเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาแหล่งเรียนรู้การนิเทศการศึกษาการแนะแนวการศึกษากระบวนการประกันคุณภาพการศึกษาการส่งเสริมความรู้ด้านวิชาการแก่ชุมชนการประสานความร่วมมือกับสถานศึกษาอื่นการส่งเสริมและสนับสนุนงานวิชาการแก่บุคลากรครอบครัวองค์กรหน่วยงานและสถาบันอื่นที่จัดการศึกษาทั้งนี้เพื่อให้เกิดการพัฒนาที่ยั่งยืนและเป็นประโยชน์ต่อสถานศึกษา และผู้เรียนอย่างเต็มศักยภาพและมีประสิทธิภาพ

การบริหารงานงบประมาณเป็นการดำเนินการทางการเงินทั้งในส่วนของเงินงบประมาณและเงินนอกงบประมาณซึ่งประกอบด้วยการจัดทำและเสนอของบประมาณการจัดสรรงบประมาณการตรวจสอบติดตามประเมินผลและรายงานผลการใช้เงินและผลการดำเนินงานการระดมทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาการบริหารการเงินการบริหารบัญชีการบริหารพัสดุและสินทรัพย์โดยต้องอาศัยความคล่องตัวโปร่งใสตรวจสอบได้เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่ได้วางไว้และก่อให้เกิดประโยชน์ทางการศึกษาและทางราชการมากที่สุด

การบริหารงานบุคคลเป็นการใช้ทั้งศาสตร์และศิลป์ในการดำเนินการเกี่ยวกับบุคลากรในสถานศึกษาเพื่อให้การปฏิบัติงานเกิดประสิทธิภาพและบรรลุวัตถุประสงค์อันได้แก่การวางแผนอัตรากำลังและกำหนดตำแหน่งการสรรหาและการบรรจุแต่งตั้งการเสริมสร้างประสิทธิภาพในการปฏิบัติราชการวินัยและการรักษาวินัยการออกจากราชการทั้งนี้ก็ยังคำนึงถึงศักยภาพในการทำงานของแต่ละบุคคลเพื่อให้เกิดผลประโยชน์กับทางราชการให้มากที่สุด

การบริหารงานทั่วไปเป็นกระบวนการทำงานที่เกี่ยวข้องกับการจัดระบบบริหารองค์กรให้บริหารงานอื่นๆได้อย่างมีประสิทธิภาพโดยมุ่งหวังให้การบริหารงานนั้นบรรลุผลตาม

มาตรฐานคุณภาพและเป้าหมายที่กำหนดไว้ซึ่งมีภารกิจในการบริหารงานทั่วไปหลากหลายได้แก่ การดำเนินงานธุรการการพัฒนาระบบและเครือข่ายข้อมูลสารสนเทศการดูแลอาคารสถานที่และสภาพแวดล้อมการประชาสัมพันธ์งานบริการสาธารณะและงานงบประมาณและการบริหารงานบุคคล

4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4.1 งานวิจัยในประเทศ

พัฒนา อำท้าว (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองเรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 5 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณารายด้านเรียงตามลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยดังนี้คือด้านวิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงด้านการแสวงหาความรู้ใหม่มาปรับใช้ตลอดเวลาด้านภาวะผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนด้านศักยภาพการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการและด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้

สุภักดาญจน์ ฤทธิละคร (2548: บทคัดย่อ) ได้ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีเขต 5: กรณีศึกษาพบว่า 1) วิสัยทัศน์ในการจัดการศึกษาให้ทันกับการเปลี่ยนแปลงมีการจัดทำแผนงานโครงการด้านวิชาการจัดทำเป็นกลยุทธ์และธรรมนูญโรงเรียนเป็นปัจจุบันและมีการแต่งตั้งให้มีผู้รับผิดชอบเกี่ยวกับงานวิชาการอย่างชัดเจน 2) ด้านความเป็นผู้นำในการริเริ่มการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนสถานศึกษามีการวางแผนโครงการและกิจกรรมในการใช้นวัตกรรมเพื่อการเรียนการสอนที่ชัดเจนมีการแต่งตั้งครูผู้รับผิดชอบมีการนำนวัตกรรมมาใช้ในการเรียนการสอนแต่สถานศึกษายังขาดการใช้นวัตกรรมที่ทันสมัยและต่อเนื่องและการทำวิจัยในชั้นเรียนขาดการส่งเสริมให้ทำอย่างต่อเนื่อง 3) ด้านการส่งเสริมการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการปฏิรูปการเรียนรู้สถานศึกษามีการจัดทำแผนงานโครงการนำเทคโนโลยีมาใช้ในการเรียนการสอนอย่างชัดเจนแต่สถานศึกษาขาดเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ขาดการส่งเสริมงบประมาณจากเขตพื้นที่การศึกษาในการจัดซื้อคอมพิวเตอร์ขาดทักษะในเรื่องการใช้เทคโนโลยี 4) ด้านศักยภาพการพึ่งตนเองในการพัฒนางานวิชาการสถานศึกษามีการจัดทำแผนงานโครงการงานกิจกรรมทางวิชาการอย่างชัดเจนมีการจัดทำผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแต่ละภาคเรียนมีการจัดทำหลักสูตรมีแผนการจัดทำกิจกรรมการเรียนการสอนที่ชัดเจนมีการจัดทำการวัดผลประเมินมีการจัดเก็บข้อมูลผลสัมฤทธิ์ทางวิชาการของนักเรียนมีการจัดส่งบุคลากรเข้าอบรมทักษะทางวิชาการและนำมาปรับใช้กับนักเรียนอย่างสม่ำเสมอแต่สถานศึกษามีครูไม่ครบชั้นเรียนและครูไม่ตรงตามวิชาเอก 5) ด้านการแสวงหาความรู้ใหม่มาปรับใช้ตลอดเวลาโรงเรียนมีการจัดทำแผนงานโครงการผู้บริหารและครูเข้าอบรมทางวิชาการอย่างสม่ำเสมอมีการนำผลการวิจัยมาใช้กับนักเรียนโดยภาพรวมผู้บริหารสถานศึกษาใช้ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในการบริหารงานวิชาการส่งเสริมให้บุคลากรมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนางานวิชาการอย่างสม่ำเสมอและส่งเสริมพัฒนาทีมงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษาของโรงเรียนส่วนปัญหาอุปสรรคสำคัญและ

เร่งด่วนคือผู้บริหารสถานศึกษาจะต้องส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนอย่างต่อเนื่องจัดหาเทคโนโลยีและนวัตกรรมใหม่ๆมาใช้ในการเรียนการสอนให้เพียงพอส่งครูเข้ารับการอบรมให้เกิดทักษะการใช้เทคโนโลยีจัดหาสื่ออุปกรณ์นวัตกรรมเทคโนโลยีคอมพิวเตอร์ให้เพียงพอบรรจุครูให้ตรงตามวิชาเอกและให้เพียงพอกับจำนวนนักเรียน

วีระชาติ วิชาศรี(2549: บทคัดย่อ) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 2 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 2 และ 2) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 2 จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ขนาดสถานศึกษาและประสบการณ์การทำงานในตำแหน่ง พบว่าข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิเขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมากทุกด้านเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่าด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้านการจัดให้มีสิ่งจูงใจให้กับครูและด้านการจัดให้มีสิ่งส่งเสริมสภาพการเรียนรู้รองลงมาคือด้านการประสานงานด้านการใช้หลักสูตรและด้านที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุดคือด้านการตรวจสอบความก้าวหน้าของนักเรียน

ขวัญจิตต์ เนียมเกต. (2552: บทคัดย่อ) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 อยู่ในระดับมาก และเรียงตามลำดับได้ดังนี้ ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน ด้านการพัฒนาสื่อและอุปกรณ์การเรียนการสอน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนด้านการนิเทศการสอนอยู่ในระดับน้อย

ชฎากาญจน์ เจริญชนม์ (2553: บทคัดย่อ) ประเด็นที่ศึกษาคือ 1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 1 ใน 3 ด้านคือ (1) การจัดการด้านการเรียนการสอน (2) การส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียน (3) การบริหารงานด้านวิชาการและ 2) ประสิทธิภาพผลของโรงเรียน 14 ด้านคือ (1) ความสามารถในการปรับตัว (2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน(3) ความสามารถในการผสมผสาน (4) ความสามารถในการพัฒนาศักยภาพ (5) หลักสูตรและการจัดการเรียนการสอน (6) การเสี่ยสละของบุคลากร (7) การทำงานเป็นทีม (8) บรรยากาศและสภาพแวดล้อมในโรงเรียน (9) การพัฒนาบุคลากร (10) ความสัมพันธ์ระหว่างชุมชนกับโรงเรียน(11) วัฒนธรรมของโรงเรียน (12) ระบบประกันคุณภาพ (13) การบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานและ (14) การจูงใจ ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา โดยภาพรวมอยู่ในระดับปฏิบัติบ่อยครั้งและเมื่อพิจารณาในรายด้านพบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาอยู่ในระดับบ่อยครั้งทั้ง 3 ด้านโดยภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนมีระดับบ่อยครั้งเรียงลำดับคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยคือด้านการจัดการด้านการเรียนการสอนด้านการส่งเสริมบรรยากาศทางวิชาการของโรงเรียนและด้านการบริหารงานด้านวิชาการตามลำดับ

ปฐม ปรีปนังกูร (2553: บทคัดย่อ)ผลการวิจัยพบว่า 1. ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าทุกด้านอยู่ในระดับมาก โดย ด้านบริหารจัดการหลักสูตรสูงกว่าด้าน อื่น ๆ และด้านการวัดประเมินผลและวิจัย ต่ำกว่าด้านอื่น ๆ

2. ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

ศรุติพงษ์ ภูวชูรวรานนท์ (2554: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า (1) องค์ประกอบ ภาวะผู้นำทางวิชาการมี 4 องค์ประกอบ 70 ตัวบ่งชี้ (2) พฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียน เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีในการบริหารและการสร้างสภาพแวดล้อมใหม่ในการเรียนรู้ อยู่ใน ระดับปานกลาง ส่วนเรื่องอื่นๆ อยู่ในระดับมาก และพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร โรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งหัวหน้างานวิชาการ มีพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าผู้บริหาร โรงเรียนที่ดำรงตำแหน่งผู้อำนวยการและรองผู้อำนวยการ และผู้บริหารที่มีประสบการณ์ในการดำรง ตำแหน่ง ตั้งแต่ 5 ปีลงมา มีพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการต่ำกว่าผู้บริหารโรงเรียนที่มีประสบการณ์ ในการดำรงตำแหน่ง ตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไป (3) รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการผ่านการเรียนรู้ แบบผสมผสานสำหรับผู้บริหารโรงเรียน ประกอบด้วย 5 องค์ประกอบ ได้แก่ หลักการ วัตถุประสงค์ เนื้อหา ระบบการจัดการเรียนรู้แบบผสมผสาน และการวัดและประเมินผล รูปแบบดังกล่าวมีความ เหมาะสมและมีความเป็นไปได้ในการนำไปใช้ องค์ประกอบของระบบการจัดการเรียนรู้ตามรูปแบบมี ความเหมาะสมในระดับมากที่สุด กลุ่มตัวอย่างผู้เข้ารับการทดลองตามรูปแบบเกิดการเรียนรู้ตาม วัตถุประสงค์และมีเจตคติที่ดีต่อการเรียนรู้ตามรูปแบบที่พัฒนาขึ้น

4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สมิธ (Smith ,1974 : บทคัดย่อ) ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องคุณลักษณะของครูใหญ่ที่มี ประสิทธิภาพพบว่าคุณลักษณะที่มีประสิทธิภาพเรียงลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ (1) สร้าง สัมพันธภาพกับผู้บริหารระดับสูงกว่าโรงเรียนกับคณะกรรมการโรงเรียน (2) วางแผนและร่วมมืออย่าง ไกลชิดกับคณะครูในโรงเรียน (3) สร้างความเข้าใจและมีการติดต่อระหว่างบ้านกับโรงเรียน (4) กระตุ้นให้ครูมีการพัฒนาทั้งด้านอาชีพและส่วนตัว (5) ทำให้เกิดความมั่นคงและความเชื่อมั่นใน บรรยากาศของโรงเรียนและตัวครูใหญ่เอง (6) มีอุปการะคุณ (8) พัฒนาตนเองในด้านวิชาการ (9) สร้างสามัคคีและทำงานร่วมกับครูในการส่งเสริมโรงเรียนของตนเอง (10) ทำงานตามโครงการ พัฒนาต่างๆของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง (11) ทำงานอย่างมีสัมพันธภาพอันดีกับชุมชน (12) เป็น ผู้นำในทางวิชาการ (13) แสดงความสามารถในการสอนและการบริหารโรงเรียนให้เห็นประจักษ์ (14) ทำให้นักเรียนมีพฤติกรรมที่ดีและมีวินัย (15) มีความสัมพันธ์ที่ดีกับนักเรียน

ลู (Liu,1985 : 861-A) (ราชันย์บุญธิมา, 2542: 85) ได้ศึกษาเกี่ยวกับการวิเคราะห์ พฤติกรรมผู้นำในการบริหารงานวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จโดยใช้เครื่องมือที่ เรียกว่า Instructional Leadership Behavior Questionnaire (ILBQ) ผลการศึกษาพบว่า พฤติกรรมการเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารมีความสัมพันธ์สูงกับความสำเร็จของโรงเรียน

แมคซิลแวน (Mcilvan, 1986 : 1969-A) ศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษาภายใต้การฝึกอบรมประจำการเพื่อเป็นโรงเรียนที่ประสบผลสำเร็จเก็บรวบรวมข้อมูลด้วยการใช้เครื่องมือของฮอลลิงเจอร์ (Hallinger,1983: n.d.) ที่เรียกว่า The Instructional Management Rating Scale Survey วัดความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารผลการวิจัยพบว่าความเป็นผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารทำให้ผู้บริหารสามารถนิเทศงานวิชาการได้และมีผลโดยตรงต่อการเปลี่ยนแปลงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนไปในทางที่ดีขึ้น

จากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องนำมาเป็นกรอบแนวคิดในการศึกษาเรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธรเขต 2 จัดเป็น 5 เรื่องได้ดังนี้ 1) ด้านการบริหารหลักสูตร เป็นการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่นและชุมชน การพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น ครูและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา จัดให้มีศูนย์รวมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลาง เพื่อการศึกษาค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง พัฒนาครูในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของหลักสูตร นิเทศติดตามการใช้หลักสูตร ครูและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา 2) ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน หมายถึง กำหนดภาระงานการสอนให้ตรงกับวุฒิการศึกษาของครู ครูผู้สอนจัดการเรียนรู้ให้มีคุณภาพโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ สอนตามแผนการจัดการเรียนรู้ จัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน จัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการในทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้ สนับสนุนให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน มีห้องสมุด และห้องพิเศษต่าง ๆ มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย จัดหา วัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนอย่างพอเพียง การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน 3) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน หมายถึง มีการกำหนดนโยบายในการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียน จัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน ประชุม อบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล จัดทำเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้/ทุกชั้น จัดทำคลังข้อสอบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกชั้นเรียน ประเมินผลนักเรียนอย่างหลากหลาย ดำเนินการวัดผลตามสภาพจริง นำผลการประเมินไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ 4) ด้านการนิเทศการเรียนการสอน หมายถึง จัดทำปฏิทินตารางการนิเทศการสอนทุกภาคเรียน นิเทศโดยใช้การมีส่วนร่วมของชุมชน จัดการนิเทศที่หลากหลาย ประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูทุกคนอย่างสม่ำเสมอ ให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหาและนำไปพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง ครูและบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ นำผลการนิเทศไปพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ และ 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา หมายถึง จัดทำคู่มือและให้คำแนะนำในการทำวิจัยให้แก่ครู ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพนักเรียน เชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนแก่ครู ครูเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการวิจัยใน ชั้นเรียนที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ(Survey Research) เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองหานโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอิสสระ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามขั้นตอน ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ ครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองหานโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอิสสระเขต 2 จำนวน 143 คน จาก 12 โรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองหานโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาอิสสระ เขต 2

1.2.1 การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกนได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 110 คน

1.2.2 การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาเลือกใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น แล้วทำการสุ่มแบบง่ายโดยแบ่งตามสัดส่วนของจำนวนครูในแต่ละชั้นจะได้กลุ่มตัวอย่างเป็นครู จำนวน 110 คน

2. การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1 ลักษณะเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา ครั้งนี้เป็นแบบสอบถามภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) และเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ โดยผู้วิจัยสร้างและพัฒนาขึ้นเองตามแนวคิดภาวะผู้นำทางวิชาการของกรอบแนวคิดที่ผู้ศึกษากำหนดในกรอบแนวคิดของการศึกษาโดยแบ่งเป็น 2 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองหานโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษายโสธร เขต 2 เป็นเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดคำตอบเป็นระดับปฏิบัติ 5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ใน 5 ด้าน คือ

1) ด้านการบริหารหลักสูตร	มีจำนวน 8 ข้อ
2) ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน	มีจำนวน 9 ข้อ
3) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน	มีจำนวน 8 ข้อ
4) ด้านการนิเทศการเรียนการสอน	มีจำนวน 8 ข้อ
5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	มีจำนวน 7 ข้อ

2.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอน ดังนี้ไปนี้

2.2.1 ศึกษาหลักการเอกสาร ตำรา แนวคิด หลักการ บทความทางวิชาการ ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับภาวะผู้นำทางวิชาการ เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบแนวคิดในการสร้างแบบสอบถาม

2.2.2 กำหนดกรอบแนวคิดในการวิจัยและนิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

2.2.3 สร้างข้อคำถามให้ครอบคลุมกรอบแนวคิดในการวิจัย

2.2.4 นำร่างแบบสอบถามเสนออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ เพื่อขอคำแนะนำในการปรับปรุงและแก้ไข

2.3 การตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ

ในขั้นตอนการตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ดำเนินการเพื่อตรวจสอบด้านต่างๆ ดังนี้

2.3.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบจากอาจารย์ที่ปรึกษามาปรับปรุงแล้วนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content validity) ได้ค่า IOC (Index of item objective congruence) ได้ว่าทุกข้อเท่ากับ 1.00

2.3.2 นำแบบสอบถามที่ได้รับการตรวจสอบ และให้ข้อเสนอแนะจากผู้เชี่ยวชาญมาเสนออาจารย์ที่ปรึกษาเพื่อตรวจแบบสอบถามอีกครั้งหนึ่ง

2.3.3 นำแบบสอบถามที่ปรับปรุงแก้ไขเรียบร้อยแล้วไปทดลองใช้ (Try Out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 30 คนเพื่อวิเคราะห์หาความเชื่อมั่นของแบบสอบถาม

2.3.4 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนจากทดลองใช้ (Try Out) ทุกฉบับมาวิเคราะห์หาค่าความเที่ยง (Reliability) โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpha) ของ ครอนบาค (Cronbach) (สมบัติ ท้ายเรือคำ 2555: 98) ได้ค่าความเที่ยง ทั้งฉบับ เท่ากับ .89

2.3.5 จัดพิมพ์แบบสอบถามฉบับสมบูรณ์จำนวน 40 ข้อ แล้วนำไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่างต่อไป

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในขั้นตอนการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้ ดังนี้

3.1 ผู้ศึกษาขอหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลจาก สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึงผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธรเขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

3.2 ผู้ศึกษานำแบบสอบถามส่งให้ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามส่งให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 110 ชุด

3.3 ผู้ศึกษาได้เก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมดจำนวน 110 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

4.1 การจัดกระทำข้อมูล

4.1.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์ โดยในกรณีที่พบว่าตอนที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ลงรายการให้ถือว่าเป็นแบบสอบถามที่เสียจะไม่นำมาวิเคราะห์ข้อมูล และในกรณีที่พบว่าบกพร่องเฉพาะตอนที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ตอบในบางข้อคำถามให้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ โดยข้อที่ไม่ได้ตอบ ผู้ศึกษาจะให้ระดับคะแนนเป็น 0 โดยผู้ศึกษาได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 110 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

4.1.2 นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนรายข้อตามระดับการปฏิบัติในโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งกำหนดเป็น 5 ระดับ ดังนี้

โรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
โรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับมาก	ให้ 4 คะแนน
โรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
โรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับน้อย	ให้ 2 คะแนน
โรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

4.1.3 บันทึกข้อมูลเพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติตามจุดมุ่งหมายและสมมติฐานที่ตั้งไว้ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป

4.2 การวิเคราะห์ข้อมูล

4.2.1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ในรูปแจกแจงความถี่และร้อยละ (%) แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

4.2.2 ข้อมูลภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร

โรงเรียน จำแนกตามขนาดโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way analysis of variances)

4.3 การแปรผลการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้เกณฑ์ค่าเฉลี่ย และค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ผู้ศึกษาได้อาศัยเกณฑ์การประเมินค่าตามแนวทางของวิเชียร เกตุสิงห์ (2543: 8-11) ดังนี้

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.50 – 5.00 หมายถึง โรงเรียนมีการปฏิบัติระดับมากที่สุด

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 3.50 – 4.49 หมายถึง โรงเรียนมีการปฏิบัติระดับมาก

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 2.50 – 3.49 หมายถึง โรงเรียนมีการปฏิบัติระดับปานกลาง

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.50 – 2.49 หมายถึง โรงเรียนมีการปฏิบัติระดับน้อย

ค่าเฉลี่ยระหว่าง 1.00 – 1.49 หมายถึง โรงเรียนมีการปฏิบัติระดับน้อยที่สุด

แล้วนำเสนอในรูปตารางประกอบความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

การศึกษาคั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไชยโสธร เขต 2 ผู้ศึกษาได้นำเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไชยโสธร เขต 2

ตอนที่ 3 ผลการวิเคราะห์เปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไชยโสธร เขต 2 จำแนกตาม เพศ ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน

โดยมีรายละเอียดของแต่ละตอนดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4.1 ข้อมูลของครูโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาไชยโสธร เขต 2

	ข้อมูลครู	จำนวน(คน)	ร้อยละ
เพศ	ชาย	48	43.64
	หญิง	62	56.36
	รวม	110	100.00
ระดับการศึกษา	ปริญญาตรี	84	76.36
	ปริญญาโท	26	23.64
	รวม	110	100.00
กลุ่มตัวอย่าง	โรงเรียนขนาดเล็ก	26	23.64
	โรงเรียนขนาดกลาง	55	50.00
	โรงเรียนขนาดใหญ่	29	26.36
	รวม	110	100.00

ตาราง 4.1 พบว่า ข้าราชการครูผู้ตอบแบบสอบถามส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงจำนวน 62 คน คิดเป็นร้อยละ 56.36 จบการศึกษาระดับปริญญาตรีจำนวน 84 คน คิดเป็นร้อยละ 76.36 และครูโรงเรียนขนาดกลางจำนวน 55 คน คิดเป็น ร้อยละ 50.00

ตอนที่ 2 ผลการวิเคราะห์ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2

ตารางที่ 4.2 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2

ภาวะผู้นำทางวิชาการ	\bar{X}	S.D.	แปลผล
1. ด้านการบริหารหลักสูตร	4.10	0.29	มาก
2. ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน	4.22	0.55	มาก
3. ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน	3.73	0.41	มาก
4. ด้านการนิเทศการเรียนการสอน	3.71	0.28	มาก
5. ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.53	0.43	มาก
เฉลี่ยรวม	3.86	0.29	มาก

จากตารางที่ 4.2 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการในภาพรวมของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพการดำเนินงานเรียงลำดับ โดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือ ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.55) รองลงมาคือ ด้านการบริหารหลักสูตร ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.29) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ($\bar{X}=3.73$, S.D.=0.41) ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.71$, S.D.=0.28) ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำกว่าด้านอื่นๆ คือ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=3.53$ S.D.=0.43)

ตารางที่ 4.3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ด้านการบริหารหลักสูตร

ข้อ	ด้านการบริหารหลักสูตร	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1	จัดให้มีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่นและชุมชน	3.93	0.37	4.00	0.51	4.12	0.43	4.02	0.09	มาก
2	เป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	4.10	0.56	4.04	0.61	3.92	0.69	4.02	0.09	มาก
3	ส่งเสริมให้ครูและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	4.14	0.52	4.07	0.57	3.96	0.66	4.06	0.10	มาก
4	จัดให้มีศูนย์รวมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลาง เพื่อการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง	4.41	0.57	4.42	0.53	4.50	0.58	4.44	0.05	มาก
5	ส่งเสริม การพัฒนาครูในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของหลักสูตร	4.52	0.51	4.49	0.51	4.69	0.55	4.57	0.11	มากที่สุด
6	จัดให้มีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	3.90	0.31	3.84	0.37	3.73	0.45	3.82	0.08	มาก
7	ส่งเสริมครูและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	4.17	0.47	4.16	0.46	4.23	0.51	4.19	0.04	มาก
8	นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	3.55	0.51	3.69	0.79	3.88	0.65	3.71	0.17	มาก
รวม		4.09	0.30	4.08	0.27	4.13	0.33	4.10	0.29	มาก

จากตารางที่ 4.3 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ด้านการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริม การพัฒนาครูในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.57$, S.D.=0.11) และนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.71$, S.D.= 0.17)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 โรงเรียนขนาดใหญ่ ด้านการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.30) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริม การพัฒนาครูในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.52$, S.D.=0.51) และนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.55$, S.D.=0.51)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 โรงเรียนขนาดกลาง ด้านการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริม การพัฒนาครูในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.49$ S.D.=0.51) และนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนา มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.69$, S.D.= 0.79)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.13$, S.D.=0.33) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริม การพัฒนาครูในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.69$, S.D.=0.55) และการจัดให้มีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษาเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.65)

ตารางที่ 4.4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพหนองาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน

ข้อ	ด้านการบริหารหลักสูตร	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
9	กำหนดภาระงานการสอนให้ตรงกับวุฒิการศึกษาของครู	4.52	0.57	4.40	0.63	4.46	0.65	4.46	0.06	มาก
10	ส่งเสริมครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	4.79	0.41	4.69	0.47	4.73	0.45	4.74	0.05	มากที่สุด
11	สนับสนุนครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน	4.62	0.49	4.53	0.50	4.38	0.57	4.51	0.12	มากที่สุด
12	ส่งเสริมให้ครูสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้	4.90	0.31	4.84	0.37	4.88	0.33	4.87	0.03	มากที่สุด
13	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ	3.62	0.49	3.75	0.48	3.65	0.49	3.67	0.07	มาก
14	สนับสนุนให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	4.66	0.48	4.49	0.64	4.35	0.75	4.50	0.16	มาก
15	ส่งเสริมให้ห้องสมุด และห้องพิเศษต่างๆ มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย	4.45	0.51	4.38	0.56	4.31	0.62	4.39	0.05	มาก
16	ส่งเสริม จัดทำ วัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนอย่างพอเพียง	3.31	0.47	3.44	0.57	3.58	0.50	3.44	0.14	ปานกลาง
17	ส่งเสริม สนับสนุน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	3.34	0.48	3.42	0.49	3.46	0.51	3.41	0.06	ปานกลาง
รวม		4.25	0.64	4.22	0.54	4.20	0.51	4.22	0.55	มาก

จากตารางที่ 4.4 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห้วหนองแก้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.55) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริมให้ครูสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.87$, S.D.=0.03) และส่งเสริมสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.41$, S.D.=0.06)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห้วหนองแก้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โรงเรียนขนาดใหญ่ ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.64) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริมให้ครูสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.90$, S.D.=0.31) และส่งเสริม จัดทำ วัสดุ อุปกรณ์และสื่อการเรียนการสอนอย่างพอเพียงเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.31$, S.D.= 0.47)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห้วหนองแก้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โรงเรียนขนาดกลาง ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.54) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริมให้ครูสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.84$, S.D.=0.37) และส่งเสริม สนับสนุน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.42$, S.D.=.49)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห้วหนองแก้ง สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยภูมิ เขต 2 โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.51) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริมให้ครูสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.88$, S.D.=0.33) และส่งเสริม สนับสนุน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.46$, S.D.=0.51)

ตารางที่ 4.5 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงนาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน

ข้อ	ด้านการบริหารหลักสูตร	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
18	มีการกำหนดนโยบายในการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ชัดเจน	3.83	0.71	3.89	0.69	3.62	0.75	3.78	0.14	มาก
19	ดำเนินการจัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	4.14	0.35	3.98	0.36	3.92	0.39	4.01	0.11	มาก
20	ดำเนินการ การประชุม อบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล	3.69	0.66	3.67	0.55	3.69	0.55	3.68	0.01	มาก
21	จัดทำเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้/ทุกชั้นเรียน	3.62	0.49	3.71	0.49	3.50	0.51	3.61	0.11	มาก
22	จัดทำคลังข้อสอบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกชั้นเรียน	3.41	0.57	3.60	0.68	3.42	0.64	3.48	0.11	ปานกลาง
23	สนับสนุนให้มีการประเมินผลนักเรียนอย่างหลากหลาย	4.76	0.44	4.65	0.48	4.69	0.47	4.70	0.06	มากที่สุด
24	ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง	3.38	0.68	3.49	0.63	3.77	0.51	3.55	0.20	มาก
25	สนับสนุนให้มีการนำผลการประเมินไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้	3.21	0.41	3.38	0.49	3.31	0.47	3.30	0.09	ปานกลาง
	รวม	3.76	0.49	3.79	0.39	3.74	0.43	3.76	0.43	มาก

จากตารางที่ 4.5 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน และโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$, S.D.=0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สนับสนุนให้มีการประเมินผลนักเรียนอย่างหลากหลายมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.70$ S.D.=0.06) และสนับสนุนให้มีการนำผล การประเมินไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.30$, S.D.=0.09)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 โรงเรียนขนาดใหญ่ ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$, S.D.=0.49) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สนับสนุนให้มีการประเมินผลนักเรียนอย่างหลากหลาย มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.76$, S.D.=0.44) และสนับสนุนให้มีการนำผลการประเมินไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.21$, S.D.=0.41)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 โรงเรียนขนาดกลาง ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.76$, S.D.=0.39) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สนับสนุนให้มีการประเมินผลนักเรียนอย่างหลากหลายมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.65$, S.D.=0.48) และสนับสนุนให้มีการนำผลการประเมินไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.38$, S.D.=0.49)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.74$, S.D.=0.43) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สนับสนุนให้มีการประเมินผลนักเรียนอย่างหลากหลายมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.69$, S.D.=0.47) และสนับสนุนให้มีการนำผลการประเมินไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.31$, S.D.=0.47)

ตารางที่ 4.6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงนาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน

ข้อ	ด้านการบริหารหลักสูตร	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
26	มีการจัดทำปฏิทินตารางการนิเทศการสอนทุกภาคเรียน	3.69	0.60	3.67	0.64	3.92	0.85	3.76	0.14	มาก
27	มีการกระตุ้นเสริมแรงและการสร้างความเข้าใจในการดำเนินการนิเทศให้กับครูอย่างมีลำดับขั้นตอน	3.48	0.69	3.69	0.88	4.27	0.67	3.81	0.41	มาก
28	มีการจัดการนิเทศที่หลากหลาย	3.62	0.68	4.07	0.81	3.85	0.61	3.85	0.23	มาก
29	มีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูทุกคนอย่างสม่ำเสมอ	3.93	0.84	3.89	0.76	3.69	0.74	3.84	0.13	มาก
30	ให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหาและนำผลไปพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง	3.66	0.81	3.71	0.85	3.92	0.89	3.76	0.14	มาก
31	ส่งเสริมครูและบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ	4.14	0.58	4.24	0.54	4.23	0.59	4.20	0.05	มาก
32	นำผลการนิเทศไปพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ	3.24	0.44	3.38	0.49	3.31	0.47	3.31	0.07	ปานกลาง
33	มีการนิเทศโดยบุคลากรภายนอก	3.41	0.50	3.49	0.57	3.42	0.50	3.44	0.04	ปานกลาง
	รวม	3.65	0.29	3.77	0.29	3.83	0.34	3.75	0.27	มาก

จากตารางที่ 4.6 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน และโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.75$, S.D.=0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริมครูและบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.05) และนำผลการนิเทศไปพัฒนาครูอย่างเป็นระบบมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.31$, S.D.=0.07)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 โรงเรียนขนาดใหญ่ ด้านการนิเทศการเรียนการสอน โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$, S.D.=0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริมครูและบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.14$, S.D.=0.58) และนำผลการนิเทศไปพัฒนาครูอย่างเป็นระบบมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.24$, S.D.=0.44)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 โรงเรียนขนาดกลาง ด้านการนิเทศการเรียนการสอน โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.77$, S.D.=0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริมครูและบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.24$, S.D.=0.54) และนำผลการนิเทศไปพัฒนาครูอย่างเป็นระบบมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.38$, S.D.=0.49)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการนิเทศการเรียนการสอน โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.83$, S.D.=0.34) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า มีการกระตุ้นเสริมแรงและการสร้างความเข้าใจในการดำเนินการนิเทศให้กับครูอย่างมีลำดับขั้นตอนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด ($\bar{X}=4.27$, S.D.=0.67) และนำผลการนิเทศไปพัฒนาครูอย่างเป็นระบบมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=3.31$, S.D.=0.47)

ตารางที่ 4.7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ข้อ	ด้านการบริหารหลักสูตร	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
34	ดำเนินการจัดหาคู่มือและให้คำแนะนำในการทำวิจัยให้แก่ครู	4.21	0.49	3.65	0.58	4.12	0.43	3.99	0.30	มาก
35	ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยใน ชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพนักเรียน	4.00	0.54	3.98	0.45	4.15	0.61	4.04	0.09	มาก
36	ดำเนินการเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียน แก่ครู	3.93	0.84	3.73	0.91	3.81	0.40	3.82	0.10	มาก
37	สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการวิจัยใน ชั้นเรียนที่หน่วยงาน อื่นจัดขึ้น	4.31	0.60	3.89	0.98	3.88	0.52	4.03	0.25	มาก
38	จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนทั้งภายใน และภายนอกโรงเรียน	3.34	0.48	3.29	0.57	3.04	0.77	3.22	0.16	ปานกลาง
39	สนับสนุนให้ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการ สอน	2.76	0.44	2.93	0.57	2.73	0.83	2.81	0.11	ปานกลาง
40	สนับสนุนให้ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ไขพฤติกรรม นักเรียน	3.03	0.57	3.11	0.58	2.92	0.63	3.02	0.09	ปานกลาง
	รวม	3.65	0.61	3.51	0.40	3.52	0.60	3.56	0.53	มาก

จากตารางที่ 4.7 พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.56$, S.D.=0.53) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.04$, S.D.= 0.09) และสนับสนุนให้ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X} = 2.81$, S.D.=0.11)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 โรงเรียนขนาดใหญ่ ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.65$, S.D.=0.61) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการวิจัยใน ชั้นเรียนที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้นมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.31$, S.D.=0.60) และสนับสนุนให้ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=2.76$, S.D.=0.44)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 โรงเรียนขนาดกลาง ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.51$, S.D.=0.40) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}= 3.98$, S.D.=0.45) และสนับสนุนให้ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=2.93$ S.D.= 0.57)

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 โรงเรียนขนาดเล็ก ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา โดยภาพรวมทุกข้ออยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.52$, S.D.=0.60) เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด ($\bar{X}=4.15$, S.D.=0.61) และสนับสนุนให้ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด ($\bar{X}=2.73$, S.D.=0.83)

**ตอนที่ 3 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่ม
เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน**

ในตอนนี ผู้ศึกษานำเสนอผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way analysis of variances) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ที่ระดับนัยสำคัญ .05 โดยผลการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้ศึกษาได้แบ่งการนำเสนอออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนที่ 1 เป็นผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้าน และส่วนที่ 2 เป็นผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียนในแต่ละด้าน รายละเอียดแต่ละส่วนเป็นดังนี้

ตารางที่ 4.8 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

ข้อ	ด้านการบริหารหลักสูตร	ขนาดใหญ่		ขนาดกลาง		ขนาดเล็ก		รวม		แปลผล
		\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	\bar{X}	S.D.	
1.	ด้านการบริหารหลักสูตร	4.09	0.30	4.08	0.27	4.13	0.33	4.10	0.29	มาก
2.	ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน	4.25	0.64	4.22	0.54	4.20	0.51	4.22	0.55	มาก
3.	ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน	3.76	0.49	3.79	0.39	3.74	0.43	3.73	0.41	มาก
4.	ด้านการนิเทศการเรียนการสอน	3.65	0.29	3.77	0.29	3.83	0.34	3.71	0.28	มาก
5.	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	3.65	0.61	3.51	0.40	3.52	0.60	3.53	0.43	มาก
เฉลี่ยรวม		3.88	0.27	3.87	0.27	3.88	0.28	3.86	0.29	มาก

จากตารางที่ 4.8 แสดงว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.86$, S.D.=0.29) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพการดำเนินงาน เรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.55) ด้านการบริหารหลักสูตร ($\bar{X}=4.10$, S.D.=0.29) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ($\bar{X}=3.73$, S.D.=0.41) ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.71$, S.D.=0.28) และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=3.53$, S.D.=0.43) ตามลำดับ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ขนาดใหญ่ โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.88$, S.D.=0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพการดำเนินงาน เรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.25$, S.D.=0.64) ด้านการบริหารหลักสูตร ($\bar{X}=4.09$, S.D.=0.30) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ($\bar{X}=3.76$, S.D.=0.49) ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.65$, S.D.=0.29) และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=3.65$, S.D.=0.61) ตามลำดับ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ขนาดกลาง โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.87$, S.D.=0.27) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพการดำเนินงาน เรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.22$, S.D.=0.54) ด้านการบริหารหลักสูตร ($\bar{X}=4.08$, S.D.=0.27) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ($\bar{X}=3.79$, S.D.=0.39) ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.77$, S.D.=0.29) และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=3.51$, S.D.=0.40) ตามลำดับ

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ขนาดเล็ก โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=3.89$, S.D.=0.28) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า มีสภาพการดำเนินงาน เรียงลำดับ ดังนี้ ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน ($\bar{X}=4.20$, S.D.=0.51) ด้านการบริหารหลักสูตร ($\bar{X}=4.13$, S.D.=0.33) ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ($\bar{X}=3.83$, S.D.=0.34) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ($\bar{X}=3.74$, S.D.=0.43) และด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ($\bar{X}=3.52$, S.D.=0.60) ตามลำดับ

3.1 ผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One-way analysis of variances) เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้านที่ระดับนัยสำคัญ .05 แสดงในตาราง 4.9

ตารางที่ 4.9 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ในภาพรวมและรายด้าน

ข้อ	ภาวะผู้นำทางวิชาการ	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1.	ด้านการบริหารหลักสูตร	ระหว่างกลุ่ม	.033	2	.016	.220	.803
		ภายในกลุ่ม	7.939	107	.074		
		รวม	7.972	109			
2.	ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	.030	2	.015	.202	.817
		ภายในกลุ่ม	7.883	107	.074		
		รวม	7.913	109			
3.	ด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียน	ระหว่างกลุ่ม	.071	2	.036	.505	.605
		ภายในกลุ่ม	7.559	107	.071		
		รวม	7.631	109			
4.	ด้านการนิเทศการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	.482	2	.241	2.975	.055
		ภายในกลุ่ม	8.674	107	.081		
		รวม	9.156	109			
5.	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.422	2	.211	2.200	.116
		ภายในกลุ่ม	10.251	107	.096		
		รวม	10.673	109			
รวมทุกด้าน		ระหว่างกลุ่ม	.001	2	.001	.020	.980
		ภายในกลุ่ม	2.995	107	.028		
		รวม	2.996	109			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.9 แสดงว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต 2 ในภาพรวม ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.10 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาโยธธา เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการบริหารหลักสูตร

ข้อ	ด้านการบริหารหลักสูตร	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1.	จัดให้มีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่นและชุมชน	ระหว่างกลุ่ม	.475	2	.237	1.129	.327
		ภายในกลุ่ม	22.516	107	.210		
		รวม	22.991	109			
2.	เป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น	ระหว่างกลุ่ม	.455	2	.228	.602	.550
		ภายในกลุ่ม	40.463	107	.378		
		รวม	40.918	109			
3.	ส่งเสริมให้ครูและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.436	2	.218	.645	.527
		ภายในกลุ่ม	36.119	107	.338		
		รวม	36.555	109			
4.	จัดให้มีศูนย์รวมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลางเพื่อการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง	ระหว่างกลุ่ม	.138	2	.069	.225	.799
		ภายในกลุ่ม	32.916	107	.308		
		รวม	33.055	109			
5.	ส่งเสริม การพัฒนาครูในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู	ระหว่างกลุ่ม	.747	2	.374	1.402	.251
		ภายในกลุ่ม	28.525	107	.267		
		รวม	29.273	109			
6.	จัดให้มีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.386	2	.193	1.346	.265
		ภายในกลุ่ม	15.332	107	.143		
		รวม	15.718	109			
7.	ส่งเสริมครูและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	.083	2	.042	.183	.833
		ภายในกลุ่ม	24.281	107	.227		
		รวม	24.364	109			
8.	นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา	ระหว่างกลุ่ม	1.528	2	.764	1.585	.210
		ภายในกลุ่ม	51.572	107	.482		
		รวม	53.100	109			
รวมทุกข้อ		ระหว่างกลุ่ม	.033	2	.016	.220	.803
		ภายในกลุ่ม	7.939	107	.074		
		รวม	7.972	109			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.10 แสดงว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาโยธธา เขต 2 ด้านการบริหารหลักสูตร ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.11 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโยธธา เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน

ข้อ	ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1.	กำหนดภาระงานการสอนให้ตรงกับวุฒิการศึกษาของครู	ระหว่างกลุ่ม	.270	2	.135	.353	.703
		ภายในกลุ่ม	40.903	107	.382		
		รวม	41.173	109			
2.	ส่งเสริมครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	ระหว่างกลุ่ม	.199	2	.099	.492	.613
		ภายในกลุ่ม	21.619	107	.202		
		รวม	21.818	109			
3.	สนับสนุนครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	.773	2	.387	1.442	.241
		ภายในกลุ่ม	28.691	107	.268		
		รวม	29.464	109			
4.	ส่งเสริมให้ครูสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.084	2	.042	.348	.707
		ภายในกลุ่ม	12.871	107	.120		
		รวม	12.955	109			
5.	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ	ระหว่างกลุ่ม	.342	2	.171	.728	.485
		ภายในกลุ่ม	25.149	107	.235		
		รวม	25.491	109			
6.	สนับสนุนให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	1.318	2	.659	1.672	.193
		ภายในกลุ่ม	42.182	107	.394		
		รวม	43.500	109			
7.	ส่งเสริมให้ห้องสมุด และห้องพิเศษต่างๆ มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย	ระหว่างกลุ่ม	.271	2	.135	.430	.651
		ภายในกลุ่ม	33.693	107	.315		
		รวม	33.964	109			
8.	ส่งเสริม จัดหา วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนอย่างพอเพียง	ระหว่างกลุ่ม	.974	2	.487	1.733	.182
		ภายในกลุ่ม	30.080	107	.281		
		รวม	31.055	109			

ตารางที่ 4.11 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
9	ส่งเสริมสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	.196	2			
		ภายในกลุ่ม	26.395	107	.098	.397	.673
		รวม	26.591	109	.247		
รวมทุกข้อ		ระหว่างกลุ่ม	.030	2			
		ภายในกลุ่ม	7.883	107	.015	.202	.817
		รวม	7.913	109	.074		

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.11 แสดงว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต 2 ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าทุกข้อไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.12 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน

ข้อ	ด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียน	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1.	มีการกำหนดนโยบายในการวัดและประเมินผลการจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ชัดเจน	ระหว่างกลุ่ม	1.354	2	.677	1.350	.264
		ภายในกลุ่ม	53.637	107	.501		
		รวม	54.991	109			
2.	ดำเนินการจัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน	ระหว่างกลุ่ม	.715	2	.357	2.678	.073
		ภายในกลุ่ม	14.276	107	.133		
		รวม	14.991	109			
3.	ดำเนินการ การประชุม อบรมให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล	ระหว่างกลุ่ม	.009	2	.005	.014	.986
		ภายในกลุ่ม	35.854	107	.335		
		รวม	35.864	109			
4.	จัดทำเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้/ทุกชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	.782	2	.391	1.568	.213
		ภายในกลุ่ม	26.673	107	.249		
		รวม	27.455	109			

ตารางที่ 4.12 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียนรู้	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
5.	จัดทำคลังข้อสอบทุกกลุ่ม สาระการเรียนรู้และทุกชั้นเรียน	ระหว่างกลุ่ม	.910	2	.455	1.092	.339
		ภายในกลุ่ม	44.581	107	.417		
		รวม	45.491	109			
6.	สนับสนุนให้มีการประเมินผล นักเรียนอย่างหลากหลาย	ระหว่างกลุ่ม	.206	2	.103	.473	.625
		ภายในกลุ่ม	23.285	107	.218		
		รวม	23.491	109			
7.	ส่งเสริมให้ครูประเมินผล การเรียนตามสภาพจริง	ระหว่างกลุ่ม	2.230	2	1.115	2.896	.060
		ภายในกลุ่ม	41.188	107	.385		
		รวม	43.418	109			
8.	สนับสนุนให้มีการนำผล การประเมินไปวิเคราะห์เพื่อ พัฒนาการจัดการเรียนรู้	ระหว่างกลุ่ม	.585	2	.292	1.344	.265
		ภายในกลุ่ม	23.279	107	.218		
		รวม	23.864	109			
รวมทุกข้อ		ระหว่างกลุ่ม	.071	2	.036	.505	.605
		ภายในกลุ่ม	7.559	107	.071		
		รวม	7.631	109			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.12 แสดงว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโปนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต 2 ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียนรู้ ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าทุกข้อไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 4.13 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน

ข้อ	ด้านการนิเทศการเรียนการสอน	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1.	มีการจัดทำปฏิทินตาราง การนิเทศการสอนทุกภาคเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.192	2	.596	1.272	.285
		ภายในกลุ่ม	50.162	107	.469		
		รวม	51.355	109			
2.	มีการกระตุ้นเสริมแรงและการสร้าง ความเข้าใจในการดำเนินการนิเทศ ให้กับครูอย่างมีลำดับขั้นตอน	ระหว่างกลุ่ม	9.216	2	4.608	7.459	.001
		ภายในกลุ่ม	66.102	107	.618		
		รวม	75.318	109			
3.	มีการจัดการนิเทศที่หลากหลาย	ระหว่างกลุ่ม	3.979	2	1.989	3.675	.029
		ภายในกลุ่ม	57.921	107	.541		
		รวม	61.900	109			
4.	มีการประเมินผลการจัดการเรียน การสอนของครูทุกคน อย่างสม่ำเสมอ	ระหว่างกลุ่ม	.927	2	.463	.766	.468
		ภายในกลุ่ม	64.746	107	.605		
		รวม	65.673	109			
5.	ให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหาและ นำผลไปพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง	ระหว่างกลุ่ม	1.129	2	.565	.777	.462
		ภายในกลุ่ม	77.743	107	.727		
		รวม	78.873	109			
6.	ส่งเสริมครูและบุคลากรเข้า ร่วมกิจกรรมทางวิชาการ	ระหว่างกลุ่ม	.200	2	.100	.315	.731
		ภายในกลุ่ม	33.991	107	.318		
		รวม	34.191	109			
7.	นำผลการนิเทศไปพัฒนาครู อย่างเป็นระบบ	ระหว่างกลุ่ม	.388	2	.194	.870	.422
		ภายในกลุ่ม	23.831	107	.223		
		รวม	24.218	109			
8.	มีการนิเทศโดยบุคลากรภายนอก	ระหว่างกลุ่ม	.147	2	.073	.252	.778
		ภายในกลุ่ม	31.126	107	.291		
		รวม	31.273	109			
รวมทุกข้อ		ระหว่างกลุ่ม	.482	2	.241	2.975	.055
		ภายในกลุ่ม	8.674	107	.081		
		รวม	9.156	109			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.13 แสดงว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า ข้อ 1, ข้อ 4, ข้อ 5, ข้อ 6, ข้อ 7 และข้อ 8 ไม่แตกต่างกันส่วน ข้อ 2 และข้อ 3 แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ตารางที่ 4.14 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

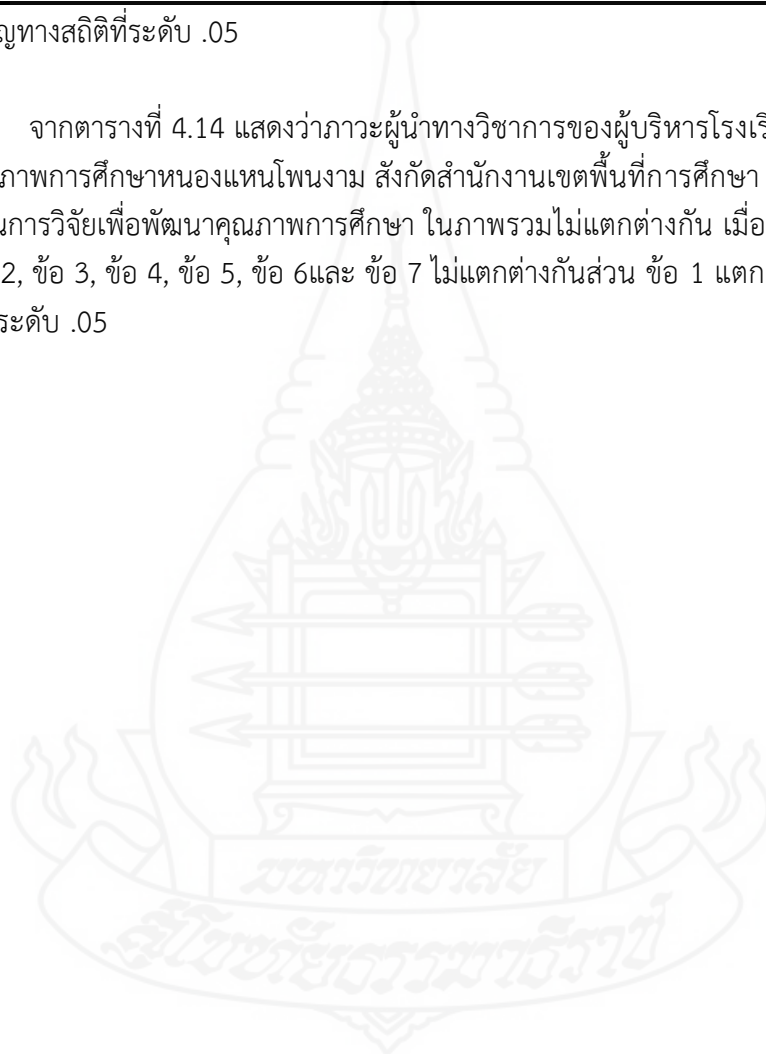
ข้อ	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา	แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F	p
1.	ดำเนินการจัดหาคู่มือและให้คำแนะนำในการทำวิจัยให้แก่ครู	ระหว่างกลุ่ม	7.242	2	3.621	12.980	.000
		ภายในกลุ่ม	29.849	107	.279		
		รวม	37.091	109			
2.	ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	.552	2	.276	1.041	.357
		ภายในกลุ่ม	28.366	107	.265		
		รวม	28.918	109			
3.	ดำเนินการเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนแก่ครู	ระหว่างกลุ่ม	.790	2	.395	.615	.543
		ภายในกลุ่ม	68.810	107	.643		
		รวม	69.600	109			
4.	สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น	ระหว่างกลุ่ม	3.794	2	1.897	2.976	.055
		ภายในกลุ่ม	68.206	107	.637		
		รวม	72.000	109			
5.	จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน	ระหว่างกลุ่ม	1.514	2	.757	2.084	.129
		ภายในกลุ่ม	38.859	107	.363		
		รวม	40.373	109			
6.	สนับสนุนให้ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน	ระหว่างกลุ่ม	.920	2	.460	1.226	.298
		ภายในกลุ่ม	40.135	107	.375		
		รวม	41.055	109			
7.	สนับสนุนให้ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน	ระหว่างกลุ่ม	.616	2	.308	.911	.405
		ภายในกลุ่ม	36.157	107	.338		
		รวม	36.773	109			

ตารางที่ 4.14 (ต่อ)

ข้อ	ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา	แหล่งความ แปรปรวน	SS	df	MS	F	p
	รวมทุกข้อ	ระหว่างกลุ่ม	.422	2	.211	2.200	.116
		ภายในกลุ่ม	10.251	107	.096		
		รวม	10.673	109			

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากตารางที่ 4.14 แสดงว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษายโสธร เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ในภาพรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 2, ข้อ 3, ข้อ 4, ข้อ 5, ข้อ 6 และ ข้อ 7 ไม่แตกต่างกันส่วน ข้อ 1 แตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การนำเสนอในบทนี้แบ่งเป็น 3 หัวข้อดังนี้ (1) วัตถุประสงค์ของการวิจัย (2) อภิปรายผล และ (3) ข้อเสนอแนะ โดยเสนอตามลำดับ ดังนี้

1. สรุปการวิจัย

1.1 วัตถุประสงค์การวิจัย

1.1.1 เพื่อศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2

1.1.2 เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน

1.2 วิธีดำเนินการวิจัย

1.2.1 ประชากร ได้แก่ ครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 2 จำนวน 143 คน จาก 12 โรงเรียน

1.2.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ครูในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2

1) การกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง โดยใช้ตารางจซีและมอร์แกน และให้ความคลาดเคลื่อนสูงสุดที่ยอมรับให้เกิดขึ้นที่ระดับ .05 ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 110 คน

2) การเลือกกลุ่มตัวอย่าง ผู้ศึกษาเลือกใช้การสุ่มแบบแบ่งชั้นโดยใช้ขนาดของโรงเรียนเป็นชั้น แล้วทำการสุ่มแบบง่ายด้วยวิธีตามสัดส่วนของจำนวนครูในแต่ละชั้นจะได้กลุ่มตัวอย่างเป็นครู จำนวน 110 คน

1.2.3 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย คือ แบบสอบถาม เรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ที่ผู้ศึกษาสร้างขึ้นเอง จำนวน 1 ฉบับ มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการและแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ โดยแบ่งออกเป็น 2 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม เป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน 3 ข้อ ได้แก่ เพศ ระดับการศึกษา และขนาดของโรงเรียน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 เป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ กำหนดคำตอบเป็นระดับปฏิบัติ

5 ระดับ ได้แก่ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด จำนวน 40 ข้อ ประกอบด้วย ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียน ใน 5 ด้าน คือ

- 1) ด้านการบริหารหลักสูตร มีจำนวน 8 ข้อ
- 2) ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน มีจำนวน 9 ข้อ
- 3) ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน มีจำนวน 8 ข้อ
- 4) ด้านการนิเทศการเรียนการสอน มีจำนวน 8 ข้อ
- 5) ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา มีจำนวน 7 ข้อ

1.2.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้ดำเนินการตามลำดับขั้นตอนดังนี้ ดังนี้

1) ผู้ศึกษาขอหนังสืออนุญาตเก็บข้อมูลจาก สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ถึง ผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแขนโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธรเขต 2 ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อการวิจัย

2) ผู้ศึกษานำแบบสอบถามส่งให้ครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างกรอกแบบสอบถามส่งให้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 110 ชุด

3) ผู้ศึกษาได้เก็บแบบสอบถามคืนด้วยตนเอง โดยได้รับแบบสอบถามคืนมาทั้งหมด จำนวน 110 ชุด คิดเป็นร้อยละ 100 ของกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด

1.3 การวิเคราะห์ข้อมูล

1.3.1 นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาทั้งหมด ตรวจสอบความสมบูรณ์ โดยในกรณีที่พบว่าตอนที่ 1 ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ลงรายการให้ถือว่าเป็นแบบสอบถามที่เสียจะไม่นำมาวิเคราะห์ข้อมูล และในกรณีที่พบว่าบกพร่องเฉพาะตอนที่ 2 ผู้ตอบแบบสอบถามไม่ตอบในบางข้อคำถามให้นำแบบสอบถามมาวิเคราะห์ข้อมูลได้ โดยข้อที่ไม่ได้ตอบ ผู้ศึกษาจะให้ระดับคะแนนเป็น 0 โดยผู้ศึกษาได้แบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 110 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100 ของแบบสอบถามทั้งหมด

1.3.2 นำแบบสอบถามมาตรวจให้คะแนนรายข้อตามระดับการปฏิบัติในโรงเรียนของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งกำหนดเป็น 5 ระดับ ดังนี้

โรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด	ให้ 5 คะแนน
โรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับมาก	ให้ 4 คะแนน
โรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับปานกลาง	ให้ 3 คะแนน
โรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับน้อย	ให้ 2 คะแนน
โรงเรียนมีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด	ให้ 1 คะแนน

1.3.3 บันทึกข้อมูลเพื่อวิเคราะห์หาค่าสถิติตามจุดมุ่งหมายและสมมติฐานที่ตั้งไว้ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป ดังนี้

1) การวิเคราะห์เกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยใช้ค่าแจกความถี่ และร้อยละ

2) วิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแขนโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

ประถมศึกษาโยธธ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้วยค่าเฉลี่ย (\bar{X}) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

3) วิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโยธธ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ใช้การวิเคราะห์ความแปรปรวนแบบทางเดียว (One- way analysis of variances)

1.4 สรุปผลการวิจัย

1.4.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโยธธ เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอนมีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการบริหารหลักสูตร ส่วนด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ มีการปฏิบัติในระดับมาก โดยโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก มีการปฏิบัติอยู่ในในด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน อยู่ในระดับมากที่สุด

1) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโยธธ เขต 2 ด้านการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริม การพัฒนาครูในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรูตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของหลักสูตรมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

2) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโยธธ เขต 2 ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริมให้ครูสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และส่งเสริมสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

3) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโยธธ เขต 2 ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน และโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สนับสนุนให้มีการประเมินผลนักเรียนอย่างหลากหลายมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และสนับสนุนให้มีการนำผล การประเมินไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรูมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

4) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโยธธ เขต 2 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน และโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริมครูและบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการมีค่าเฉลี่ยสูงที่สุด และนำผลการนิเทศไปพัฒนาครูอย่างเป็นระบบมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

5) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และโดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพนักเรียนมีค่าเฉลี่ยสูงสุด และสนับสนุนให้ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด

1.4.2 การเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ในภาพรวมของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ไม่แตกต่างกันเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่าด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผล การเรียน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ทุกข้อไม่แตกต่างกัน

2. อภิปรายผล

การวิจัย เรื่องภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 มีประเด็นที่สามารถนำมาอภิปรายผลการวิจัยได้ ดังนี้

2.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก อาจเป็นเพราะสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน มีนโยบายการปฏิบัติงานที่ชัดเจนและเป็นไปในทิศทางเดียวกันและสอดคล้องกับงานวิจัยของพัฒนา อำทำว (2548: บทคัดย่อ) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองเรือสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่นเขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก จักรกฤษ วงษ์ชาติ (2551: 83-84) ได้ศึกษาเรื่องการศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารและครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน เพื่อศึกษาและเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาตามความคิดเห็นของครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน ของโรงเรียนในสังกัดสำนักเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานีพบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนและครู มีการปฏิบัติโดยภาพรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก และสอดคล้องกับสุภัคกาญจน์ ฤทธิละคร (2548: บทคัดย่อ) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาอุดรธานี เขต 5 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก ขวัญจิตต์ เนียมเกต (2552: บทคัดย่อ) ศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 พบว่าภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3 อยู่ในระดับมาก ปฐม ปริบุญณังกูร (2553: บทคัดย่อ) ผลการวิจัยพบว่า ระดับภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา

นราธิวาส เขต 2 ภาพรวมอยู่ในระดับมาก นัยนา เตียงงา (2556: บทคัดย่อ) ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามความคิดเห็นของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับมาก วันเผด็จ มีชัย (2554 : 95) ได้วิจัยเกี่ยวกับ ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ด้านการพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา พบว่าอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน ดังต่อไปนี้

2.1.1 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแวนโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ด้านการบริหารหลักสูตร โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษามีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เนื่องจากครูในโรงเรียนส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในหลักสูตรอย่างถ่องแท้ จึงทำให้ผลการนำหลักสูตรมาใช้ มีค่าเฉลี่ยที่ต่ำ การนำหลักสูตรไปใช้ ตลอดจนการประเมินผลหลักสูตร ซึ่งการบริหารหลักสูตรใดๆ ให้มีประสิทธิภาพต้องอาศัยบุคคลที่เกี่ยวข้องร่วมมือกัน แต่สิ่งที่สำคัญประการหนึ่งที่ผู้บริหารหลักสูตรควรคำนึงถึงคือ การเตรียมครูผู้สอน เพราะว่าครูผู้สอนเป็นองค์ประกอบที่สำคัญที่จะช่วยให้การใช้หลักสูตรนั้นบรรลุเจตนารมณ์ของหลักสูตร โดยครูจะเป็นผู้นำหลักสูตรไปสู่การเรียนการสอนภายในห้องเรียน ดังนั้น จึงกล่าวได้ว่า “ครูผู้สอน คือ หัวใจของหลักสูตร” และคุณภาพของครูผู้สอนจึงเป็นกุญแจดอกสำคัญที่จะนำไปสู่การบรรลุจุดหมายของหลักสูตร เลยจึงทำให้ข้อนี้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สอดคล้องกับแนวคิดของ รัตนา ดวงแก้ว (2555: 6) การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นบทบาทหน้าที่สำคัญของผู้บริหารสถานศึกษาที่ต้องดาเนินการให้การพัฒนาและการใช้หลักสูตรของสถานศึกษามีประสิทธิภาพและเกิดประสิทธิผลสูงสุด ซึ่งควรครอบคลุมทั้งในเรื่องการวางแผนหลักสูตรและการนำหลักสูตรไปใช้ การนิเทศติดตามหลักสูตรและการประเมินหลักสูตร ซึ่งการดำเนินการในแต่ละเรื่องผู้บริหารและผู้นำหลักสูตรต้องมีแนวคิดหรือทฤษฎีรองรับ ในปัจจุบันนี้ได้มีการพัฒนาต่อยอดแนวคิดแต่ละเรื่องอย่างกว้างขวางเพื่อช่วยให้การบริหารจัดการหลักสูตรเป็นไปตามเจตนารมณ์ของหลักสูตร และ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2549) กล่าวว่า การบริหารหลักสูตร เป็นกิจกรรมที่มีความสำคัญยิ่งเพราะการเตรียมความพร้อมในด้านต่างๆ ได้แก่ ด้านบุคลากรทั้งครูและฝ่ายพัฒนาหลักสูตร ด้านปัจจัยอำนวยความสะดวก เช่น วัสดุอุปกรณ์ห้องเรียน ห้องปฏิบัติการต่างๆ ห้องสมุด และแหล่งเรียนรู้ภายในโรงเรียน รวมทั้งด้านงบประมาณสนับสนุน ด้านวิชาการ เพื่อให้ความสะดวกและช่วยเหลือครูให้สามารถใช้หลักสูตรได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2.1.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแวนโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า การส่งเสริมสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เนื่องจากโรงเรียนส่วนใหญ่มีข้อจำกัดในการติดตั้งเทคโนโลยีสารสนเทศ เช่น ด้านงบประมาณ ด้านไกลจากแหล่งชุมชน การจัดการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมอุปกรณ์ก็ชำรุดขาดการซ่อมบำรุง ฯ จึงเป็นสาเหตุหลักทำให้ ด้านส่งเสริมสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สอดคล้องกับมหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2544: 6) ได้กล่าวถึงความหมายของเทคโนโลยีสารสนเทศไว้ว่า

เทคโนโลยีสารสนเทศ หรือ ไอที (Information Technology-IT) หมายถึง เทคโนโลยีสารสนเทศที่ช่วยในการ รวบรวมข้อมูล ตรวจสอบ จัดหมวดหมู่ เรียงลำดับ สรุปคำนวณ จัดเก็บ ค้นคว้า จัดทำสำเนา และแพร่กระจายหรือสื่อสารข้อมูล ทำให้ข้อมูลกลายเป็นสารสนเทศที่ดีมีความถูกต้อง ตรงตามต้องการและเกิดคุณค่าต่อผู้ใช้ และกัญญาภัก สุตันทวงษ์ (2548: 1) ให้ความหมาย ไว้ว่า การประยุกต์ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศกับงานด้านการศึกษา อันได้แก่ การจัดเก็บข้อมูล และประมวลผลฐานข้อมูล การพัฒนาระบบสารสนเทศช่วยการเรียนการสอน การวางแผนและการบริหาร การศึกษา การวางแผนหลักสูตร การแนะแนวและบริการ การทดสอบวัดผล การพัฒนาบุคลากร

2.1.3 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียน และโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สนับสนุนให้มีการนำผล การประเมินไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เนื่องจาก ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ขาดการนำผลการประเมินที่ได้รับในแต่ละภาคเรียนกลับมาวิเคราะห์หาสาเหตุที่นักเรียนมีผลการเรียนต่ำ เมื่อประเมินเสร็จก็เก็บผลการประเมินนั้นไว้เลยจึงทำให้การพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของนักเรียนไม่ก้าวหน้า สอดคล้องกับ สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา (2551) หากการวัดและประเมินการเรียนรู้ไม่มีคุณภาพ จะทำให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องขาดข้อมูลสำคัญในการสะท้อนผลการดำเนินการจัดการศึกษา ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติการ ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้แก่ ต้นสังกัดส่วนกลาง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา สถานศึกษา ผู้ปกครองหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ขาดข้อมูลสำคัญในการสะท้อนผลและสภาพความสำเร็จเมื่อเปรียบเทียบกับเป้าหมาย ส่งผลให้การวางแผนกำหนดทิศทางการพัฒนาผู้เรียนระยะต่อไป ไม่สามารถสร้างความมั่นใจได้ว่าจะสอดคล้องกับสภาพปัญหาและมีความเหมาะสมกับระดับความสำเร็จของการพัฒนาผู้เรียนในระยะที่ผ่านมา สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ (2556: 4) กล่าวว่า สิ่งที่มีวัดและประเมินผลการจัดการศึกษา คือ คุณภาพผู้เรียน รวมทั้งความพึงพอใจของผู้เกี่ยวข้องและผลกระทบ การประเมินผลการจัดการศึกษามีกระบวนการดำเนินงานที่สำคัญ ประกอบด้วย การวางแผนการประเมิน ดำเนินการประเมินและรายงานผลการประเมิน ผลการประเมินการจัดการศึกษาสามารถนำไปใช้ในการกำหนดนโยบาย แผนงานและโครงการ ใช้ในการปรับปรุงและพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

2.1.4 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน และโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่าการนำผลการนิเทศไปพัฒนาครูอย่างเป็นระบบมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุดเนื่องจากบุคลากรที่เกี่ยวข้องผู้อำนวยการสถานศึกษา และครูยังขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศการศึกษา ขาดทักษะในการนิเทศ หากพิจารณาถึงหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรของสถานศึกษา หรือหลักสูตรการพัฒนาบุคลากรของหน่วยงานต้นสังกัด หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่างๆ ก็พบว่า ไม่มีหลักสูตรเพื่อพัฒนาในเรื่องการนิเทศ และผู้บริหารสถานศึกษาไม่ให้ความสนใจการบริหารงานวิชาการและขาดความเป็นผู้นำทางวิชาการ เมื่อมีการนิเทศศึกษาจึงไม่มีความสำคัญต่อตัวผู้บริหารโรงเรียน สอดคล้องกับ เกื้อวงศ์ (2556) การนิเทศการศึกษาเป็นกระบวนการปฏิบัติงานร่วมกันของผู้นิเทศและผู้รับ

การนิเทศ เพื่อช่วยเหลือ แนะนำครูให้มีภาวะผู้นำทางวิชาการ เสริมสร้างสมรรถนะด้านการสอนและการปฏิบัติงาน ส่งเสริมประสานความร่วมมือในการแก้ปัญหาการเรียนการสอน และเสริมสร้างขวัญกำลังใจ โดยยึดถือหลักการดำเนินการคือ หลักของการมุ่งประโยชน์เพื่อการพัฒนาครู หลักแห่งความร่วมมือ หลักการสร้างสัมพันธ์ภาพบนความเท่าเทียม หลักความเป็นระบบและความต่อเนื่อง และหลักความยืดหยุ่นให้อิสระการนิเทศและการบริหารสถานศึกษามีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด เป็นกระบวนการทำงานที่ต้องการประสานกัน เป็นองค์ประกอบของกันและกัน และการดำเนินงานจะส่งผลกระทบต่อกัน

2.1.5 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา และโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า สนับสนุนให้ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด เนื่องจาก การจัดการศึกษาของสถานศึกษาที่มีประสิทธิภาพนั้น ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบภายในของสถานศึกษา เช่น ผู้สอน ผู้เรียน หลักสูตร สื่อ วัสดุอุปกรณ์ต่างๆ และผู้ที่มีบทบาทสำคัญที่สุดในการทำให้กิจกรรมต่างๆ ของสถานศึกษาดำเนินไปได้ด้วยดี คือผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งจะต้องระดมสรรพกำลังบุคลากรทุกฝ่ายตั้งแต่ ผู้สอน ผู้เรียน กรรมการสถานศึกษา และชุมชน มาร่วมกันวิเคราะห์ปัญหาและความต้องการ เพื่อกำหนดทิศทางหรือวิสัยทัศน์ จัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา จัดทำแผนปฏิบัติการ การดำเนินงานตามแผน การนิเทศติดตามผล และการจัดทำรายงานผลการดำเนินงานของสถานศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนส่วนใหญ่ จะเน้นให้ครูจัดทำวิจัยในชั้นเรียน ส่งตามที่กำหนด แต่ส่วนใหญ่ไม่เคยนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนของครู และนักเรียนเลย จึงทำให้เรื่องของการนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอนมีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด สอดคล้องกับ รัตนา ดวงแก้ว (2553: 2) งานวิจัยทางการศึกษาในสภาพปัจจุบันมีความสำคัญต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาให้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง คุณภาพการศึกษาเป็นมิติที่พิจารณาทั้งคุณภาพของกระบวนการและเป้าหมาย ส่วนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาพิจารณาจากตัวชี้วัดที่สำคัญ ได้แก่ การยกระดับมาตรฐาน การเพิ่มคุณภาพ การเพิ่มประสิทธิภาพ และคุณภาพของนักเรียนดีขึ้น ในการนางานวิจัยสู่การพัฒนาคุณภาพการศึกษานั้น ผู้ที่เกี่ยวข้องต้องเข้าใจเป้าหมายหลักในการพัฒนาคุณภาพของโรงเรียนมีความพร้อมใช้ข้อมูลสารสนเทศในการตัดสินใจ คำนึงถึงจริยธรรมในการวิจัย มีความรู้ความเข้าใจในระเบียบวิธีการวิจัย และ กองการวิจัยทางการศึกษา (2542: 2-3) กล่าวว่า การวิจัยไม่ใช่สิ่งแปลกแยกไปจากบทบาทหน้าที่ของครูที่ปฏิบัติอยู่ ในการจัดการเรียนการสอน ผู้วิจัยก็คือครูผู้สอน การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนต้องเริ่มที่การปฏิบัติงาน และการรวบรวมข้อมูลวิเคราะห์สภาพการที่ผู้วิจัยประสบอยู่ จากนั้นทำการศึกษากำหนดแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยวิธีการหรือเครื่องมือต่างๆ ผลที่ได้คือ การเรียนการสอน

2.2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 ในภาพรวมของโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาดเล็ก ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้โดยสอดคล้องกับงานวิจัยของ นัยนา เตียงงา (2556: บทคัดย่อ) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยรวมมีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมี

นัยสำคัญทางสถิติที่ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ ปฐม ปริบูรณ์งูร (2553: บทคัดย่อ) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานราธิวาส เขต 2 จำแนกตามวุฒิการศึกษา ประสบการณ์ในการปฏิบัติงาน และขนาดสถานศึกษา ในภาพรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน และสอดคล้องกับงานวิจัยของ วีรชาติ วิลาศรี (2549: บทคัดย่อ) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาชัยภูมิ เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า มีความคิดเห็นไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ สารัตน์ พวงเงิน อาคม มหามาตย์ (2551: บทคัดย่อ) พบว่า ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 2 จำแนกตามขนาดสถานศึกษาโดยภาพรวมไม่แตกต่างกัน เนื่องจาก การรับรู้ของครูต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโปงนาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดของสถานศึกษา โดยภาพรวม พบว่า มีระดับการรับรู้ไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการบริหารหลักสูตร ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษามีระดับการรับรู้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมุติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้เพราะ ผู้บริหารสถานโรงเรียนไม่ว่าจะมีขนาดเล็ก ขนาดกลาง และขนาดใหญ่ ก็ต้องมีภาวะผู้นำทางวิชาการ ในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งการบริหารงานวิชาการถือเป็นงานที่มีความสำคัญที่สุดเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษาซึ่งทั้งผู้บริหารโรงเรียน คณะครู และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทุกฝ่ายต้องมีความรู้ความเข้าใจ ให้มีความสำคัญและมีส่วนร่วมในการวางแผน กำหนดแนวทางปฏิบัติการประเมินผล และการปรับปรุงแก้ไขอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง งานวิชาการของโรงเรียนประกอบด้วยงานหลักสูตรและการจัดการเรียนการสอนเป็นหลัก ซึ่งโรงเรียนจะต้องสร้างหลักสูตรของตนเอง จากความสำคัญในการบริหารงานวิชาในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ก็จุดมุ่งหมายเดียวกัน คือการพัฒนาการเรียนการสอน และการสร้างคุณภาพการศึกษา จึงทำให้ครูที่ปฏิบัติงานในสถานศึกษาขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ มีการรับรู้ต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 ด้านการบริหารหลักสูตร ควรนำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา

3.1.2 ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอนควรมีการส่งเสริมสนับสนุนการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน

3.1.3 ด้านการวัดผลประเมินผลการเรียนควรสนับสนุนให้มีการนำผล การประเมินไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้ของครูผู้สอน

3.1.4 ด้านการนิเทศการเรียนการสอน ควรมีการส่งเสริม การนิเทศการเรียนการสอน ของครูอย่างจริงจังโดยการจัดทำปฏิทินการนิเทศที่ชัดเจน มีการชี้แจงบทบาทการนิเทศ การรับการนิเทศ รวมถึงการสร้างเครื่องมือการนิเทศเพื่อปรับปรุงการเรียนการสอนของครู

3.1.5 ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ผู้บริหารโรงเรียนควรให้ความสำคัญในการทำวิจัยควบคู่ไปกับการเรียนการสอนครู และมีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียน

3.2 ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำของผู้บริหารโรงเรียนในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

3.2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนด้านการนิเทศการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียน

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กล้า ทองขาว (2547) สำนักเลขาธิการสภาการศึกษา ระบบงานแผนเพื่อพัฒนาประสิทธิภาพการบริหารการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กรุงเทพมหานคร ศกศ.
- กระทรวงศึกษาธิการ (2544) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมินภายนอก กรุงเทพมหานคร พิมพ์ตีพิมพ์. (2546) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 พร้อมกฎกระทรวงที่เกี่ยวข้องและพระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ. 2545 กรุงเทพมหานคร องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (รสพ)
- (2550) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน หลักเกณฑ์และวิธีการการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา กรุงเทพมหานคร ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- (2551) หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรุงเทพมหานคร ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- (2552) สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน แนวปฏิบัติการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ ตามหลักสูตรแกนกลาง การศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรุงเทพมหานคร ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- (2552) สำนักวิชาการและมาตรฐานการศึกษา แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตรตามหลักสูตร แกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 กรุงเทพมหานคร ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- กองการวิจัยทางการศึกษา (2542) “การนำผลการวิจัยไปใช้ในการจัดการศึกษา” ใน *สรุปรายงานการประชุมปฏิบัติการเกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา ครั้งที่ 5* กรุงเทพมหานคร กรมวิชาการ
- กัญญาภัค สุตันทวงศ์. (2548) “เทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษา” ค้นคืนวันที่ 2 กันยายน 2556 จาก <http://www.csjoy.com/story/net/tne.htm>.
- ขวัญจิตต์ เนียมเกต (2552) “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนขนาดเล็ก สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครศรีธรรมราช เขต 3” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต แขนงวิชาการบริหารการศึกษา สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช
- จุฑามาศ อินนามเพ็ง (2552) “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารและครูผู้สอนที่ส่งผลกระทบต่อความเป็นองค์การแห่งการเรียนรู้ของโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษานครพนมเขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏสกลนคร
- จักรกฤษ วงษ์ชาติ (2551) “การศึกษาภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาของโรงเรียนในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษอุดรธานี” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏอุดรธานี

- ชฎากาญจน์ เจริญชนม์ (2553) “ภาวะผู้นำทางวิชาการที่มีผลต่อประสิทธิผลของโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 1” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ชวลิต ชุกาแพง (2550) *การประเมินการเรียนรู้* สารคาม มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- ชัยลักษณ์ รักษาและคณะ (2551) “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในโรงเรียนที่จัดการศึกษาช่วงชั้นที่ 1-3 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาพิษณุโลก เขต 1” สารนิพนธ์ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยนเรศวร
- ทรงวิทย์ ชูวงศ์ (2550) “กระบวนการบริหารจัดการของสถานศึกษาในการส่งเสริมพฤติกรรมด้านความปลอดภัยแก่นักเรียนกรณีศึกษาโรงเรียนบ้านทุ่งเจดีย์” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏภูเก็ต
- นัยนา เตียงงา (2556) “การเปรียบเทียบความคิดเห็นของครูต่อภาวะผู้นำทางวิชาการของ ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาบุรีรัมย์ เขต3” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต บริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- บุหงา วชิระศักดิ์มงคล (2553) “ภาวะผู้นำทางวิชาการ :ภาวะผู้นำทางวิชาการ” ค้นคืนวันที่ 2 กันยายน 2556 จาก http://office.nu.ac.th/edu_teach/ASS/Download/vchkB1.pdf
- บุญชม ศรีสะอาด (2543) *การวิจัยเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 7 กรุงเทพมหานคร สุวีริยาสาส์น
- บุญชม ศรีสะอาด และคณะ (2553) *พื้นฐานการวิจัยการศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 6 กภาพสินธุ์ ประสานการพิมพ์
- บังอร จันกรม (2552) “การบริหารโรงเรียนโดยใช้หลักธรรมาภิบาลของผู้บริหาร ตามความคิดเห็นของครู สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาสมุทรปราการ เขต 1” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏธนบุรี
- ปฐม ปรีปุ่นงูร (2553) “บริหารการศึกษา ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนคติของครูสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นราธิวาส เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- ประยูร อาคม (2548) “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา กลุ่มเครือข่าย อำเภอสังขาม สำนักงานเขตพื้นที่ศึกษาหนองคาย เขต 1” รายงานการศึกษาอิสระปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ปรียาพร วงศ์อนุตรโรจน์ (2546) *การนิเทศการสอน* กรุงเทพมหานคร ศูนย์สื่อเสริมกรุงเทพ
- พระธรรมโกศาจารย์ (ประยูร ธมมจิตโต) (2549) *พุทธวิธีการบริหาร* กรุงเทพมหานคร มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย

- พัฒนา อำท้าว (2548) “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษาในอำเภอหนองเรือ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาขอนแก่น เขต 5” วิทยานิพนธ์ปริญญา
ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช (2540) *ประมวลสาระชุดวิชาทฤษฎีและแนวปฏิบัติในการบริหาร
การศึกษา* พิมพ์ครั้งที่ 3 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
_____ (2544) *เทคโนโลยีสารสนเทศเบื้องต้น* พิมพ์ครั้งที่ 4 นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- รุ่ง แก้วแดง (2543) *แนวทางการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา เพื่อพร้อมรับการประเมิน
ภายนอก* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร พิมพ์ดี
- รัตนา ดวงแก้ว และคณะ (2553) *รายงานการวิจัยเรื่องการสังเคราะห์งานวิจัยเกี่ยวกับการนิเทศการ
เรียนการสอนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน* นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
_____ (2555) “การบริหารและพัฒนาหลักสูตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการจัดและบริหาร
องค์การทางการศึกษา* หน่วยที่ 5 นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชา
ศึกษาศาสตร์
_____ (2553) “การประยุกต์ใช้งานวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา” ใน *ประมวลสาระชุด
วิชาการจัดและบริหารองค์การทางการศึกษา* หน่วยที่ 14 นนทบุรี
มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- ละอองดาว ปะโพธิ (2554) “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษากับ
พฤติกรรมการสอนที่มีประสิทธิผลของครูในสถานศึกษาระดับมัธยมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตมัธยมศึกษา จังหวัดเลย” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ แขนงวิชาบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช
- วาสนา สารกรณ์ (2556) “การเปรียบเทียบการรับรู้ของครูต่อพฤติกรรมภาวะผู้นำทางวิชาการของ
ผู้บริหารสถานศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่ศึกษามัธยมศึกษาเขต 24” การศึกษา
ค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา
มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- วิชัย วงษ์ใหญ่ (2549 ข) “การบริหารหลักสูตร” ใน *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาระบบการสอน
หน่วยที่ 4* นนทบุรี มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช สาขาวิชาศึกษาศาสตร์
- วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล (2553) *จากหลักสูตรแกนกลางสู่หลักสูตรสถานศึกษา กระบวน
ทัศน์ใหม่การพัฒนา* พิมพ์ครั้งที่ 3 กรุงเทพมหานคร จรัสสินทวงศ์การพิมพ์
- วิเชียร เกตุสิงห์ (2541) *การวิจัยเชิงปฏิบัติ* กรุงเทพมหานคร ไทยวัฒนาพานิช
- วิโรจน์ สารรัตนะ (2545) *การบริหาร หลักการ ทฤษฎีและประเด็นทางการศึกษา* กรุงเทพมหานคร
ทิพย์วิสุทธิ์

- วีรชาติ วิชาศรี (2549) “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาหนองบัวลำภู เขต 1-2” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏเลย
- วันเผด็จ มีชัย (2554) “ภาวะผู้นำทางวิชาการที่ส่งผลต่อการบริหารงานวิชาการในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- ศรุตพิงศ์ ภูวชัยวรานนท์ (2554) “รูปแบบการพัฒนาภาวะผู้นำทางวิชาการผ่านการเรียนรู้แบบผสมผสาน สำหรับผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการประถมศึกษา มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ วิทยาเขตปัตตานี
- สมคิด มawang (2554) “การศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลของผู้บริหารโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูสังกัดโรงเรียนเทศบาล ในจังหวัดระยอง จันทบุรีและตราด” วิทยานิพนธ์ปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏรำไพพรรณี
- สมบัติ ท้ายเรือคำ (2546) *การวิจัยการศึกษาเบื้องต้น* มหาสารคาม ภาควิชาการวัดผลและการวิจัยทางการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์ (2551) *เอกสารประกอบการอบรมสัมมนาเรื่องการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (School -Based Management SBM)* กรุงเทพมหานคร การวิจัย
- สิริทร คงคุณ (2556) “ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำทางวิชาการกับประสิทธิผลของการบริหารงานของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 28 (ศรีสะเกษ-ยโสธร)” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม
- สุพจน์ พันธุ์เพชร (2538) “การศึกษากระบวนการบริหารงานของผู้อำนวยการสามัญศึกษาจังหวัด” วิทยานิพนธ์ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์
- สุภักดาญจน์ ฤทธิ์ละคร (2548) “ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาดุสิตธานี เขต 3” การศึกษาค้นคว้าอิสระปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยขอนแก่น
- สุริยงค์ ศรีนอก (2550) “บทบาทของผู้บริหารโรงเรียนในการส่งเสริมการทำวิจัยในชั้นเรียนของครู ช่วงชั้นที่ 1-2 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามหาสารคาม เขต 2” วิทยานิพนธ์ปริญญาศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏมหาสารคาม
- สุทธิวรรณ ตันตริจนาวงศ์ (2556) *การวัดและประเมินการจัดการศึกษา* นนทบุรี สาขาวิชาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2553) *แนวทางการบริหารจัดการหลักสูตร ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551* พิมพ์ครั้งที่ 2 กรุงเทพมหานคร ชุมชนสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย
- สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 (2556) กลุ่มนิเทศติดตามและประเมินผล การจัดการศึกษา ผลการทดสอบระดับชาติ O-NET_2556
- _____. (2556) *กลุ่มงานส่งเสริมพัฒนาระบบการประกันคุณภาพการศึกษา รายงานการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล ผลประเมินคุณภาพภายนอกสถานศึกษา รอบสาม (2554-2558)* ม.ป.ท.
- Blake R R & Mouton J S. (1985). *The managerial grid III*. Houston: Gulf.
- McGregor Douglas (1960) *The human side of enterprise* New York McGraw-Hill Book
- Cronbach L J. (1970). *Essentials of psychological testing*. (3rd ed). New York: Harper & Row
- Hersey P and Blanchard H B. (1988). *Management of Organizational Behavior Utilizing Human Resources*. Englewood: Boston PWS-Kent
- Koh William Lok Kiang. (1991). "An empirical validation of the theory of transformational leadership in secondary in Singapore" Dissertation Abstracts International.
- Lewin Kurt. (1951). "Field Theory and Learning" *Ind Cartwright Field theory in Social Science Selected Theoretical*. New York: Harper and Row
- Likert Rensis and Likert Jane (1976) *New Way Management Conflict*. New York: McGraw-Hill.
- Litwin G H & Stringer R A. (1968). "Motivation and Organization Climate." Bonton Division of research Graduate school of business administration Harvard University
- Liu Ching-Jen. (1985). "An Identification of Principals' Instructional Leadership Behaviors in Effective High School" *Dissertation Abstracts International*. 46,03: 598 - A
- Mcilvan Steven Lojyd. (1986). "Improving the instructional leadership of elementary principals through in-service training." *Dissertation Abstracts International*. 47: 1959-A
- Murphy, G. C., Foreman, P. E., Simpson, C. A., Molloy, G. N., & Molloy, E. K. (1992). "The development of a locus of control measure predictive of injured athletes' adherence to treatment." *Journal of Science Medicine Sport*, 2, 145-152.

Wildy Helen, Dimmock Clive. (1993). "Instructional Leadership in Primary and Secondary Schools in Western Australia," *Journal of Educational Administration*. 31,2 (January): 34,

Smith Edward W and Other. (1975). *The Education's Encyclopedia*. New Jersey: Prentice Hall.

ภาคผนวก

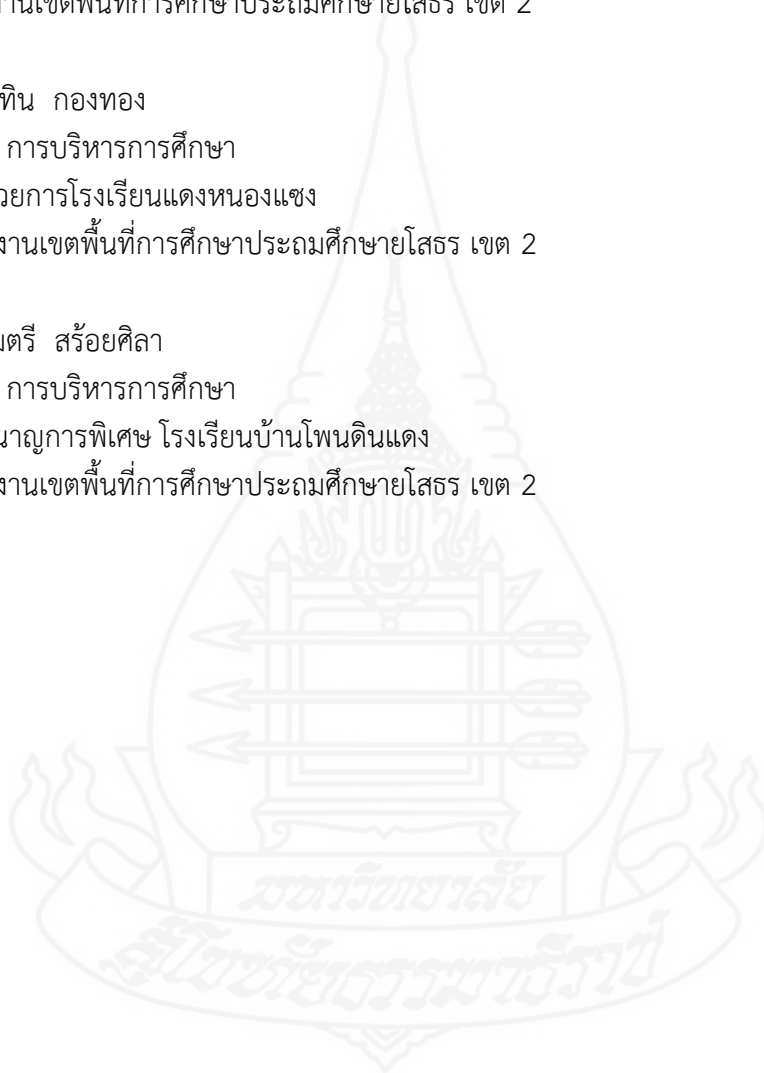

ภาคผนวก ก
รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

รายนามผู้ทรงคุณวุฒิ

1. นายอมร ชูรัตน์
ศษ.ม. การบริหารการศึกษา
ผู้อำนวยการโรงเรียนบ้านสร้างแต่นาประเสริฐ
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2
2. นายวาทีน กองทอง
ศษ.ม. การบริหารการศึกษา
ผู้อำนวยการโรงเรียนแดงหนองแซง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2
3. นายไมตรี สร้อยศิลา
ศษ.ม. การบริหารการศึกษา
ครูชำนาญการพิเศษ โรงเรียนบ้านโพนดินแดง
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2

ภาคผนวก ข

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยการศึกษาค้นคว้าอิสระ

แบบสอบถามเพื่อการวิจัยการศึกษาค้นคว้าอิสระ
เรื่อง

ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา
หนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงหน้าข้อความที่ตรงกับสภาพความเป็นจริงที่เกี่ยวข้องของท่าน

1. เพศ
 - () ชาย
 - () หญิง
2. ระดับการศึกษา
 - () ปริญญาตรี
 - () ปริญญาโท
3. ขนาดของโรงเรียน
 - () โรงเรียนขนาดเล็ก (นักเรียนไม่เกิน 120 คน)
 - () โรงเรียนขนาดกลาง (นักเรียนไม่เกิน 121 - 300 คน)
 - () โรงเรียนขนาดใหญ่ (นักเรียนไม่เกิน 301 ขึ้นไป)

ตอนที่ 2 ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษา
หนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธรเขต 2

คำชี้แจง โปรดทำเครื่องหมาย ✓ ลงใน 5, 4, 3, 2, 1 ตามความคิดเห็นของท่าน

โดยแต่ละหมายเลขมีความหมายดังนี้

- 5 หมายถึง มีระดับปฏิบัติ มากที่สุด
- 4 หมายถึง มีระดับปฏิบัติ มาก
- 3 หมายถึง มีระดับปฏิบัติ ปานกลาง
- 2 หมายถึง มีระดับปฏิบัติ น้อย
- 1 หมายถึง มีระดับปฏิบัติ น้อยที่สุด

ผู้วิจัย ขอขอบคุณในความอนุเคราะห์จากท่าน มา ณ โอกาสนี้

ขอแสดงความนับถือ

นายณัฐวัฒน์ สารทวงค์

นักศึกษาปริญญาโท สาขาบริหารการศึกษา

มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

ที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
ด้านการบริหารหลักสูตร						
1	จัดให้มีการศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลสารสนเทศของท้องถิ่นและชุมชน					
2	เป็นผู้นำในการพัฒนาหลักสูตรให้สอดคล้องกับความต้องการของท้องถิ่น					
3	ส่งเสริมให้ครูและชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดทำหลักสูตรสถานศึกษา					
4	จัดให้มีศูนย์รวมความรู้เกี่ยวกับหลักสูตรแกนกลาง เพื่อการศึกษา ค้นคว้าเพิ่มเติมด้วยตนเอง					
5	ส่งเสริม การพัฒนาครูในการนำหลักสูตรไปใช้ในการจัดทำแผนการเรียนรู้ตามมาตรฐานและตัวบ่งชี้ของหลักสูตร					
6	จัดให้มีการนิเทศติดตามการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
7	ส่งเสริมครูและผู้เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมประเมินผลการใช้หลักสูตรสถานศึกษา					
8	นำผลการประเมินมาปรับปรุงและพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษา					
ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน						
9	กำหนดภาระงานการสอนให้ตรงกับวุฒิการศึกษาของครู					
10	ส่งเสริมครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ					
11	สนับสนุนครูผู้สอนจัดการเรียนรู้โดยคำนึงถึงความแตกต่างของผู้เรียน					
12	ส่งเสริมให้ครูสอนตามแผนการจัดการเรียนรู้					
13	ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดการเรียนการสอนแบบบูรณาการ					
14	สนับสนุนให้ภูมิปัญญาท้องถิ่นเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน					

ที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
15	ส่งเสริมให้ห้องสมุด และห้องพิเศษต่างๆ มีสื่อการเรียนรู้ที่หลากหลาย					
16	ส่งเสริม จัดทำ วัสดุ อุปกรณ์ และสื่อการเรียนการสอนอย่างพอเพียง					
17	ส่งเสริม สนับสนุน การนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ในการจัดการเรียนการสอน					
ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน						
18	มีการกำหนดนโยบายในการวัดและประเมินผล การจัดการศึกษาของโรงเรียนที่ชัดเจน					
19	ดำเนินการจัดทำคู่มือการวัดและประเมินผลการเรียนรู้ของผู้เรียน					
20	ดำเนินการ การประชุม อบรมให้ความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผล					
21	จัดทำเครื่องมือในการวัดผลและประเมินผลทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกชั้นเรียน					
22	จัดทำคลังข้อสอบทุกกลุ่มสาระการเรียนรู้และทุกชั้นเรียน					
23	สนับสนุนให้มีการประเมินผลนักเรียนอย่างหลากหลาย					
24	ส่งเสริมให้ครูประเมินผลการเรียนตามสภาพจริง					
25	สนับสนุนให้มีการนำผลการประเมินไปวิเคราะห์เพื่อพัฒนาการจัดการเรียนรู้					
ด้านกานนิเทศการเรียนการสอน						
26	มีการจัดทำปฏิทินตารางกานนิเทศการสอนทุกภาคเรียน					
27	มีการกระตุ้นเสริมแรงและการสร้างความเข้าใจในการดำเนินกานนิเทศให้กับครูอย่างมีลำดับขั้นตอน					
28	มีการจัดการนิเทศที่หลากหลาย					

ที่	ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหาร	มากที่สุด	มาก	ปานกลาง	น้อย	น้อยที่สุด
		5	4	3	2	1
29	มีการประเมินผลการจัดการเรียนการสอนของครูทุกคนอย่างสม่ำเสมอ					
30	ให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหาและนำผลไปพัฒนาครูอย่างต่อเนื่อง					
31	ส่งเสริมครูและบุคลากรเข้าร่วมกิจกรรมทางวิชาการ					
32	นำผลการนิเทศไปพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ					
33	มีการนิเทศโดยบุคลากรภายนอก					
ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา						
34	ดำเนินการจัดหาคู่มือและให้คำแนะนำในการทำวิจัยให้แก่ครู					
35	ส่งเสริมให้ครูทำวิจัยในชั้นเรียนเพื่อปรับปรุงคุณภาพนักเรียน					
36	ดำเนินการเชิญวิทยากรมาอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนแก่ครู					
37	สนับสนุนให้ครูเข้าร่วมอบรมเกี่ยวกับการวิจัยในชั้นเรียนที่หน่วยงานอื่นจัดขึ้น					
38	จัดให้มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้เกี่ยวกับการทำวิจัยในชั้นเรียนทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน					
39	สนับสนุนให้ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน					
40	สนับสนุนให้ครูทุกคนนำผลการวิจัยมาใช้ในการแก้ไขพฤติกรรมนักเรียน					

ภาคผนวก ค
คำสถิติต่างๆ ที่ได้จากการวิจัย

ผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน พิจารณาตรวจสอบความตรงของเนื้อหา
ได้ค่า (IOC: Index of item objective congruence)

ตาราง 1 แสดงผลการประเมินแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

ด้าน	แบบสอบถาม ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	$IOC = \frac{\sum R}{N}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
การบริหารหลักสูตร	1	1	1	1	3	1.00
	2	1	1	1	3	1.00
	3	1	1	1	3	1.00
	4	1	1	1	3	1.00
	5	1	1	1	3	1.00
	6	1	1	1	3	1.00
	7	1	1	1	3	1.00
	8	1	1	1	3	1.00
การบริหารจัดการ การเรียนการสอน	9	1	1	1	3	1.00
	10	1	1	1	3	1.00
	11	1	1	1	3	1.00
	12	1	1	1	3	1.00
	13	1	1	1	3	1.00
	14	1	1	1	3	1.00
	15	1	1	1	3	1.00
	16	1	1	1	3	1.00
	17	1	1	1	3	1.00
การวัดผลและ ประเมินผลการ เรียน	18	1	1	1	3	1.00
	19	1	1	1	3	1.00
	20	1	1	1	3	1.00
	21	1	1	1	3	1.00
	22	1	1	1	3	1.00
	23	1	1	1	3	1.00
	24	1	1	1	3	1.00
	25	1	1	1	3	1.00

ตาราง 1 (ต่อ) แสดงผลการประเมินแบบสอบถามโดยผู้เชี่ยวชาญ

ด้าน	แบบสอบถาม ข้อที่	คะแนนความคิดเห็นของ ผู้เชี่ยวชาญ			$\sum R$	$IOC = \frac{\sum R}{N}$
		คนที่ 1	คนที่ 2	คนที่ 3		
การนิเทศการเรียน การสอน	26	1	1	1	3	1.00
	27	1	1	1	3	1.00
	28	1	1	1	3	1.00
	29	1	1	1	3	1.00
	30	1	1	1	3	1.00
	31	1	1	1	3	1.00
	32	1	1	1	3	1.00
	33	1	1	1	3	1.00
การวิจัยเพื่อพัฒนา คุณภาพการศึกษา	34	1	1	1	3	1.00
	35	1	1	1	3	1.00
	36	1	1	1	3	1.00
	37	1	1	1	3	1.00
	38	1	1	1	3	1.00
	39	1	1	1	3	1.00
	40	1	1	1	3	1.00

สรุปผลการประเมินแบบสอบถามเรื่อง ภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่ม
เครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จำนวน 40 ข้อ ปรากฏว่าได้ค่าดัชนีความสอดคล้องเท่ากับ 1.00

Descriptives

Descriptive Statistics

	N	Minimum	Maximum	Mean	Std. Deviation
ITEM1	40	1	1	1.00	.000
ITEM2	40	1	1	1.00	.000
ITEM3	40	1	1	1.00	.000
Valid N (listwise)	40				

การวิเคราะห์หาความเที่ยงของแบบสอบถาม

Scale: ALL VARIABLES

Case Processing Summary

		N	%
Cases	Valid	30	100.0
	Excluded ^a	0	.0
	Total	30	100.0

a. Listwise deletion based on all variables in the procedure.

Reliability Statistics

Cronbach's Alpha	N of Items
.891	40

Summary Item Statistics

	Mean	Minimum	Maximum	Range	Maximum / Minimum	Variance	N of Items
Item Means	4.210	3.467	4.833	1.367	1.394	.109	40
Item Variances	.351	.102	.852	.749	8.326	.029	40
Inter-Item Covariances	.060	-.185	.700	.885	-3.783	.014	40
Inter-Item Correlations	.162	-.530	.955	1.485	-1.800	.088	40

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
no1	164.93	101.099	.436	.888
no2	164.87	98.947	.560	.885
no3	164.50	94.534	.716	.881
no4	164.30	93.459	.712	.881
no5	164.60	96.455	.716	.882
no6	164.63	97.137	.703	.883
no7	164.63	96.723	.736	.882
no8	164.03	97.344	.565	.885
no9	164.03	97.895	.605	.884
no10	163.83	98.833	.625	.884
no11	163.93	98.064	.543	.885
no12	164.20	99.269	.551	.886
no13	163.67	99.885	.658	.885
no14	164.20	106.097	.053	.893
no15	164.27	105.444	.125	.892
no16	163.63	100.999	.568	.886
no17	164.40	106.593	.036	.892
no18	163.93	101.444	.408	.888
no19	164.40	105.421	.148	.891
no20	163.67	101.402	.596	.886
no21	163.57	101.013	.768	.885
no22	164.43	104.944	.299	.890
no23	163.87	99.775	.544	.886
no24	164.03	102.585	.365	.889
no25	164.40	105.903	.096	.892
no26	164.27	106.133	.017	.896
no27	163.70	100.976	.621	.886
no28	164.40	105.145	.226	.890

Item-Total Statistics

	Scale Mean if Item Deleted	Scale Variance if Item Deleted	Corrected Item-Total Correlation	Cronbach's Alpha if Item Deleted
no29	164.03	105.757	.058	.894
no30	164.03	106.171	.059	.893
no31	164.27	105.720	.123	.892
no32	163.97	105.964	.076	.893
no33	164.37	106.240	.052	.893
no34	164.57	106.047	.105	.892
no35	164.37	103.757	.229	.891
no36	164.33	102.989	.311	.890
no37	164.03	101.895	.381	.889
no38	164.03	104.585	.186	.891
no39	164.07	104.133	.231	.891
no40	164.20	103.545	.328	.889

ตาราง 2 ข้อมูลของครูโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2

Statistics

Gender

N	Valid	110
	Missing	1
Mean		1.56
Std. Deviation		.498

Gender

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	male	48	43.2	43.64	43.64
	female	62	55.9	56.36	100.0
	Total	110	99.1	100.0	
Missing	System	1	.9		
Total		111	100.0		

Statistics

status

N	Valid	110
	Missing	1
Mean		1.24
Std. Deviation		.427

status

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	bachelor degree	84	75.7	76.36	76.36
	postgrad	26	23.4	23.64	100.0
	Total	110	99.1	100.0	
Missing	System	1	.9		
Total		111	100.0		

Statistics

School

N	Valid	110
	Missing	1
Mean		2.03
Std. Deviation		.710

School

		Frequency	Percent	Valid Percent	Cumulative Percent
Valid	small	26	23.4	23.64	23.64
	relate	55	49.5	50.00	73.60
	large	29	26.1	26.36	100.0
	Total	110	99.1	100.0	
Missing	System	1	.9		
Total		111	100.0		

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการบริหารหลักสูตร
 ของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม
 สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จำแนกรายข้อ

Descriptive Statistics (ขนาดใหญ่)

	N	Mean	Std. Deviation
ศึกษาและวิเคราะห์	29	3.93	.371
พัฒนาหลักสูตร	29	4.10	.557
ส่งเสริมชุมชน	29	4.14	.516
ศูนย์ความรู้หลักสูตร	29	4.41	.568
ส่งเสริม นำหลักสูตรไปใช้	29	4.52	.509
นิเทศติดตาม	29	3.90	.310
ส่งเสริมครูรวมประเมิน	29	4.17	.468
นำหลักสูตรมาปรับปรุง	29	3.55	.506
Valid N (listwise)	29		

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
x	8	4.0900	.30463
Valid N (listwise)	8		

Descriptive Statistics (ขนาดกลาง)

	N	Mean	Std. Deviation
ศึกษาและวิเคราะห์	55	4.00	.509
พัฒนาหลักสูตร	55	4.04	.607
ส่งเสริมชุมชน	55	4.07	.573
ศูนย์ความรู้หลักสูตร	55	4.42	.534
ส่งเสริม นำหลักสูตรไปใช้	55	4.49	.512
นิเทศติดตาม	55	3.84	.373
ส่งเสริมครูรวมประเมิน	55	4.16	.462
นำหลักสูตรมาปรับปรุง	55	3.69	.791
Valid N (listwise)	55		

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
x	8	4.0887	.26920
Valid N (listwise)	8		

Descriptive Statistics (ขนาดเล็ก)

	N	Mean	Std. Deviation
ศึกษาและวิเคราะห์	26	4.12	.431
พัฒนาหลักสูตร	26	3.92	.688
ส่งเสริมชุมชน	26	3.96	.662
ศูนย์ความรู้หลักสูตร	26	4.50	.583
ส่งเสริม นำหลักสูตรไปใช้	26	4.69	.551
นิเทศติดตาม	26	3.73	.452
ส่งเสริมครุรวมประเมิน	26	4.23	.514
นำหลักสูตรมาปรับปรุง	26	3.88	.653
Valid N (listwise)	26		

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
x	8	4.1288	.32865
Valid N (listwise)	8		

จากตารางที่ 3 เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ ได้ผลดังนี้

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
1	3	4.0167	.09609
2	3	4.0200	.09165
3	3	4.0567	.10074
4	3	4.4433	.04933
5	3	4.5667	.10786
6	3	3.8233	.08422
7	3	4.1867	.03786
8	3	3.7067	.16563
รวม	8	4.1025	.29022

ตารางที่ 5 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการบริหารจัดการเรียนการสอนของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จำแนกรายข้อ

Descriptive Statistics (ขนาดใหญ่)

	N	Mean	Std. Deviation
ภาระงานสอน	29	4.52	.574
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	29	4.79	.412
คำนึงความแตกต่าง	29	4.62	.494
สอนตามแผน	29	4.90	.310
สอนแบบบูรณาการ	29	3.62	.494
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	29	4.66	.484
ห้องสมุดและห้องพิเศษ	29	4.45	.506
จัดหา วัสดุ อุปกรณ์	29	3.31	.471
นำเทคโนโลยีสารสนเทศ	29	3.34	.484
Valid N (listwise)	29		

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
x	9	4.2456	.63644
Valid N (listwise)	9		

Descriptive Statistics (ขนาดกลาง)

	N	Mean	Std. Deviation
ภาระงานสอน	55	4.40	.627
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	55	4.69	.466
คำนึงความแตกต่าง	55	4.53	.504
สอนตามแผน	55	4.84	.373
สอนแบบบูรณาการ	55	3.75	.480
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	55	4.49	.635
ห้องสมุดและห้องพิเศษ	55	4.38	.561
จัดหา วัสดุ อุปกรณ์	55	3.44	.570
นำเทคโนโลยีสารสนเทศ	55	3.42	.498
Valid N (listwise)	55		

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
x	9	4.2156	.53636
Valid N (listwise)	9		

Descriptive Statistics (ขนาดเล็ก)

	N	Mean	Std. Deviation
ภาระงานสอน	26	4.46	.647
เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ	26	4.73	.452
คำนึงความแตกต่าง	26	4.38	.571
สอนตามแผน	26	4.88	.326
สอนแบบบูรณาการ	26	3.65	.485
ภูมิปัญญาท้องถิ่น	26	4.35	.745
ห้องสมุดและห้องพิเศษ	26	4.31	.618
จัดหา วัสดุ อุปกรณ์	26	3.58	.504
นำเทคโนโลยีสารสนเทศ	26	3.46	.508
Valid N (listwise)	26		

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
x	9	4.2000	.51386
Valid N (listwise)	9		

จากตาราง 5 พิจารณาเป็นรายข้อ ได้ผลดังนี้

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
9	3	4.4600	.06000
10	3	4.7367	.05033
11	3	4.5100	.12124
12	3	4.8733	.03055
13	3	3.6733	.06807
14	3	4.5000	.15524
15	3	4.3900	.05000
16	3	3.4433	.13503
17	3	3.4067	.06110
รวม	9	4.2215	.55473

ตารางที่ 6 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการวัดผลและประเมินผลของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแขม โพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จำแนกรายข้อ

Descriptive Statistics (ขนาดใหญ่)

	N	Mean	Std. Deviation
กำหนดนโยบายในการวัด	29	3.83	.711
ดำเนินการจัดทำคู่มือ	29	4.14	.351
ประชุม อบรม การวัด	29	3.69	.660
ทำเครื่องมือในการวัดผล	29	3.62	.494
คลังข้อสอบ	29	3.41	.568
ประเมินหลากหลาย	29	4.76	.435
ประเมินตามสภาพจริง	29	3.38	.677
นำผลไปวิเคราะห์ พัฒนา	29	3.21	.412
Valid N (listwise)	29		

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
x	8	3.7550	.49400
Valid N (listwise)	8		

Descriptive Statistics (ขนาดกลาง)

	N	Mean	Std. Deviation
กำหนดนโยบายในการวัด	55	3.89	.685
ดำเนินการจัดทำคู่มือ	55	3.98	.360
ประชุม อบรม การวัด	55	3.67	.546
ทำเครื่องมือในการวัดผล	55	3.71	.497
คลังข้อสอบ	55	3.60	.683
ประเมินหลากหลาย	55	4.65	.480
ประเมินตามสภาพจริง	55	3.49	.635
นำผลไปวิเคราะห์ พัฒนา	55	3.38	.490
Valid N (listwise)	55		

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
x	8	3.7942	.39448
Valid N (listwise)	8		

Descriptive Statistics (ขนาดเล็ก)

	N	Mean	Std. Deviation
กำหนดนโยบายในการวัด	26	3.62	.752
ดำเนินการจัดทำคู่มือ	26	3.92	.392
ประชุม อบรม การวัด	26	3.69	.549
ทำเครื่องมือในการวัดผล	26	3.50	.510
คลังข้อสอบ	26	3.42	.643
ประเมินหลากหลาย	26	4.69	.471
ประเมินตามสภาพจริง	26	3.77	.514
นำผลไปวิเคราะห์ พัฒนา	26	3.31	.471
Valid N (listwise)	26		

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
x	8	3.7400	.43055
Valid N (listwise)	8		

จากตาราง 6 พิจารณาเป็นรายข้อ ได้ผลดังนี้

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
18	3	3.7800	.14177
19	3	4.0133	.11372
20	3	3.6833	.01155
21	3	3.6100	.10536
22	3	3.4767	.10693
23	3	4.7000	.05568
24	3	3.5467	.20108
25	3	3.3000	.08544
รวม	8	3.7638	.43322

ตาราง 7 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการนิเทศการเรียน การสอนของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จำแนกรายข้อ

Descriptive Statistics (ขนาดใหญ่)

	N	Mean	Std. Deviation
ปฏิทินตารางการนิเทศ	29	3.69	.604
เสริมแรงและสร้างความเข้าใจ	29	3.48	.688
นิเทศที่หลากหลาย	29	3.62	.677
ประเมินจัดการเรียนการสอน	29	3.93	.842
ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา	29	3.66	.814
ส่งเสริมครูเข้าร่วมกิจกรรม	29	4.14	.581
นำผลไปพัฒนาครู	29	3.24	.435
มีการนิเทศโดยบุคลากรนอก	29	3.41	.501
Valid N (listwise)	29		

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
x	8	3.6462	.28675
Valid N (listwise)	8		

Descriptive Statistics (ขนาดกลาง)

	N	Mean	Std. Deviation
ปฏิทินตารางการนิเทศ	55	3.67	.640
เสริมแรงและสร้างความเข้าใจ	55	3.69	.879
นิเทศที่หลากหลาย	55	4.07	.813
ประเมินจัดการเรียนการสอน	55	3.89	.762
ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา	55	3.71	.854
ส่งเสริมครูเข้าร่วมกิจกรรม	55	4.24	.543
นำผลไปพัฒนาครู	55	3.38	.490
มีการนิเทศโดยบุคลากรนอก	55	3.49	.573
Valid N (listwise)	55		

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
x	8	3.7675	.28679
Valid N (listwise)	8		

Descriptive Statistics (ขนาดเล็ก)

	N	Mean	Std. Deviation
ปฏิทินตารางการนิเทศ	26	3.92	.845
เสริมแรงและสร้างความเข้าใจ	26	4.27	.667
นิเทศที่หลากหลาย	26	3.85	.613
ประเมินจัดการเรียนการสอน	26	3.69	.736
ให้คำปรึกษา แก้ไขปัญหา	26	3.92	.891
ส่งเสริมครูเข้าร่วมกิจกรรม	26	4.23	.587
นำผลไปพัฒนาครู	26	3.31	.471
มีการนิเทศโดยบุคลากรนอก	26	3.42	.504
Valid N (listwise)	26		

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
x	8	3.8263	.34397
Valid N (listwise)	8		

จากตาราง 7 พิจารณาเป็นรายข้อ ได้ผลดังนี้

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
26	3	3.7600	.13892
27	3	3.8133	.40919
28	3	3.8467	.22502
29	3	3.8367	.12858
30	3	3.7633	.13796
31	3	4.2033	.05408
32	3	3.3100	.07000
33	3	3.4400	.04359
รวม	8	3.7467	.27157

ตาราง 8 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ภาวะผู้นำทางวิชาการในด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา ของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโปงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จำแนกรายข้อ

Descriptive Statistics (ขนาดใหญ่)

	N	Mean	Std. Deviation
หาคู่มือในการทำวิจัย	29	4.21	.491
ส่งเสริมให้ครูทำวิจัย	29	4.00	.535
เชิญวิทยากรอบรมให้ความรู้	29	3.93	.842
เข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานอื่น	29	4.31	.604
แลกเปลี่ยนวิจัยภายใน นอก	29	3.34	.484
นำผลวิจัยพัฒนาการสอน	29	2.76	.435
นำผลวิจัยแก้ไขพฤติกรรม	29	3.03	.566
Valid N (listwise)	29		

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
x	7	3.6543	.60863
Valid N (listwise)	7		

Descriptive Statistics (ขนาดกลาง)

	N	Mean	Std. Deviation
หาคู่มือในการทำวิจัย	55	3.65	.584
ส่งเสริมให้ครูทำวิจัย	55	3.98	.451
เชิญวิทยากรอบรมให้ความรู้	55	3.73	.912
เข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานอื่น	55	3.89	.975
แลกเปลี่ยนวิจัยภายใน นอก	55	3.29	.567
นำผลวิจัยพัฒนาการสอน	55	2.93	.573
นำผลวิจัยแก้ไขพฤติกรรม	55	3.11	.567
Valid N (listwise)	55		

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
x	7	3.5114	.40375
Valid N (listwise)	7		

Descriptive Statistics (ขนาดเล็ก)

	N	Mean	Std. Deviation
หาคู่มือในการทำวิจัย	26	4.12	.431
ส่งเสริมให้ครูทำวิจัย	26	4.15	.613
เชิญวิทยากรอบรมให้ความรู้	26	3.81	.402
เข้าร่วมอบรมกับหน่วยงานอื่น	26	3.88	.516
แลกเปลี่ยนวิจัยภายใน นอก	26	3.04	.774
นำผลวิจัยพัฒนาการสอน	26	2.73	.827
นำผลวิจัยแก้ไขพฤติกรรม	26	2.92	.628
Valid N (listwise)	26		

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
x	7	3.5214	.60347
Valid N (listwise)	7		

จากตาราง 8 พิจารณาเป็นรายข้อ ได้ผลดังนี้

Descriptive Statistics

	N	Mean	Std. Deviation
34	3	3.9933	.30072
35	3	4.0433	.09292
36	3	3.8233	.10066
37	3	4.0267	.24542
38	3	3.2233	.16073
39	3	2.8067	.10786
40	3	3.0200	.09439
รวม	7	3.5624	.52928

ตาราง 9 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนา
คุณภาพการศึกษาหนองแห่นโปนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาโยธธ เขต 2 ในภาพรวมและรายด้าน

ANOVA						
		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
ToTalA	Between Groups	.033	2	.016	.220	.803
	Within Groups	7.939	107	.074		
	Total	7.972	109			
ToTalB	Between Groups	.030	2	.015	.202	.817
	Within Groups	7.883	107	.074		
	Total	7.913	109			
ToTalC	Between Groups	.071	2	.036	.505	.605
	Within Groups	7.559	107	.071		
	Total	7.631	109			
ToTalD	Between Groups	.482	2	.241	2.975	.055
	Within Groups	8.674	107	.081		
	Total	9.156	109			
ToTalE	Between Groups	.422	2	.211	2.200	.116
	Within Groups	10.251	107	.096		
	Total	10.673	109			
ToTal	Between Groups	.001	2	.001	.020	.980
	Within Groups	2.995	107	.028		
	Total	2.996	109			

ตาราง 10 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนา
คุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาโยธธ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการบริหารหลักสูตร

ONEWAY A1 A2 A3 A4 A5 A6 A7 A8 ToTalA BY Size
/MISSING ANALYSIS
/POSTHOC=SCHEFFE ALPHA(0.05).

Oneway

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
A1	Between Groups	.475	2	.237	1.129	.327
	Within Groups	22.516	107	.210		
	Total	22.991	109			
A2	Between Groups	.455	2	.228	.602	.550
	Within Groups	40.463	107	.378		
	Total	40.918	109			
A3	Between Groups	.436	2	.218	.645	.527
	Within Groups	36.119	107	.338		
	Total	36.555	109			
A4	Between Groups	.138	2	.069	.225	.799
	Within Groups	32.916	107	.308		
	Total	33.055	109			
A5	Between Groups	.747	2	.374	1.402	.251
	Within Groups	28.525	107	.267		
	Total	29.273	109			
A6	Between Groups	.386	2	.193	1.346	.265
	Within Groups	15.332	107	.143		
	Total	15.718	109			
A7	Between Groups	.083	2	.042	.183	.833
	Within Groups	24.281	107	.227		
	Total	24.364	109			

ตาราง 10 (ต่อ) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย
พัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาโยธธา เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการบริหารหลักสูตร

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
A8	Between Groups	1.528	2	.764	1.585	.210
	Within Groups	51.572	107	.482		
	Total	53.100	109			
ToTalA	Between Groups	.033	2	.016	.220	.803
	Within Groups	7.939	107	.074		
	Total	7.972	109			

ตารางที่ 11 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนา
คุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา
ยโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการเรียนการสอน

ONEWAY B1 B2 B3 B4 B5 B6 B7 B8 B9 ToTalB BY Size
/MISSING ANALYSIS
/POSTHOC=SCHEFFE ALPHA(0.05).

Oneway

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
B1	Between Groups	.270	2	.135	.353	.703
	Within Groups	40.903	107	.382		
	Total	41.173	109			
B2	Between Groups	.199	2	.099	.492	.613
	Within Groups	21.619	107	.202		
	Total	21.818	109			
B3	Between Groups	.773	2	.387	1.442	.241
	Within Groups	28.691	107	.268		
	Total	29.464	109			
B4	Between Groups	.084	2	.042	.348	.707
	Within Groups	12.871	107	.120		
	Total	12.955	109			
B5	Between Groups	.342	2	.171	.728	.485
	Within Groups	25.149	107	.235		
	Total	25.491	109			
B6	Between Groups	1.318	2	.659	1.672	.193
	Within Groups	42.182	107	.394		
	Total	43.500	109			
B7	Between Groups	.271	2	.135	.430	.651
	Within Groups	33.693	107	.315		
	Total	33.964	109			

ตารางที่ 11 (ต่อ) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย
พัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาโยธธ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการบริหารจัดการเรียนการ
สอน

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
B8	Between Groups	.974	2	.487	1.733	.182
	Within Groups	30.080	107	.281		
	Total	31.055	109			
B9	Between Groups	.196	2	.098	.397	.673
	Within Groups	26.395	107	.247		
	Total	26.591	109			
ToTalB	Between Groups	.030	2	.015	.202	.817
	Within Groups	7.883	107	.074		
	Total	7.913	109			

ตารางที่ 12 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผลการเรียน

ONEWAY C1 C2 C3 C4 C5 C6 C7 C8 ToTalC BY Size
/MISSING ANALYSIS
/POSTHOC=SCHEFFE ALPHA(0.05).

Oneway

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
C1	Between Groups	1.354	2	.677	1.350	.264
	Within Groups	53.637	107	.501		
	Total	54.991	109			
C2	Between Groups	.715	2	.357	2.678	.073
	Within Groups	14.276	107	.133		
	Total	14.991	109			
C3	Between Groups	.009	2	.005	.014	.986
	Within Groups	35.854	107	.335		
	Total	35.864	109			
C4	Between Groups	.782	2	.391	1.568	.213
	Within Groups	26.673	107	.249		
	Total	27.455	109			
C5	Between Groups	.910	2	.455	1.092	.339
	Within Groups	44.581	107	.417		
	Total	45.491	109			
C6	Between Groups	.206	2	.103	.473	.625
	Within Groups	23.285	107	.218		
	Total	23.491	109			
C7	Between Groups	2.230	2	1.115	2.896	.060
	Within Groups	41.188	107	.385		
	Total	43.418	109			

ตารางที่ 12 (ต่อ) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย
พัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการวัดผลและประเมินผล
การเรียนรู้

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
C8	Between Groups	.585	2	.292	1.344	.265
	Within Groups	23.279	107	.218		
	Total	23.864	109			
ToTalC	Between Groups	.071	2	.036	.505	.605
	Within Groups	7.559	107	.071		
	Total	7.631	109			

ตารางที่ 13 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน

ONEWAY D1 D2 D3 D4 D5 D6 D7 D8 ToTalD BY Size
/MISSING ANALYSIS
/POSTHOC=SCHEFFE ALPHA(0.05).

Oneway

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
D1	Between Groups	1.192	2	.596	1.272	.285
	Within Groups	50.162	107	.469		
	Total	51.355	109			
D2	Between Groups	9.216	2	4.608	7.459	.001
	Within Groups	66.102	107	.618		
	Total	75.318	109			
D3	Between Groups	3.979	2	1.989	3.675	.029
	Within Groups	57.921	107	.541		
	Total	61.900	109			
D4	Between Groups	.927	2	.463	.766	.468
	Within Groups	64.746	107	.605		
	Total	65.673	109			
D5	Between Groups	1.129	2	.565	.777	.462
	Within Groups	77.743	107	.727		
	Total	78.873	109			
D6	Between Groups	.200	2	.100	.315	.731
	Within Groups	33.991	107	.318		
	Total	34.191	109			
D7	Between Groups	.388	2	.194	.870	.422
	Within Groups	23.831	107	.223		
	Total	24.218	109			

ตารางที่ 13 (ต่อ) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย
พัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาชัยโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการนิเทศการเรียนการสอน

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
D8	Between Groups	.147	2	.073	.252	.778
	Within Groups	31.126	107	.291		
	Total	31.273	109			
ToTalD	Between Groups	.482	2	.241	2.975	.055
	Within Groups	8.674	107	.081		
	Total	9.156	109			

ตาราง 14 ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่ายพัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพรงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยโสธร เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ONEWAY E1 E2 E3 E4 E5 E6 E7 ToTale BY Size
 /MISSING ANALYSIS
 /POSTHOC=SCHEFFE ALPHA(0.05).

Oneway

ANOVA

		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
E1	Between Groups	7.242	2	3.621	12.980	.000
	Within Groups	29.849	107	.279		
	Total	37.091	109			
E2	Between Groups	.552	2	.276	1.041	.357
	Within Groups	28.366	107	.265		
	Total	28.918	109			
E3	Between Groups	.790	2	.395	.615	.543
	Within Groups	68.810	107	.643		
	Total	69.600	109			
E4	Between Groups	3.794	2	1.897	2.976	.055
	Within Groups	68.206	107	.637		
	Total	72.000	109			
E5	Between Groups	1.514	2	.757	2.084	.129
	Within Groups	38.859	107	.363		
	Total	40.373	109			
E6	Between Groups	.920	2	.460	1.226	.298
	Within Groups	40.135	107	.375		
	Total	41.055	109			
E7	Between Groups	.616	2	.308	.911	.405
	Within Groups	36.157	107	.338		
	Total	36.773	109			

ตาราง 14 (ต่อ) ผลการเปรียบเทียบภาวะผู้นำทางวิชาการของผู้บริหารโรงเรียนในกลุ่มเครือข่าย
พัฒนาคุณภาพการศึกษาหนองแห่นโพนงาม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา
ประถมศึกษาโยธธ เขต 2 จำแนกตามขนาดโรงเรียน ด้านการวิจัยเพื่อพัฒนาคุณภาพ
การศึกษา

ANOVA

	Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
Total					
Between Groups	.422	2	.211	2.200	.116
Within Groups	10.251	107	.096		
Total	10.673	109			

ประวัติผู้ศึกษา

ชื่อ	นายณัฐวัฒน์ สารทะวงศ์
วัน เดือน ปีเกิด	3 มกราคม 2522
สถานที่เกิด	อำเภอเนินขาม จังหวัดสกลนคร
ประวัติการศึกษา	ประกาศนียบัตรวิชาการศึกษาชั้นสูง วิชาเอก พลศึกษา วิทยาลัยพลศึกษากรุงเทพฯ ปริญญาครุศาสตรบัณฑิต (ค.บ.) วิชาเอกพลศึกษา สถาบันราชภัฏเพชรบุรีวิทยาลัยราชภัฏ ในพระบรมราชูปถัมภ์
สถานที่ทำงาน	โรงเรียนบ้านแดงหนองแขง อำเภอกุดชุม จังหวัดยโสธร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษายโสธร เขต 2
ตำแหน่ง	ครู ชำนาญการ

